

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN ABB. POST. - LEGGE 549/95,
ART. 2 COMMA 26 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

NOVI GLAS

CENA 1500 LIR

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

NE BOMO MOLČALI!

V prejšnji številki našega časnika (NG z dne 10. aprila) smo bralce in zamejsko javnost opozorili, da je tržaški okrajni sodnik (pretor) izdal rabsodbo, iz katere izhaja, da imajo pripadniki slovenske manjšine v Furlaniji-Juljski krajini pravico do rabe maternega jezika v stikih z javno upravo. Takšno pravico predvidevajo - je naglasil sodnik - natančni zakoni. Hkrati smo v časniku navedli stvaren primer, ko se je prav glede pravice rabe maternega jezika "kršil zakon in so se teptale pravice državljanov, pripadnika drugojezične manjšine." Prizadeti pripadniki slovenske jezikovne manjšine je moral - smo še napisali - "klicati na pomoč odvnetnika," če je hotel "uveljaviti eno svojih temeljnih pravic". "Kljub najboljši volji in tudi izkazanemu ter dokazanemu čutu za pravičnost na strani sodne oblasti je stanje pri nas postalo že nevzdržno - smo poudarili - in je zato nujna čimprejšnja odobritev zakona, ki naj zaščiti pravice slovenske narodnostne skupnosti."

Te misli danes spet navajamo, ker je drug sodnik in pravni strokovnjak na simpoziju v Trstu konec prejšnjega tedna v svojih izjavah v bistvu prišel do popolnoma enakih zaključkov. Naglasil je tudi, da sodna oblast nikakor ne more opravljati nalog, za katere je pristojen zakonodajalec. Čudil se je dalje dejstvu, da je slovenska jezikovna manjšina predmet drugačnega ravnanja kot Nemci na Južnem Tirolskem in Francozi v Dolini Aosta, četudi je jasno, da gre za tri dejanskosti, ki so med seboj povsem primerljive. S tem je predavatelj dal razumeti, da v našem primeru ni na pristojnih mestih ustrezne politične volje.

Nekako v istih dneh se je spet mudil v Ljubljani podtajnik v italijanskem zunanjem ministrstvu Fassino, ki je v okviru rimske vlade očitno zadolžen za stike s Slovenijo. Ob tej priložnosti je med drugim dejal, da bo pristojna parlamentarna komisija v kratkem začela preučevati zakonski predlog o zaščiti naše narodne manjšine. Zanimivo pa je, da je hkrati javno načel vprašanje Unije Italijanov, ki naj bi ji Slovenija priznala status edinega predstavnika celotne italijanske narodnostne skupnosti tako na ozemlju Slovenije kot Hrvaške. Tako je govoril italijanski vladni zastopnik, četudi dobro ve, da vprašanje ni prav nič preprosto, saj gre med drugim za ljudi s slovenskim oziroma hrvaškim državljanstvom. Zato je tudi nujen predvsem sporazum med obema prizadetima državama. In navsezadnje: kaj ima ta problem opraviti z zakonsko zaščito naših manjšinskih pravic? Gre za novo izsiljevanje? Se bo ponovila zgodba o pridruženem članstvu Slovenije Evropskim zvezi, ki se je končala s t.i. španskim kompromisom (tujcu s triletnim bivališčem v Sloveniji je takoj priznana pravica do nakupa nepremičnin)? / STRAN 2

- DRAGO LEGIŠA

JANEZ PAVEL II., ROMAR MIRU IN PRAVIČNOSTI V MUČENEM SARAJEVU

PAPEŽ NI PRIŠEL PREPOZNO V SARAJEVO!

ZVONE ŠTRUBELJ

S to mislijo je marsikdo spremljal papeževo zadnje pastoralno potovanje v Sarajevo v soboto, 12., in nedeljo, 13. aprila. Namesto v jeseni leta 1994, spomladi leta 1997. Ko bi odšel pred dobrima dvema letoma in pol, bi se znašel v ognju vojnega spopada; tokrat je prišel v žarišča napetosti, ki tlijo pod pepelom ruševin. Ali ni morda še težje hoditi po žerjavi?

"1300 dni, nekaj manj kot dolga štiri leta, kolikor je trajala vojna v BiH, je svet molčal. Slišati je bilo le Vaš glas." S temi besedami je papeža na sarajevskem letališču nagovoril muslimanski predsednik Alija Izetbegović. Na uri je bilo 17.30. Pa sključeni mož v belem prav gotovo ni prišel v Sarajevo po besedo zahvale. V desetminutnem nagovoru na letališču, ki je zgodovinsko, saj so bila, po njegovih besedah, to edina odprta vrata za humanitarne

Janez Pavel II. je prišel v Sarajevo; ob njem kardinal Vinko Puljić

pomoč v tistih peklenjskih tisočstotih dneh, je želel izraziti vse, kar je v teh zadnjih letih nosil v svojem srcu. Najprej se je obrnil na Boga in se mu zahvalil, da je končno v neposrednem stiku s prebi-

valci te dežele. Še preden je naslovil pozdrav odgovornim civilnim oblastem, se je obrnil do vseh trpečih, zlasti tistih, ki so v vojni koga izgubili, in tistih, ki nosijo stigme vojne na svojem telesu.

Se vam ne zdi, da je poveza med Bogom, na katerega se je najprej obrnil, in med trpečimi, katerim je najprej razodel svoje očetovsko srce, nekaj za našo človeško logiko nenavadnega in vendar tako tipičnega za Jezusa iz Nazareta, ki je pred vsako oblastjo najprej priznaval pravico božjega kraljestva, ki se razprostira v srcu vsakega človeka, še zlasti prizadetega, ranjenega in ponižanega? Kako drugačen začetek "državniškega" govora od vseh tistih, po protokolu sfriziranih, vljudnostnih obračanj na institucije in njihove odgovorne predstavnike! Zavzemam se in boril sem se za pravico vsakega človeka, je še pribil papež, preden je besedo namenil odgovornim civilnim oblastem, diplomatskemu zboru in predstavnikom vojaških in humanitarnih organizacij.

"Nikoli več vojne! Naj ne bo nikoli več sovraštva in nestrpnosti!"

STRAN 4

PAZNIK EVROPSKIH MANJŠINSKIH ŠOL

EVROŠOLA SLOGE

DANIJEL DEVETAK

Na dan evropskih manjšinskih jezikov je bil v soboto, 12. aprila, v Gorici praznik zamejskih slovenskih šol in otrok - Dan Evrošole. V lepem številu so se mladi šolarji s svojimi mentorji zbrali, da bi utrdili čut pripadnosti združeni Evropi in obenem podčrtali osebno in skupno odgovornost pri zaščiti in ovrdenjenju lastnega manjšinskega jezika. Prav jezik - v EU jih je nad 45 - je namreč srčika in bistvo kulturne različnosti na-

rodov, ki sestavljajo bogati evropski mozaik. V istem evropskem duhu so bili udeleženci Dneva Evrošole idealno povezani z vrstniki, pripadniki evropskih manjšinskih šol, ki so se od 9. do 13. aprila zbrali na osrednji prireditvi v Severnem Schleswigu na Danskem. Slovensko manjšino v Italiji je tam zastopala delegacija 20 dijakov goriške srednje šole Ivan Trinko.

STRAN 2

FOTO BUMBACA

02 Saša Rudolf ODPRAVA "ZORA"

POHOĐ EVROPSKIH VOJAŠKIH
SIL V ALBANIJO MORA OSTATI
MIROVNA ČLOVEKOLJUBNA MISIJA.
TEŽKO PA JE PREDVIDETI, KAJ ČAKA
FRANCOŠKE, ITALIJANSKE IN
ŠPANSKE VOJAKE: NEVERJETNA
KOLIČINA MITRALJEZOV, PUŠK, BOMB
IN STRELIVA JE RAZTRESENA
PO NEMIRNI DRŽAVI.

03 Marjan Drobež / intervju VINKO LAPAJNE

04 Jurij Paljk PAPEŽ V SARAJEVU: "ODPUŠČAJMO..."

05 Tereza Srebrnič IZ ŽIVLJENJA GORIŠKE CERKVE

05 Erik Dolhar KUBA: V PRIČAKOVANJU NA PAPEŽA

06 DD CERKVENE PESMI LOJZETA BRATUŽA

07 P- BOHINJSKA PROGA?

08 intervju KANDIDAT ANDREJ BERDON

11 Jurij Paljk / intervju KANDIDAT DAVID GRINOVERO

11 Harjet Dornik SABOTIN, POSEBNA GORA

12 JP SSK NA POTI PO BENEČIJI

SVET OKROG NAS

ZAČELA SE JE ODPRAVA "ZORA"

SAŠA RUDOLF

6500 vojakov, od teh tretjina italijanskih, skrbi v Albaniji v okviru mednarodne odprave "zora" za zaščito pripadnikov človekoljubnih organizacij, ki jim je bila poverjena naloga, da pomagajo prebivalstvu. Prvi vojaški kontingent je že prevzel nadzorstvo nad tiranskim letališčem in utrdil letalski most s Piso. Pomoč pa se ne bo stekala zgolj z letali, pač pa tudi po morsk poti, točneje preko pristanišč v Draču in Vlora.

Polemike o mednarodni odpravi, ki so pripeljale Italijo na rob vladne krize, so se nekoliko umirile, čeprav se bodo - kot kaže - znova razbobotile, ko bo stekla razprava o financiranju misije. Bertinottijevi komunisti, ki so glasovali proti intervenciji v Albaniji, bodo morali najti praviše taktiko.

Čeprav je vojaški zaščitni nastop omejen v času, trajal naj bi največ tri mesece, saj bodo 30 dni po izvedbi predčasni volitve, te naj bi bile junija, oddelke odpoklicali domov, je možno, da se položaj ne bo tako kmalu normaliziral. Marsikaj bo odvisno od upornikov, ki naj bi že v kratkem položili orožje, ostalo pa od dokaj osvojenega predsednika Berishe in Finove vlade.

Pohod italijanskih vojakov v Albanijo je marsikoga spomnil na dogajanja izpred 58 let, ko se se v Draču in Vlora izkrcali Mussolinijevi oboroženi oddelki. Razlike med obema posegoma so na dlani, saj zdaj ne gre za osvojevalni, pač pa za človekoljubni nastop. Toda dvomov in tudi sumov ne manjka.

S 1. STRANI

NE BOMO MOLČALI!

Ko se v naši zamejski javnosti še ni poglobilo začudenje ob takšnem modrovanju predstavnika rimskega zunanjega ministrstva, je že treščila v javnost novica, da je tržaški šolski skrbnik javno izjavil, kako je minister za šolstvo Berlinguer že podpisal odlok, po katerem se pedagoški licej na učiteljski Slomšek v Trstu pridruži znanstvenemu liceju Prešeren. Če je to res, moramo priznati, da se pristojne šolske oblasti dejansko iz nas norčujejo. Gluhe so za vse ugovore naših slovenskih šolnikov, ki takšnemu ukrepu nasprotujejo tudi in zlasti iz pedagoških, strokovnih razlogov. Najhujše pa je dejstvo, da se pristojne šolske in druge oblasti kratkoročno požvižgajo na mednarodne dogovore in torej mednarodno sprejete obveze. So za pristojnega ministra in njegove sodelavce določila Posebnega statuta navaden kos papirja? Je kos papirja tudi 8. člen Osimske pogodbe, ki določa, da je slovenski manjšini zagotovljena enaka raven zaščite, kot jo predvideva Posebni statut, priložen Londonskemu memorandumu? Ali hočejo nekateri zares sprožiti vojno med reveži, v krog katerih gotovo sodita slovenska manjšina pri nas in italijanska v Sloveniji?

Pri našem časniku prav gotovo ne bomo prilili niti kančka olja na žal že prižgani ogenj novih sporov, kar pa nikakor ne pomeni, da bomo mirno gledali, kako se skušajo izpodjedati korenine našega narodnega debla, korenine naše narodne, jezikovne in kulturne bitnosti.

PREJELI SMO

PROTESTNO PISMO SSK

Svetovni slovenski kongres - Konferenca za R Slovenijo najostreje protestira proti dejanju italijanske vlade v Rimu, ker je minister gospod Luigi Berlinguer podpisal dekret za zaprtje samostojnega slovenskega pedagoškega liceja Antona Martina Slomška v Trstu.

S tem je italijanska diplomacija ponovno prelomila vse obljube, ki so jih njeni politični predstavniki zadnje tedne dajali slovenskim politikom in slovenski javnosti v Ljubljani.

Italijanski minister je s tem dekretom prekršil Londonski memorandum iz leta 1954, s katerim so manjšinam na obeh straneh meje zagotovljene vse pravice do uporabe in učenja materinega jezika v obstoječi šolski mreži in v javnosti, tako kot to širokogrudno zagotavlja država Slovenija italijanski skupnosti v slovenski Istri.

V vodstvu Svetovnega slovenskega kongresa - Konferenci za Republiko Slovenijo ugotavljamo, da je to maščevanje proti slovenskemu "Čedermacu", profesorju Samu Pahorju, ki neutrudno uveljavlja svoje pravice in dviguje narodno zavest vsem Slovincem v zamejstvu in drugim manjšinam v Evropi.

Ljubljana, 14. aprila 1997

K R A T K A

RIMSKA VLADA je nakazala 12 milijard lir za nujne posege v Torinu, kjer je v noči med 11. in 12. aprilom silovit požar uničil Guarinijevo kapelo - baročni biser, kjer običajno hranijo sv. sindon. Gasilec se je posrečilo slednjega spraviti na varno. Požar je povzročil veliko škodo tudi v bližnji Kraljevi palači. Vlada bo za obnovo v kratkem nakazala nadaljnjih 100 milijard lir. Z grenkobo ugotavljamo, da se je ponovila usoda nekaterih drugih italijanskih umetniških zakladov.

S 1. STRANI

EVROŠOLA SLOGE

Kot nam je na začetku dneva povedal ravnatelj srednje šole sv. Ciril in Metod pri Sv. Ivanu v Trstu Marjan Kravos, eden glavnih koordinatorjev zamejske prireditve, je prikorakalo po goriških mestnih ulicah do Kulturnega centra Lojze Bratuž skupno kakih 650 učencev petih razredov osnovnih šol in dijakov srednjih šol, spremljevalcev pa je bilo okrog 100. Povemo naj še, da je bil med njimi prisoten tudi peti razred dvojezičnega šolskega centra v Špetru z 20 učenci in dvema spremljevalcema. Ravnatelj Kravos je poudaril, "da postaja špeterski center iz dneva v dan vedno bolj del naše realnosti... Benečani so v našem življenju vedno bolj prisotni, tudi sami se vedno bolj vključujejo v skupno življenje."

Drug koordinator, ravnatelj srednje šole Igo Gruden v Nabrežini Zvonko Legiša, je v pogovoru želel poudariti, da želi biti Dan Evrošole predvsem praznik za vse slovenske zamejske šole. "S prireditvijo smo se hoteli idealno združiti z ostalimi evropskimi manjšinami, ki prirejajo podobne manifestacije, in na ta način idealno združiti - preko manjšin - celo Evropo." Zamišljal je nastala pred dvema letoma, ko so se na zaključni manifestaciji na slovenski Evrošoli zbrali predstavniki gostov iz EU in se domenili, da bi v okviru osrednje manifestacije, ki je potekala letos na Danskem, priredili dan manjšinskih jezikov, ki je znotraj naše manjšine dobil ime Dan Evrošole. "Eden glavnih pedagoških ciljev," je dodal ravnatelj Kravos, "ki jih imamo pri tej pobudi, je ta, da skušamo nuditi našim otrokom možnost, da prebijejo stroge okvire provincialnosti in zaprtosti v zamejskost, in skušamo

odpreti širše perspektive evropskih razsežnosti."

Dolg spreved razposajenih otrok z belimi čepicami se je samozavestno premikal po Korzu do Drevoreda 20. septembra. Zbrali so se v telovadnici ob Kulturnem centru, ki je že dolgo ni napolnjevalo tako število otrok. Prisotna sta bila tudi pedagoška svetovalec Duhovnikova in Štekar. Uvodoma je v imenu organizacijskega odbora prisotne nagovorila didaktična ravnateljica Nataša Paulin; poudarila je, kako si evropske jezikovne manjšine prizadevajo poiskati v združenju Evrope svoje mesto. "Hočemo biti enakopravni nosilci napredka in razvoja skupnega evropskega doma." Nato so se učenci in dijaki razdelili v osem delavnic pod vodstvom profesorjev koordinatorjev. Največ se jih je opredelilo za športno skupino, drugi za likovno, gledališko, literarno, plesno, glasbeno, fotografsko in novinarsko; vsi so se zavzeto angažirali, hkrati se spoznavali, igrali in ustvarjalno zabavali. Popoldne so šolarji od 14. do 16. ure predstavili svoje dosežke. "Likovniki" so razstavljali svoje barvne plakate, ki so govorili o veselju in življenju. Lutke gledališčnikov so ugotovile, da Evrošola uči prijateljstva in strpnosti med ljudmi. "Literati" so vrstnike nagovarjali, kako je pomembno gojiti upanje v boljši svet. "Športniki" so v pravem športnem duhu vlekli vrv in se veselili lepe igre. "Glasbeniki" so nastopili z zborčkom, orff-instrumenti, flautami in drugimi glasbili. "Plesalci" so s svojim intermezzom večkrat želi lep uspeh. Mladi "novinarji" pa so poročali o delu ostalih delavnic.

Takoj po podelitvi priznanj predstavnikom sodelujočih šol smo se približali nekatere

rim šolnikom in jih prosili za oceno dne. Didaktična ravnateljica Nataša Paulin iz Gorice je rekla, da so "taki dnevi zelo potrebni posebno v trenutkih, ko izgublamo Slovenijo in moči. Ko se združimo, se nam zdi, da smo močnejši in odpornejši. Zelo mi je bilo všeč, ker so bili otroci zelo navdušeni, so sodelovali in ni bilo trenutka, ko bi lahko opazili zatišje ali mrtvilo. Pomembno je sprejemati prihodnost z večjim pogumom." Za ravnateljico Marjano Kravosa je bila "najbolj pomembna stvar vzdušje: imel sem vtis, da je bilo stalno na višku. Iz oči otrok sem videl, da so bili zadovoljni. Dosegli smo vsaj to, da je bil velik praznik. Upam, da je bil to v času padca natalitete in krčenja šol tudi praznik za manjšinsko šolo." Ravnatelj Zvonko Legiša je najbolj cenil to, "da so se otroci lahko zbrali, se medsebojno spoznali in da smo tudi mi prispevali kanček evropske miselnosti."

Goriška ravnateljica Mirka Brajnik je navdušeno izjavila: "Ko sem gledala otroke, ki so nastopali, sem pomislila, da bi bilo lepo, ko bi se dalo izvesti Evrošolo enkrat letno. Danes smo se čutili še posebno složni." Profesorica koordinatorka gledališke delavnice Lučka Susič je povedala tole: "V dveh urah so učenci, ki se med sabo niso poznali in jih še sama nisem poznala, pripravili prizorček; stvar so vzeli zelo resno. Zelo so se zavzeli in se pri delu zabavali. Mislim, da je bil to velik dogodek. Verjetno je še najbolj potrebno pravo to, da se Slovenci spoznajo med sabo." In za zaključek še izjavo ravnateljice dvojezičnega šolskega centra v Špetru Žive Gruden: "Zelo lepo je bilo predvsem to, da so imeli otroci, ki obiskujejo manjše šole in se redkokdaj vidijo, možnost se spoznati. Občutili smo to, da nas končno ni tako malo."

KOT MANJŠINA SI MORAMO DEMOKRACIJO ŠELE ZGRADITI

JANEZ POVŠE

Dejstvo je, da daje nov čas kljub mnogokrat drugačnemu videzu vsem in vsakomur veliko priložnosti. Izpolnitev velike priložnosti je pravzaprav edini učinkovit odgovor na zahteve novega časa. V tem smislu ima tudi naša manjšina svojo veliko priložnost, ki se ji pravi vzpostavitev manjšinske demokracije. Misel se zdi marsikomu odvečna, češ saj smo kot manjšina živeli v demokraciji že v povojnem obdobju, kar na primer ne velja za Slovenijo, ki je uveljavila demokracijo šele pred sedmimi leti. V kolikor pa tovrstno prepričanje pogledamo nekoliko natančneje, lahko ugotovimo, da temu ni tako.

V povojnem obdobju, torej do padca berlinskega zida, je bila v političnem smislu naša manjšina nekakšen podaljšek realsocialistične Jugoslavije oziroma povojne slovenske družbe. Je res, da je živela znotraj demokracije večinskega naroda, toda navznoter je bila po matičnem vzoru razdeljena na dva dela: v tisti del, ki se je prepoznaval v realsocialistični ideologiji, ter v drugi del, ki je bil zaradi drugačnega prepričanja potisnjen na rob. Potemtakem ne moremo govoriti o povojni demokratični organiziranosti manjšine, kajti za demokracijo je temeljno, da zavezujoče povezuje vse poli-

tične različnosti, ki sovpivajo na razvoj celotne narodnostne skupnosti.

V sedanjem prehodnem obdobju imamo torej izredno priložnost, da pričnemo aktivno uresničevati svojo, se pravi, manjšinsko demokracijo ali z drugimi besedami takšno organiziranost, ki bo smotno povezala vse politične različnosti v voljo prav vseh članov manjšine. To pa se lahko zgodi le s predhodno uveljavitvijo človeškega načela, kar pomeni priznanje enakovrednosti vseh drugačnih. Vse manjšinske različnosti bi morale po tem načelu priznati človeško enakovrednost druga drug kakor tudi nepogrešljivost vsake posebej. Šele na ta način bi bili dani pogoji za izgrajevanje manjšinske demokracije oziroma prelom s povojnim obdobjem. Dokler pa ne bomo izvedli bistvenih premikov v tej smeri, se pravi, dokler ne bomo poglobili svojega razumevanja drug za drugega, bomo še naprej ostali tako organizirani oziroma neorganizirani, kot smo sedaj. Slepili se bomo z varljivim prepričanjem, da smo že zdavnaj uresničili manjšinsko demokracijo, namesto da bi na primer vzeli v pretres tako imenovano skupno predstavnost, ki je najzgovornejši pokazatelj našega trenutnega stanja. S tem v zvezi ni najslabše, da ta nevoljni skupni organ ne odslužuje odgovarjajoče podobe manjšine, dosti nevarnejše je, da kot začasno predstavniško telo še naprej zakriva resnico o manjšinski razdrobljenosti in nepovezanosti ter na ta način podaljšuje čas, v katerem še naprej živimo brez učinkovite organiziranosti, kaj šele lastne demokracije.

NOVI GLAS

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

LOGOTIP, KONCEPT: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA IN SLOVENIJA 65.000,

INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 120.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

UREDNIŠTVO
IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

INTERVJU / VINKO LAPAJNE

POSPEŠENE PRIPRAVE NA GRADNJO NOVE ŠKOFIJSKE GIMNAZIJE V VIPAVI

MARJAN DROBEŽ

Na Primorskem poteka v okviru koprške škofije zbiranje sredstev za izpolnitev velikega in plemenitega projekta: za gradnjo nove zgradbe in spremljajočih objektov Škofijske gimnazije v Vipavi. Slednja je s svojo dejavnostjo in poslanstvom pomembno žarišče verske vzgoje, izobraževanja in sploh pripravljanja fantov in deklet za njihovo življenje in delovanje v poštenu, svobodni in demokratični družbi, kakršno bi radi uveljavili v Sloveniji. Gradnjo bodo izvedli v vernem okolju in razmerah solidarnosti ter pomoči, torej v zelo ugodnem vzdušju, kakršno je v Vipavski dolini. Mogoče pa jo bo uresničiti tudi zaradi izkušenj in tradicije, ki ju ima versko šolstvo v Vipavi.

Sogovornik Novega glasa o novi Škofijski gimnaziji je njen ravnatelj Vinko Lapajne, ki tudi neposredno vodi sprotne načrte in obveznosti za izpolnjevanje projekta, ki ga je sprejela škofija v Kopru.

G. ravnatelj, povzemite predzgodovino Škofijske gimnazije. Prej je bila tukaj v Vipavi druga šola, tudi verskega značaja.

Omenjam Srednjo versko šolo. To je bilo ime notranje šole v okviru Malega semenišča v Vipavi, ki ga je ustanovil pokojni apostolski administrator jugoslovanskega dela goriške nadškofije, in sicer leta 1952. Začel je delovati v začetku novega šolskega leta, nekako v mesecu avgustu omenjenega leta. Dijaki oz. gojenci Malega semenišča so hodili najprej na državno gimnazijo v Ajdovščino, tako da je bilo Malo semenišče samo internat oz. dijaški dom, v katerem so prebivali in se vzgajali. V letu 1957, ko je bila gimnazija za eno leto ukinjena, pa je nastala dilema, ali naj bi ukinili tudi Malo semenišče ali pa ustanovili novo t.i. notranjo šolo. Apostolski administrator dr. Mihael Toroš jo je po sili razmer ustanovil (z odlokom št. 454, z dne 19. avgusta 1957), ki ji je moral tudi dati razviden naslov Srednja verska šola. Poudarjam, da je že takrat obstajalo razmišljanje, da bi bila nova šola dejansko Škofijska gimnazija. Omenjal sem izraz notranja šola, kar pomeni, da je bila Srednja verska šola namenjena izključno samo gojencem Malega semenišča, saj je tedanja zakonodaja prepovedovala, da bi Cerkev lahko ustanavljala šole odprtega tipa. V t.i. notranji šoli je bilo skratka dovoljeno izobraževanje zgolj tistih dijakov, ki so potem študirali naprej na Teološki fakulteti.

Omenjena Srednja verska šola je delovala do l. 1991, na njenih temeljih pa je bila v spremenjenih političnih razmerah ustanovljena Škofijska gimnazija. To je seveda druge vrste šola, ki je javno priznana, hvala Bogu pa so bila priznana tudi spričevala in vsi dokumenti prejšnje Srednje verske šole, ki imajo torej tudi javno veljavo.

Koliko pa je bilo vseh slušateljev oz. absolventov Srednje verske šole? In tudi kje zdaj delujejo?

V obdobju od ustanovitve Malega semenišča l. 1952 do l. 1991 je bilo vseh slušateljev Srednje verske šole okrog 560. Od tega števila je

V prvem šolskem letu 1991/92 se je v Škofijsko gimnazijo vpisalo in je tudi opravilo maturo 24 dijakov. Bila je to prva generacija, ko so se poleg fantov vpisala tudi dekleta. Imeli smo že maturi v letu 1995 in 1996, letos pa bo že tretja. Povsem napačno je mnenje, da se absolventi naše gimnazije in drugih srednjih verskih šol v Sloveniji odločajo izključno za nadaljevanje študija na Teološki fakulteti. Tja se usmerjajo posamezniki iz vsakega letnika, kar je razumljivo. Imajo pa naši gojenci večjo možnost duhovne vzgoje v okviru Dijaškega doma. Za duhovniški poklic se iz vsakega letnika odločajo po dva, trije ali morda samo en gojenec. Drugi pa študirajo na raznih fakultetah, denimo na medicinski, ekonomski, pravni in drugih. Starši naših dijakov in tudi dijaki sami si želijo, da se v Škofijski gimnaziji nadaljuje vzgoja, ki so jo imeli doma v družini, torej vzgoja na krščanskih vrednotah, čemur v naši šoli dajemo potreben poudarek. Poskušamo zagotavljati vzgojo in dobro izobrazbo.

V tem šolskem letu imamo na naši gimnaziji vpisanih 111 dijakov, od tega je 61 deklet in 50 fantov. Prihajajo večinoma iz novogoriške, ajdovske in vipavske občine, posamezniki pa so iz drugih krajev na Goriškem. Minula tri leta smo morali vpise omejevati, ker šola nima dovolj prostorov oz. zmogljivosti. Želja za vpis je bilo več, kot pa smo kandidatov lahko sprejeli. Zadnji

Osrednje poslopje Škofijske gimnazije v Vipavi, zgrajeno okrog leta 1850

prek 200 duhovnikov, ki delujejo v vseh treh slovenskih škofijah. Samo v naši škofiji je nad 100 slušateljev nekdanje Srednje verske šole v Vipavi, ki so zdaj duhovniki. Drugi pa so v različnih poklicih oz. dejavnostih; med njimi sta tudi dva poslanca v slovenskem parlamentu. Nekateri duhovniki delujejo tudi v tujini; v Parizu je, denimo, David Taljat, ki deluje kot izseljenski duhovnik.

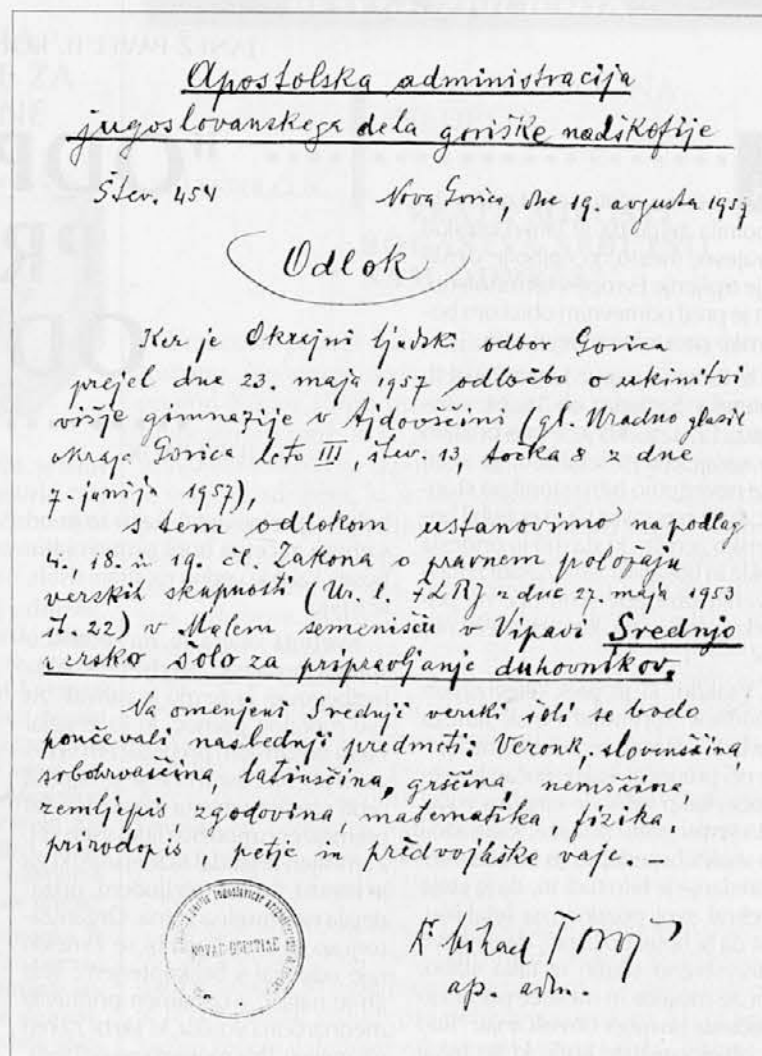
V tedanjih političnih razmerah so razni organi ali službe povzročale verskemu šolstvu v Vipavi najrazličnejše ovire, ki pa se jih sam, ker sem bil še dijak, ne spominjam. Zanje pa vedo starejši profesorji z vipavskega območja.

V Vipavi že nekaj let deluje Škofijska gimnazija. Koliko je bilo slušateljev ter odkod so prihajali oz. se približajo?

dve leti pa, hvala Bogu, vpisov ni bilo več potrebno omejevati in takih omejitev, mislim, tudi v naslednjem šolskem letu ne bo.

Gospod ravnatelj, kakšna pa je zasnova novih gradenj? Kakšni prostori bodo in kako bodo razvrščeni, upoštevaje tudi nekdanje župnišče, v katerem se zdaj nahaja Škofijska gimnazija?

Priloge na gradnjo potekajo že dobri dve leti. Najprej smo menili, da bi novo stavbo za potrebe dveh oddelkov vsakega letnika zgradili tukaj v bližini oz. ob sedanjih zgradbah. Gre za objekta nekdanjega mogočnega vipavskega župnišča, ki nikoli nista bila predvidena za šolsko dejavnost. Prišli smo do spoznanja, da bi na sedanji lokaciji vse dejavnosti bile preveč utesnjene, pa še dostop z vozili bi bil otežkočen.

Odlok, s katerim je apostolski administrator jugoslovanskega dela goriške nadškofije dr. Mihael Toroš 19.8.1957 ustanovil Srednjo versko gimnazijo v Vipavi, predhodnico sedanje Škofijske gimnazije

Iskali smo nove možne lokacije gradenj. Ob sodelovanju z Občino Vipava smo prišli do novega prostora, ki leži ob starem nogometnem igrišču, to je blizu bencinske črpalke, v samem osrčju Vipave oz. blizu glavne ceste, ki pelje v vse smeri.

Kateri objekti Škofijske gimnazije bodo tam?

Na parceli, ki jo bomo v kratkem kupili - pogodba o nakupu je že pripravljena - bo zgradba nove šole z vsemi potrebnimi prostori, učilnicami za dva oddelka vsakega razreda, s specialnimi učilnicami, s pomožnimi prostori in telovadnico. Leto bi uporabljali tudi kot večnamenski prostor za razne proslave in prireditve. Sedanje šolske prostore v zgradbi starega vipavskega župnišča bi preuredili v dijaški dom za potrebe gojencev.

Zbiranje prispevkov, denarja za gradnjo šole, kaže, organizirano poteka v vsej koprski škofiji.

Projektant gradnje bo določen z internim razpisom, v katerem bo sodelovalo več podjetij. Izbran bo najboljši. Na podlagi tega bodo izdelani tudi izvedbeni načrti. Kot zasebna šola moramo vsa sredstva zagotoviti sami. Gospod škof, ki je predstavnik ustanovitelja naše gimnazije, se je v dogovoru z duhovniki in zastopniki župnijskih svetov odločil, da bodo prispevke zbirali prek t.i. nedeljnikov (to so verniki, ki se udeležujejo obredov ob nedeljah), ker so ti najbolj povezani z našimi župnijami. Menimo, da bi v petih letih zbrali vsaj glavna sredstva, ki bi bila potrebna za zgraditev nove šole in telovadnice. Predvidevamo, da bi stroški znašali okrog 600 milijonov tolarjev. S preureditvijo sedanjih šolskih prostorov v dijaški dom pa bo potrebno še nekaj več denarja. Organizirano zbiranje prispevkov se je začelo ob novem letu 1997. Vsaka župnija naj bi vsakih nekaj mesecev zbrala določena sredstva, ki bi jih pošiljala na škofijo v Koper, kjer jih bodo uporabljali za izvajanje projekta. Zbranih je že nekaj sto tisoč nemških mark, to pa je še sorazmerno malo za začetne potrebe. Ta denar bomo pora-

bili za nakup parcele, ki bo stala verjetno okrog 350 tisoč mark. Obsegala bo približno 17.000 m².

Ali ni mogoče, g. ravnatelj, dati neki apel državi, da bi prispevala za kritje stroškov tega velikega projekta?

Vesel bi bil, če bi tudi država kaj prispevala. Toda zakonodaja je taka, da je k temu ne obvezuje. Vendar bi država lahko pokazala dobro voljo, saj so tudi starši naših gojencev davkoplačevalci in prispevajo v njen proračun. Bili bi vsekakor veseli take pomoči. Za pomoč se bomo obračali tudi na razne ustanove, podjetja, na obrtnike, na vse posameznike, saj ljudje vedo, da gre za naložbo v vzgojo in izobraževanje in sploh v znanje, ki jo je vredno podpreti. Pomoč je tudi že obljubil marsikdo, ki sicer ne hodi redno k maši. V glavnem pa se moramo pri zbiranju denarja zanesti na tiste, ki dejansko čutijo s to našo Škofijsko gimnazijo.

Kdaj mislite, da bi lahko položili temeljni kamen, začeli gradnjo?

Sam bi bil vesel, če bi se to zgodilo letos jeseni, morda v pozni jeseni. Toda sem realen in mislim, da bomo temeljni kamen za novo šolo položili spomladi 1998. Vse pa je seveda odvisno od tega, kdaj bodo izdelani načrti in koliko sredstev bo zbranih do začetka gradnje. Morda bo potrebno najeti kredit, da bi lahko investicijo financirali do te mere, da bi normalno potekala. Ne težimo k temu, da bi postali kakšna velika šola. Zavedamo se, da je rodnost majhna, število otrok nazadnje, obstaja pa tudi gosta mreža drugih srednjih šol. Z novo gradnjo želimo doseči predvsem dvoje: to, da imamo zadostne in sodobne prostore za šolo in da lahko ponudimo možnost za šolanje mladim iz vse koprške škofije. Sedaj imajo možnost vpisa pretežno samo dijaki iz občin, ki so v bližini naše šole, ne pa tudi tisti iz oddaljenih območij škofije.

Hvala za pogovor, gospod ravnatelj!

JANEZ PAVEL II. KONČNO NA GOLGOTI NAŠEGA ČASA, V SARAJEVU

"ODPUŠČAJMO IN PROSIMO ZA ODPUŠČANJE!"

JURIJ PALJK

Svetemu očetu se je končno le izpolnila želja, da je lahko obiskal Sarajevo, mesto, ki najbolje označuje trpljenje Evrope v tem stoletju, kot je pred odmevnim obiskom bosanske prestolnice dejal sam.

Iz Rima je papež Janez Pavel II. poletel v Sarajevo ob 16.24 v soboto, 12. t.m. Ko je letalo pristalo na sarajevskem letališču, je sveti oče neverjetno hitro stopil po stopnicah na bosanska tla in poljubil bosansko zemljo, ki sta mu jo prinesla dekle in bosanski fant. Zaradi zdravstvenih razlogov sveti oče ne poklekne več na tla, kot je to delal nekoč.

Vsakdo, ki je prek televizijskih zaslonov spremljal obisk Janeza Pavla II. v Bosni, se je lahko na lastne oči prepričal, kako močan je sveti oče, kako velika je njegova volja, da vsemu svetu pokaže, kako stoji za vsako besedo, ki jo izreče. Nevsakdanje je bilo tudi to, da je stoji prebral svoj pozdrav na letališču, kot da bi hotel pokazati, da njegovo zdravstveno stanje ni tako slabo, kot že mesece in mesece poročajo sredstva javnega obveščanja. "Rad bi objel vse tiste ljudi, ki so tukaj med vojno izgubili kakega sorodnika, vse tiste prebivalce, ki nosijo danes rane vojne," so bile prve papeževe besede, ko je stopil na bosanska tla. **"Nikdar več vojne, nikdar več nestrpnosti in nikdar več sovraštva!"** je sveti oče zaklical s sarajevskega letališča proti mestu-mučniku.

"Nečloveško logiko vojne mora zamenjati konstruktivna logika miru. Prvobitni nagon po maščevanju mora odstopiti mesto osvobajajoči sili odpuščanja, ki naj naredi konec medetnični mržnji in narodnim sovraštvom!" je zakričal papež Janez Pavel II. Samega sebe je imenoval za "romarja miru in pravičnosti".

"Z vsemi svojimi močmi si želim služiti miru v pravičnosti in spravi! ..." je med drugim povedal Janez Pavel II. in takoj poudaril, da se zavzema za mir in pravičnost za vse ljudi v Bosni, ne glede na vero, narodnost ali kakršnokoli drugo družbeno pripadnost.

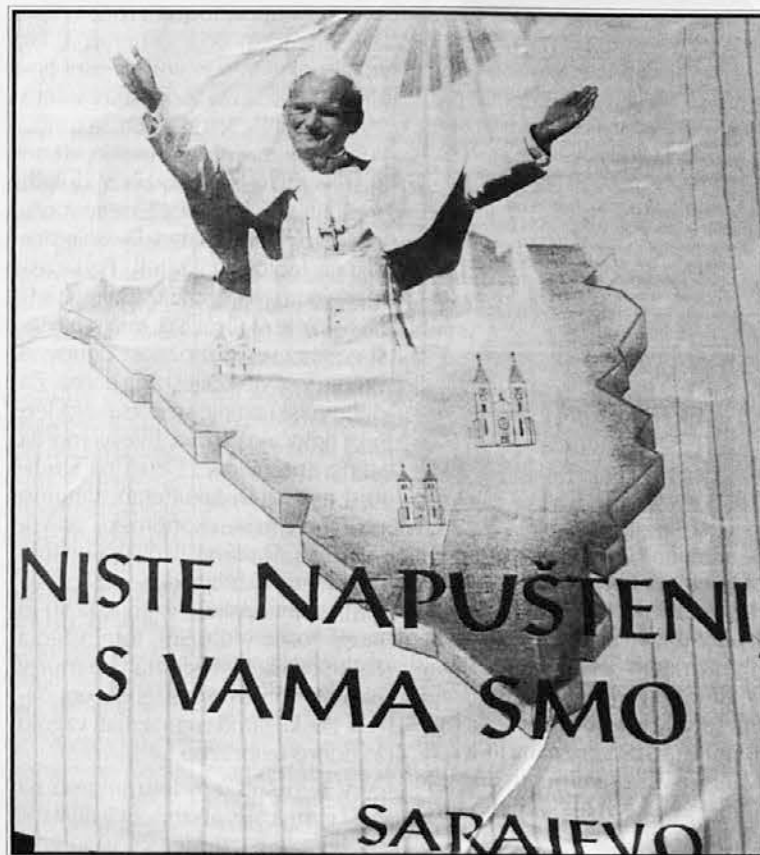
Tik pred papeževim prihodom so varnostniki odkrili mesto pod nekim mostom, kjer so doslej še neznan atentatorji skušali izvesti bombni atentat nanj. Svetega očeta to ni motilo, da ne bi v Sarajevu še

bolj na glas povedal, kako se je od samega začetka boril proti vojni v Bosni, kako je vedno na strani tistih, ki trpijo.

Svetega očeta je na letališču sprejel bosanski predsednik Alija Izetbegović, ki se mu je zahvalil za vso moralno pomoč, ki jo je dajal vsem bosanskim prebivalcem skozi vse trpljenje. Sveti oče se je napotil proti središču mesta in pozdravljal premražene množice ljudi vseh ver. Zamišljen je gledal razdejanje, ki ga je mestu, še bolj pa ljudem, prizadejala nesmiselna vojna. Organizatorji so ga prosili, da bi se v mesto raje odpeljal s helikopterjem; šest jih je nalašč v ta namen pripravila mednarodna vojska, ki skrbi za red v Sarajevu. "Ne morem sprejeti tega. Ljudje ob cesti me čakajo," je bil lakoničen odgovor svetega očeta.

V "papamobilu", kot vsi sedaj že imenujejo papežev beli džip z neprebojnimi stekli, se je papež pripeljal pred sarajevsko katedralo, kjer ga je pričakala množica ljudi. Sveti oče se je tu prav dobesedno poživljal na lastno varnost in se približal ljudem, jih blagoslavljal in jim stiskal roke.

"Kot v legendah", tako je zapisal vatikanist časnika *La Repubblica*, "tako se je zgodilo tudi v tistem trenutku. Stari sveti oče je bil obžarjen od sonca, ki je posijalo samo tedaj, ko je pred katedralo pozdravljal ljudi in jim stiskal roke." Na pragu katedrale mu je nekdo dal v roke škropilnik in papež Janez Pavel II. je navdušeno množico blagoslovil. V katedrali je bil sarajevski kardinal vidno ganjen, ko se je papežu zahvaljeval. Prav kardinal Vinko Puljić je papežu tudi slikovito predložil, kako se je drastično zmanjšalo število katoličanov v Sarajevu, in ga prosil: "Sveti oče, pomagajte in opogumite nas, da bomo tu ostali kot priče in kot misijonarji." Papež mu je v svojem nagovoru odvrnil: "Priporočam se, da ostanete tukaj kot nosilci upa-

nja in čiste priče Kristusovega miru. Nastopil je čas za temeljito izpraševanje vesti. Prišel je čas za odločen napor, da bi prevladala mir in sprava!"

V nedeljo je papež maševal na sarajevskem stadionu pred 50 tisoč verniki vseh štirih večjih verskih skupin, ki so do nedavnega sestavljale Sarajevo in širše tudi Bosno in Hercegovino: to so pravoslavci, katoličani, muslimani in judje. Seveda je bila večina zbranih katoličanov. Napisali smo *do nedavnega*, ker je žal vojna precej spremenila stvari na slabše, in to zato, ker smo bili v letih vojne priče "etničnemu in tudi verskemu čiščenju". To je grozljiv izraz, ki pa dobro pove, kako so stvari v Bosni potekale.

"Odpuščajmo in prosimo za odpuščanje!" je bila glavna misel papeževih homilij v pravi snežni nevihti zimskih nedelje v Sarajevu. Papež se ni vdal, čeprav je lahko vsakdo po televizijskih zaslonih videl, kako ga zebe, kot je zeble vse ljudi na stadionu Koševo. Na nogometnem igrišču je imel pred seboj glavino katoliških vernikov, ki so še ostali v Bosni po vojni. Pravijo, da je sedaj v Bosni samo še 125 tisoč katoličanov, medtem ko jih je bilo pred vojno 530 tisoč. Ubitih je bilo tudi osem katoliških duhovnikov in dve redovnici, razdejanih in porušenih nad devetdeset cerkva. O tem je pred mašo spregovoril kardinal Vinko Puljić.

"Odpuščajmo in prosimo za odpuščanje!" je vzkliknil sveti oče in

nadaljeval: "Če naj bo Kristus naš priprošnjik pri našem Očetu, ne moremo mimo teh besed. Moramo se napotiti po težki, a nujni poti odpuščanja, ki nas bo privedla h globoki spravi... **Odpuščanje, osrednja beseda evangelija, naj postane stvarnost!**"

V devetih nagovorih, kolikor jih je sveti oče imel v Sarajevu, je spregovoril kar dvajsetkrat besedo "odpuščanje" in vsaj šestkrat je uporabil glagol "odpustiti". O odpuščanju je govoril tudi judom, muslimanom in pravoslavnim vernikom, ko je dejal: "Pogumno stopimo skupaj na pot resnične sprave in vzajemnega odpuščanja kot pravi bratje in potomci velikih obljub!"

Ko je papež Janez Pavel II. govoril Srbom, ki so pravoslavne vere in so bili morda v Sarajevu njegovi najtežji sogovorniki, je dejal: "Odpuščajmo in prosimo za odpuščanje: to je začetek, ki bo obrodil novo zaupanje in zgradil nove odnose med ljudmi, ki se prepoznajo v Sinu božjem, edinem rešitelju človeštva." Po teh izrečenih besedah je papež dvakrat objel pravoslavnega metropolita Nikolaja, le-ta pa je sv. očetu poklonil ikono Matere Božje, za katero je dejal papež, "naj nam vsem pomaga in naj nas sprejme in nam prinese mir". Opazovalci menijo, da doslej v zgodovini še ni bilo tako prisrčnega in odkritega srečanja med nekim srbskim pravoslavnim metropolitom in nekim papežem. Papež Wojtyła se je spomnil tudi srbskega patriarha Pavleta, kateremu je poslal prisrčne pozdrave.

Ko je zvečer sveti oče odhajal iz mrzlega Sarajeva, je katoliškim škofom, ki so ga prišli pozdravit na letališče, naročil: "Ozdravite duše, ki so bolne od žalosti, umazane od čustev sovraštva in maščevanja!"

Tudi v nedeljo so v Sarajevu našli nekaj protitankovskih min, s katerimi so hoteli, najbrž islamski teroristi ubiti svetega očeta.

Papež ni pokazal nobenega vznemirjenja zaradi poskusov atentatov nanj; najbrž je že navajen, gotovo pa mu v ušesih tudi odmevajo preroške besede njegovega velikega poljskega vzgojitelja in prijatelja kardinala Wyszyńskiego, ki mu je ob razglasitvi, da bo prav on, Wojtyła, novi papež, dejal: "Cerkve morajo popeljati v tretje tisočletje!"

S 1. STRANI

PAPEŽ NI PRIŠEL PREPOZNO V SARAJEVO!

Tako je s povzdignjenim glasom mož v belem, zdaj že univerzalni simbol miru in sožitja, rekel prisotnim in vsemu svetu. Te besede so zazvenele v jeziku ljudstva v (srbo)-hrvaščini, ne v angleščini ali francoščini, s katerima so se ves čas balkanske morije sklepali mirovni dogovori, vključno z (izrazito papirnati) daytonskim sporazumom. Papežev trud, da spregovori v jeziku ljudstva, pa naj stane, kar hoče, je v času sarajevskega pastirskega obiska razodeval stopinje slovanskih apostolov, svetih bratov Cirila in Metoda, ki sta deževala Panonije in Balkana dala evangeljsko besedo v materinem jeziku. Sveta brata Ciril in Metod, druga zavetnika Evrope, sta se v težki zgodovini balkanskih narodov morala že večkrat obrniti v grobu od tistega usodnega leta 1054, ko je prav na ozemlju Sarajeva začela teči močna tektonska prelomnica med vzhodno in zahodno Cerkvijo. Od takrat naprej so se v dveh ločenih

kulturnih in civilizacijskih modelih oblikovali Srbi kot pravoslavni in Hrvati ter Slovenci kot katoliki. Muslimani, ki so danes v BiH v večini in so slovanskega porekla, so dediči otomanske večstoletne prisotnosti. Grozljivo je, da se je na pragu tretjega tisočletja na ozemlju BiH dogodila tragedija, ki ima tudi verske razloge. Kakor je po eni strani stvar razumljiva, saj gre za globoko zgodovinsko določenost, pa je po drugi strani mešanica politike in vere popolnoma nesprejemljiva, zlasti ko gre za žrtve, za umore in etnična čiščenja.

Prav v tem kontekstu vidim papežev obisk v Sarajevu pravočasen oz. še pred časom ali, kot sem metafori-

čno zapisal na začetku: *hoja po žerjavi*. Papež namreč ni prišel le h katoličanom, Hrvatom, kot so to želeli nekateri skrajneži, pripadniki Herceg-Bosne. Prišel je v imenu tistega Sarajeva, ki je bil nekoč simbol multi-etničnega in verskega sožitja, pa je dandanašnji postal le fikcija, bled spomin na čase, ko so bili mešani zakoni v večini in ko so lahko pripadniki vseh treh verstev praznovali vsak svoje praznike v veselje vseh.

Prav v tem je papež prišel potrditi ne le katoličane, ampak tudi pravoslavne in muslimane. Z ekumenskega vidika je bil njegov obisk v Sarajevu izziv celotni Cerkvi. Ni želel priti samo v geto katoličanov, v manjšinsko zakotje že preganjanih vernikov

katoliške Cerkve. Sam mirovni posrednik Holbrooke je v dneh papeževga obiska v New Yorku izjavil, da je Wojtyła s sarajevskim potovanjem dokončno postal svetovni simbol miru in sprave in da je njegova pot v Sarajevo izzivalno sporočilo, namenjeno vsem svetovnim religijam.

Romar miru in prijateljstva, kot se je papež predstavil Sarajevu, je govoril in prid skupnega doma vseh treh etničnih in verskih skupin. V očeh marsikoga od prebivalcev sedanje konfederacije Hrvatov in muslimanov in seveda v očeh prav vseh iz Republike Srbije je bel mož izpadel kot idealist in skrajni utopist. Tudi govoril je z glasom vseh, ki nimajo več glasu, tistih treh milijonov, ki so v času vojne ostali brez doma. In tudi v imenu vseh nedolžnih, ki so se tragično izgubili, bili pobiti, mučeni, oropani, ponižani in ogoljufani. V njegovih nagovorih je bilo moč slišati "glas vpjočega v puščavi", recimo kar *preroški glas*, ki v puščavi sarajevskih materialnih in duševnih razvalin na-

poveduje stil izgradnje skupne hiše jutrišnje Evrope. Njegova pogumna beseda v prid človeka in njegovega neodtujljivega dostojanstva je bil evangeljski glas samega Kristusa, ki je v razočaranju nad človekom in človeštvom našel oporo le v Bogu: "Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo." V navezi s temi Kristusovimi besedami vidim papežev apel: **Odpustite! Samo kdor odpusti, je deležen odpuščanja!**

Z vidika ekumenizma in z vidika globokega medčloveškega in mednarodnega sožitja lahko ocenjujemo papežev pastirski obisk v Sarajevu še kako pravočasen, če že ne preroško naprej, pred časom! Po vsebini in sporočilu ta dogodek ne bo zapisan le v koledar pomembnih svetovnih dogodkov, ampak tudi v tisti "kairos", ki ga evangelist Janez poimenuje *četrti dimenzija časa*, dimenzija večnosti, božja dimenzija, ki je kot filigran zapisan v našo človeško zgodovino.

IZ ŽIVLJENJA GORIŠKE CERKVE

TEREZA SREBRNIČ

V četrtek, 10. aprila, je bila predzadnja seja Škofijskega pastoralnega sveta (ŠPS) v tej sezoni. Udeležba ni bila polnoštevna zaradi gripe, a tudi zato, ker so razni člani preobremenjeni z drugimi enako pomembnimi dejavnostmi.

Od pretekle seje smo morali predstavniki dekanij in verskih organizacij - torej člani ŠPS - pripraviti nekaj predlogov o pastoralnem delu znotraj dekanij o t.i. "pastoralnih enotah", o vlogi laikov v družbi ter o cerkvenih službah (kot so stalni diakonat, delavec obhajila itd.). Deset zastopnikov članov ŠPS je poslalo svoje prispevke; ti imajo določene skupne predloge, ki so zanimivi in se je o njih široko razpravljalo. To so bili: nujnost po reformi cerkvene (tudi teritorialne) ureditve v skladu s spremenjenimi družbenimi pogoji in zahtevami; potreba po informaciji odraslih kristjanov tako glede poglobitve v veri kot tudi za soodgovornost znotraj cerkvenega občestva; zahteva po večji povezanosti, po zblizevanju med različno govorečimi skupnostmi in po resničnem vrednotenju posebnosti in značilnosti, ki jo vsaka ima; skupno načrtovanje pastoralnega dela; soodgovornost laikov in duhovnikov v Cerkev, ki je enotna znotraj sebe; potreba po novih službah v Cerkev (stalni diakoni, delavci obhajila, bralci itd.) kot izraz duhovniške-kraljevske in preroške službe, ki jo je deležen vsak kristjan pokrsti; bolj racionalna ureditev župnij

Podoba sv. Ambroža v baziliki sv. Ambroža v Milanu (5. stol.)

v sklopu dekanij in v skladu z zmanjšanim številom župnikov; "pastoralne enote" - to naj bi bila nekaka nova ureditev župnijskih občestev. Kjer npr. en sam duhovnik skrbi za več župnij, naj bi te imele tudi upravno enotnost ali pa naj bi skupina duhovnikov in laikov, redovnic ter redovnikov vodila ekipno neko versko občestvo. Manjše župnije naj bi se zlepe v enotno večjo župnijsko skupnost; a tudi župnije, ki nimajo več stalnega duhovnika, naj bi ohranile svoje značilnosti in delovale čim bolj neokrnjeno s pomočjo zavzetih laikov in stalnih diakonov. Seveda so to zaenkrat samo predlogi, a spremenjeni družbeni pogoji, nezadostno število dušnih pastirjev, zahtevajo bolj racionalno ureditev škofije - pač prilagoditev novim razmeram za boljše delovanje.

ŠKOFIJSKO ROMANJE V MILAN

Ob 1600-letnici smrti sv. Ambroža je bilo v soboto, 12. aprila; udeležilo se ga je več kot 350 udeležencev. Program romanja je bil zelo zanimiv, a, žal, ne v celoti izpeljan, in to zaradi težav (gost promet) kot tudi zato, ker je bila organizacija pomanjkljiva - kar "približno". Tako smo prispeli v baziliko sv. Ambroža, ki nas je starodavna in častitljiva sprejela v svoj objem tik pred začetkom maše (en avtobus celo ob koncu!). Zato je obisk bazilike dejansko odpadel. Sledilo je dobro kosilo v menzi na katoliški univerzi in zatem avdienta v milanski stolnici s kardinalom Martinijem. Poleg mašne daritve je bil to višek romanja. Kardinal nam je v klenem, a pristočno očetoškem nagovoru orisal pomembnost svojega velikega predhodnika sv. Ambroža in letošnjih slovesnih praznovanj v čast. Ob tej priložnosti se v milanski nadškofiji vrstijo pomembni obiski in romanja iz vse Evrope. Pred nagovorom smo lahko sledili zelo jasni, razumljivi razlagi o liku sv. Ambroža, o katedrali skozi stoletja. Romanje k sv. Ambrožu - pomenljiv in pomemben dogodek v našem "sinodalnem popotovanju". Škoda, da je bila slovenska prisotnost minimalna in organizacija površno izpeljana. Škoda, ker imamo v naši sredi ljudi, ki Milan - in kar je s tem v zvezi - zelo dobro poznajo. A verjetno njihovih nasvetov niso upoštevali!

NEDELJA MOLITVE ZA DUHOVNE POKLICE

Nedelja, 20. aprila, je letos nedelja dobrega Pastirja. Naj bo na poseben način posvečena skrbi za duhovniške in redovniške poklice.

Ti rasejo najprej v družini. Tako priča mariborski bogoslovec: "Rodil sem se v verni podeželski družini kot peti otrok izmed osmih... Nisem še hodil v šolo, ko so me doma naučili moliti Sveti angel, varuh moj in O Jezus, blagoslovi me. Ko zvečer, preden zaspiš, zmolim ti molitvi, se počutim kot otrok. Korenine moje vere so pognale doma."

Drugi zgled: birmanka je v sedmem razredu z izjemno naklonjenostjo spremljala voditeljico birmanske skupine, ki je obiskovala srednjo šolo. Postal sta dobri prijateljici. Prav to prijateljstvo je kasneje imela za glavni razlog pri odločitvi za redovniški poklic.

Res je, da Bog kliče, kogar hoče, toda velikokrat kliče prav po vernih starših in vernih prijateljih. In seveda po molitvi vsega krščanskega občestva, kakor uči Kristus: "Prosimo Gospoda žetve, da pošlje delavcev na svojo žetev."

Teh nekaj misli imejmo pred očmi prihodnje nedelje, na nedeljo dobrega Pastirja. KH

BESEDA ŽIVLJENJA

4. VELIKONOČNA NEDELJA

SILVESTER ČUK

"VRATA MILOSTI BOGASTVA SEBI INO NAM ODPREŠ"

Francoski pisatelj duhovnik Pierre L'Ermite v svojem romanu *Nobenega duhovnika med nama* (slovenski prevod Koper 1969) opisuje tragedijo mlade družine. Ljubosumni mož, ki se je sicer imel za vernega, vendar je vso vero skrčil na izpolnjevanje nekaterih predpisov, je svoji mladi ženi, ki je kot dekle dejavno sodelovala pri župnijskem življenju in pomagala pri raznih župnijskih organizacijah, predvsem pa je živela iz zakramentov spovedi in obhajila, prepovedal imeti kakršen koli stik z dobrim, starejšim duhovnikom. Prepovedal ji je prejemati zakramente. Žena ga je skušala prepričati: "Župnija je zakladnica mojih najsvetejših in najlepših spominov. Tam sem tudi našla človeka, ki se je odrekel sreči lastne družine, ker je hotel biti na razpolago vsem, človeka, ki mu lahko poveš vse, kar ni od tega sveta... Ker tu doli nima osebnih koristi, daje na vsako vprašanje vzvišen in nepristranski odgovor." Ko je nespametni mož v pobožni ženi na silo zatrl božjo ljubezen, je izgubil vso njeno človeško ljubezen.

Človek potrebuje Boga. Do njega moramo priti osebno. Ta pot je težka, zato nam mora nekdo pomagati, nam z besedo in zgledom pokazati pot. To poslanstvo je Jezus zaupal svojim prijateljem apostolom, ko je pri zadnji večerji ustanovil zakrament svetega reda - duhovništva. Pri izvrševanju tega vzvišenega poslanstva naj bi se zgledovali po njem, ki se nam predstavlja kot dobri Pastir. Ovce poslušajo njegov blagi glas in gredo za njim. Palico in gorjačo ima v roki, da ovce brani pred volkovi, ne pa, da ovce strahuje. Od vsakega pastirja, kakor imenujemo tiste, ki so s posebnim posvečenjem postavljeni v službo božjega ljudstva - od papeža do zadnjega kaplana - božji klic zahteva toplo človečnost. Sicer pa vsak od njih ni nič bolj kristjan kot kateri koli drug krščenec. Ima le posebno poslanstvo, zakramentalno milost in zato večjo odgovornost. Drugače pa ostane človek, ki je "vzet izmed ljudi in postavljen ljudem v korist glede tega, kar se nanaša na Boga: da daruje daritev in žrtve za grehe. Ker tudi njega obdaja slabost, mora potrpeti z navadnimi in s tistimi, ki blodijo. Zato mora kakor za ljudstvo tudi zase darovati daritve za grehe" (Heb 5, 1-2). O arškem župniku, zavetniku dušnih pastirjev, ki je bil velik spokornik, njegovi življenjepisci pripovedujejo, da ob obiskih po družinah ni takoj "usekal" z vprašanjem, če molijo in hodijo v cerkev, temveč je začel pogovor o vsakdanjih zadevah preprostih ljudi in s tem "utrl pot" božjim zadevam. "Pot Cerkev je človek", pravi papež Janez Pavel II.: človek naj bi bil tudi pot služabnikov Cerkev.

Besedilo znane slovenske pesmi Novomašnik, bod' pozdravljen!, ki ga je pred kakšnimi stopetdesetimi leti napisal Blaž Potočnik, izraža veliko spoštovanje vernega slovenskega človeka do duhovnika in njegove službe (v glavnem se je to spoštovanje pri vernih ohranilo do današnjih dni in jim ga ne bo vzelo niti to pritlikavo obrekovanje "borcev za slovenske gozdove"). Tretja kitica te pesmi, ki se ob novih mašah navadno ne poje, hoče mlademu (pa tudi staremu) duhovniku dopovedati, da bo dober duhovnik, če se bo postavil v vrsto grešnih ljudi. "Zdaj v svetišče veličastva / božjega ti prvič greš, / vrata milosti bogastva / sebi ino nam odpreš. / Jagnje božje v rokah nosiš, / živim, mrtvim milost prosiš. / Milost, spravo sprosi nam, / pred dobrotnim Jezusom."

MOLITEV SV. MARKA NA PREVALU

V petek, 25. aprila, je že tradicionalno molitveno srečanje v lepo obnovljenem svetišču Marije Kraljice narodov na Prevalu pri Mošu (Gorica). Na ta dan se bo ob 8. uri zjutraj v cerkvi v Mošu začela slovesna procesija sv. Marka, ki se bo vila do svetišča, kjer bo maša. Pred daritvijo bo še tradiionalno češčenje križa; ta spominja na starodavne vezi med pripadniki ljudstev, ki so od nekdaj prebivali na ozemlju med Vrhom sv. Mihaela do Cerovega v Brdih. Tudi danes so obmejne verske skupnosti goriške in koprške škofije vabljeni, da se srečajo v znamenju vere v svetišču, posvečenem Mariji, ki jih je varovala pod svojim okriljem.

Dne prvega maja bo zmeraj v svetišču po maši ob 7.30 celodnevno češčenje za sinodo. Četrtega maja bo ob 15.30 molitev rožnega venca, ob 16. uri pa bo nadškof Bommarco daroval slovesno sv. mašo ob prazniku sv. Marije Kraljice narodov.

CERKEV NA KUBI

UPANJA V PRIČAKOVANJU NA PAPEŽEV OBISK

ERIK DOLHAR

Na največjem otoku karibskih Antilov nestrno pričakujejo obisk Papeža Janeza Pavla II., ki naj bi v Havano dospel čez nekaj mesecev.

Ko sem lansko poletje obiskal Kubo, mi je bilo kljub trdemu marksističnemu režimu jasno, da so prebivalci tega prekrasnega otoka izredno verni, saj v domala vsaki hiši naletiš na oltarčke, na katerih se elementi afro-kubanskega animizma prepletajo s simboli krščanstva. Vsakič ko sem želel obiskati kako cerkev, pa so bila velika lesena vrata, še tako arhitektonsko-zgodovinsko pomembnih katedral, zgrajenih v tipičnem španskem baročnem stilu, venomer zaprta. Nekega večera so mi sredi programiranega blackouta zaradi pomanjkanja petroleja ob sveči povedali, da se vrata cerkva odprejo šele zvečer...

Na Kubi med Cerkvijo in državo ni nobenega koncordata, ki bi urejal odnose med njima. Za to pa ni kriv "Lider maximo", Fidel Castro. Ko je bila Kuba španska kolonija, so kubansko Cerkev imeli za nekaj dodatka madridski. Ko pa je Španija izgubila Kubo in so prišle na otok Združene države Amerike, ki so na otok vnesle masonske lože in protestantske duhovnike, je liberalna ustava iz leta 1901 poti-

snila katolike v osamelost. Fidel, "Che" in ostali so to samo potrdili z birokratsko vzpostavitev sovjetov: Cerkev je postala zasebno podjetje. Ena prednost ji ostaja: je edina, ki upravlja nedržavno šolo. Prosta semenišča. Nobena nadzora in cenzure, kot se je dogajalo v vzhodni Evropi. Najštevilnejši seminar je v prestolnici Havani, dobro obiskan pa je tudi oni v južni prestolnici otoka, Santiagu, ki je tudi verska prestolnica zaradi svetišča Device Cobre, češčene v krščanskem duhu in afro-kubanski tradiciji. V tretjem največjem mestu na Kubi, Camagueyju, semeniščnike pripravljajo teologi Kristusove legije. Legija predstavlja integralistični obraz južnoameriške Cerkev, ker svoje legionarije vabi k nekaki bitki za spreminjanje razmišljanja v akcijo. Camagueyska škofija predstavlja desno krilo kubanske Cerkev. Na Kubi je 240 duhovnikov, ki zaslužijo po 150 pesosov (8 dolarjev) na mesec, manj kot polovico od diplomirancev. Plača jih kardinal Ortega, "šef podjetja". Denar prihaja iz tujine, saj ga državna bilanca ne predvi-

deva. Vse to kljub novi ustavi iz leta 1992, v kateri je bila proglašena enakost med katoličani in marksisti. Država ni več brezbožna, samo laična.

Sedaj se nekaj spreminja. Med svojim nedavnim obiskom v Rimu je bil kubanski predsednik Castro pri papežu in je uradno potrdil vabilo na otok.

Kaj bo sveti oče povedal Kubancem? V zvezi s tem na Kubi vladata strah in upanje. Kubanski škofje bodo vnaprej izvedeli vsebino govorov Janeza Pavla II. To je za Vatikan že običaj. Tudi obiski kardinala Ortege v Rimu spoštujejo tradicijo, da se Wojtyła predloži ravnovesja in spremembe, ki jih ima duhovščina na tihem za neobhodno potrebne.

Ta izraz je 3. januarja uporabil kardinal Ruini, ko je v katedrali napovedal papežev obisk na Kubi. "Neobhodno potrebno je, da so kristjani soudeleženi pri javnem dialogu. Nujno je, da imajo laiki na razpolago prostore in strukture, kjer lahko kljubujejo socialnim problemom", je povedal Ruini.

Na Kubi torej v teh mesecih pričakovanja na papežev obisk zahtevajo katoliške šole in nekaj prostora na radiu in televiziji. Brez dostopa v ta dva medija kubanski Cerkev ostaja mreža majhnih časopisov.

Vida Cristiana (Krščansko življenje) je list z naklado 85.000 izvodov. V kraju Pinar del Rio izhaja svojevrstno glasilo Vitral (Okno), v katerem objavljajo članke duhovnikov in članov komunistične partije: kaže, da nakazuje možnost dialoga. V Pinaru del Rio trdijo, da gibanje okrog tega glasila ni nastalo zato, da bi se izrodilo v neko politično stranko, Krščansko demokracijo, temveč zato, da bi navdihovalo social-krščansko gibanje ali šolo krščanske formacije, neko razčlenjeno inteligenco, ki bi lahko predstavljala prvo jedro katoliške univerze.

Cerkev na Kubi ni ravno "Cerkev molka", kar je za komunistično državo izrednega pomena. Je pa omejena. Moskva je uvedla brezboštvo, ki je spremenilo celo generacijo Kubancev. Brezboštva so se prisilno učili v šolah. V praksi so izbirali brezbožnost. Zrasli so z dvema obrazoma, sedaj pa spoznavajo skrivnost vere.

KONCERT CERKVENIH PESMI LOJZETA BRATUŽA

DANIJEL DEVETAK

FOTO BUMBACA

Štandreška cerkev je bila v nedeljo, 6. aprila, prizorišče koncerta cerkvenih pesmi goriškega skladatelja, zborovodje in sploh samoniklega kulturnega delavca Lojzeta Bratuža, čigar 60-letnice nasilne smrti smo se v zadnjih mesecih (ne samo) v zamejstvu spomnili na številnih proslavah. Nastop, ki ga je priredilo Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica na drugo velikonočno nedeljo, je bil zato več kot umesten.

Že številni prisotni, ki so prišli iz vse Goriške in Tržaške, so dokazali ne samo to, da so Bratuževe cerkvene skladbe priljubljene še danes, ampak predvsem dejstvo, da osebnost Lojzeta Bratuža prerašča meje Goriške, Brd in Krasi, kjer je deloval, in obenem na neki način prerašča meje glasbenega ustvarjanja: njegov lik je v zavesti in duši zamejcev najprej in predvsem bleščeč simbol vrednote slovenskega jezika.

O delu goriškega glasbenika je v uvodnem nagovoru spregovorila Anka Černic. Lojzeta Bratuža je orisala kot skladatelja, ki je šel v času med vojnama po poti tedanjih cerkvenih komponistov, saj je bilo slovensko petje dovoljeno le v cerkvi, za liturgične potrebe. In res zavzema Bratužev opus - poleg slovenskih ljudskih - večidel prav cerkvene pesmi. V glavnem se je posluževal besedil žene pesnice Ljubke Šorli, velikokrat tudi preganjanega prosvetnega delavca Filipa Terčelja. Čeprav naj bi bile njegovi naravi bliže otožne molove lestvice, so njegove skladbe pogosto tudi razigrane in svetle. Predvsem pa, kot smo lahko tudi sami slišali na koncertu, ima Bratuž rad polne akorde in pestre harmonije, ki rade zai-grajo na intimne in nežne strune poslušalčevega srca.

Anka Černic se je spomnila tudi na Mirka Špacapana, dolgoletnega zborovodje prav v Štandrežu, ki je preminil letos na dan Velike noči. Njene misli so šle nazadnje tudi pokojnemu dolgoletnemu kulturnemu delavcu, štandreškemu župniku in dekanu Jožefu Žoržu, ki je umrl lani.

Ker je MePZ Podgora odpovedal svoj nastop zaradi smrti dirigentovega očeta, sta nastopila samo MePZ Štandrež in MePZ Rupa-Peč; na orgle je spremljala prof. Lojzka Bratuž. Domači zbor je pod vodstvom Tiziane Zavadlav zadel *Mogočno naj pesem, Svetlo blestijo se zvezde in Po zelenicah, tihih poljanah*. Zbor Rupa-Peč pa je svojim trem skladbam dodal še dve. In prav to je bila novost večera: postno pesem *Strašno tpiš* je odlično zapel za priložnost sestavljen kvartet. Ob vsem dobro poznanem dirigentu Zdravku Klanjščku so peli trije mladi talenti iz zbora Rupa-Peč: že uveljavljena sopranistka Mirjam Pahor, mezzosopran Damjana Čevdek in bariton Andrej Čevdek. Nova in kakovostna zasedba je občinstvo močno razveselila in upati je, da jo bomo lahko še poslušali. MePZ Rupa-Peč je zapel še skladbe *Križ zapuščeni, Pred tabo klečimo*, obhajilno *Bodi tisočkrat pozdravljen* in *V pomladni dan*.

Sledile so litanije, ki jih je vodil dekan g. Anton Lazar, in velikonočne pesmi. Molitev je ob mogočnem petju združenih zborov, ki so naznanjali vstajenje in življenje, izzvenela kot vesel - velikonočen - in zahvalni spev za gospoda Žorža, pok. Mirka Špacapana in še posebno za Lojzeta Bratuža. To, kar so sejali, žanjejo danes in bomo še želi.

MLADIKA ŠT. 2-3

V kioskih lahko dobimo novo, dvojno (združeno drugo in tretjo) številko revije Mladika.

Ena izmed dveh slik na platnici (t.i. pomol Audace v Trstu) je tudi tokrat povezana z nagradnim vprašanjem. Namesto uvodnika je objavljena pesnitev sodobne hrvaške pesnice Ive Čuvalo *Križev pot*, zatem najdemo prispevek, ki ga je tržaški pisatelj Alojz Rebula prebral kot uvodnik v oddaji *Srednjeevropski radijski obzorik* po Radiu Trst A v nedeljo, 16. marca letos. Prispevek ima naslov *Kulturni razgled iz Trsta po Srednji Evropi*. V tej številki je tudi objavljena novela Irme Marinčič *Ožbalt Pomladni sprehodi*, ki je prejela prvo nagrado na literarnem natečaju Mladike.

Intervjuja za tokratno številko Mladike ni prispevala, kot običajno, Zora Tavčar, pač pa Matejka Peterlin Maver, ki se je ob tej priložnosti pogovarjala z ricmanjskim župnikom dr. Angelom Kosmačem, čigar knjiga *Ricmanje včeraj in danes* o zgodovini te breške vasi je ravno pred kratkim izšla pri založbi Mladika. Leda Dobrinja piše o kraju Truške, duhovnem središču v slovenski Istri tako v preteklosti kot danes. Bruna Pertot nadaljuje z literarnim opisovanjem domačih rastlin: tokrat je na vrsti ajda. Mladika nadaljuje z objavljanjem podatkov o usodi primorskih padalcev, ki so jih zavezniški poslali v Slovenijo med drugo svetovno vojno. Za rubriko *Iz arhivov in predalov* je namreč preživel Ciril Kobal prispeval pomembna dopolnila in popravke k seznamu, ki ga je svojčas sestavil šef jugoslovanske tajne službe OZNE Aleksandar Ranković in ki je bil objavljen v prejšnji številki Mladike.

Bralec si lahko prebere tudi novice in zanimivosti, ki jih prinašata rubriki *Mogoče vas bo zanimalo vedeti, da...* in *Antena*, ter humoristično rubriko *Čuk na Obelisku*. Na koncu je objavljen tudi nekaj literarnih in likovnih ocen. V Mladiki je objavljen tudi nekaj pesmi Vladimira Kosa in Aleksandra Furlana.

Mladikina mladinska priloga *Rast* objavlja med drugim uvodnik Iva Keržeta z naslovom *Čas je, da se sanje uredimo*, Erika Hrovatin pa se je pogovarjala z dvema štirinajstletnikoma (z izmišljenima imenoma Levom in Luno) o vprašanju "lahkih" mamil: prvi je leta že poskusil in se strinja s predlogom o legalizaciji lahkih mamil; druga tega ni poskusila in tudi ne namerava ter nasprotuje legalizaciji. V Rasti tudi izvedemo kaj o pripravah na letošnje Drago mladih (o tem je pisala Breda Susič), objavljeni pa so tudi literarni prispevki Raffaele Petronio, Erike Hrovatin in Erika Sancina.

IŽ

Zamejska multikulturalnost in še kaj

6. PARIŠKE BLESTICE (3)

ALEKSIJ PREGARC

Pred petimi leti je izšla moja dvojezična zbirka *Samohodec - Il viadante solitario*. Uvod zanjo je prispeval Carlo Milič, odlično jo je opremil Boris Zulian, za lepe prevode je poskrbela Jolka Milič, založil in natisnil pa jo je Jaro Mihelač iz Ljubljane.

Ljubljanski predstaviti je, prvič pri nas, sledila skupna predstavitev slovenske in italijanske knjigarne v tržaški galeriji *Fenice*. Spregovoril je v italijanščini uvodničar, v slovenščini pa - nihče. Govorčstvo! Sijajno je recitiral Gian Maria Bugatto. Število udeležencev več kot zadovoljivo, ob zelo motečem hrupu avtomatske blagajne pa tako spoštovanje do avtorja, kot si ga slovenski pesnik v Trstu lahko pričakuje... Veliko vpludnejši je bil poudarek deželne TV, v sklopu predstavitve še drugih dveh avtorjev, Furlana Celsa Macorja in postumnega Biagia Marina.

Ljubko TV-oddajo je pripravil Maurizio Calligaris. Naj med drugim poudarim, da nisem npr. doslej doživel niti ene predstavitve v Slovenskem klubu. Nič za to, nevsiljeno so to opravili drugi. Med njimi spet prof. Bavčar, ki mi je namignil, da je delo primerno za predstavitev v Parizu.

Zamislil sem se. Ali se spleča na lastne stroške potovati v Pariz, zato da se spet pojavim v Italijanskem kulturnem centru? Kakšen bo učinek v vseuničujoči pariški prestolnici? Teklo je leto 1993. Slovenskih zdomcev vedno manj, nekdanji slovenski politični primež se je razklepal, kulturni pretoki iz Slovenije in obratno otipljivejši, jugoslovanski kulturniki neprijazno razpoloženi: kaj slovenski pesnik iz Trsta tam? A glej ga, zlomka! Calligarisova TV-oddaja mi je v hipu ponudila povod: Pregarc, Macor in - pokojni Marin, trojica različnega izpovednega izvora, a vendar tako smiselno združena! Evgen Bavčar je bil navdušen. Za recenzijo vseh treh knjig sem zaprosil znanega profesorja Geralda Parksa (pravkar je v tisku zvezek *Miscellanea* z vključeno omenjeno recenzijo).

Zaskrbelo me je seveda za organizacijo na pariškem večeru, ki si je že bil nadel pomemben naslov "simpozij". Evgen Bavčar (kot je znano, je naš prijatelj slep) mora poskrbeti za tipkarico za razpošiljanje vabil, Celso Macor ni preveč iznajdljiv itn. Popadla me je malodušnost, še

zlasti potem, ko mi je prijatelj Clavara pojasnil, da bi bilo neprimerno, ko bi v to vpletal Fogolar Furlan iz Pariza (baje štiri tisoč udov): prostor na furlanskem soncu v zameno za podiranje mostov pred Slovenci? Nič ni zaleglo, niti pomembna prisotnost Furlana Celsa Macorja z delom *Tiara*.

Toda kocka je padla. Smo v Parizu. Ljubeznivo mi je za prenočevanje odprl vrata naš prelat Čretnik in v Chatillonu spet običajni nedeljski pesniški nastop na pobudo prijateljev Zornovih.

Kot po navadi - v ponedeljek v Italijanskem kulturnem centru.

Skromno število ljudi, vendar vsi ljubitelji poezije. Za "delavno" mizo prof. Bavčar, Celso Macor, podpisani in prof. Novak - za prevode v francoščini. In prvi, neodpušljivi spodrseljaj: vodja Centra dr. Rossi pozdravi prisotne, med katerimi tudi (že) preminulega Biagia Marina. Začnem se potiti, a se v trenutku zavem, da sem v Parizu: ta pogoltna vse, tudi mrtvega, neznanega kandidata za Nobelovo nagrado in zakaj ne - tudi grobe spodrseljaje! Najdemo se in program vendarle steče. Pomagam drug drugemu. Publiko nadvse zbrana - in imeniten uspeh!

Lahko bi se bralci spraševali: koga pa briga njegov uspeh? Res je, moj je docela zanemarljiv, a zame in za mojo slovensko zavezanost je bil tisti "simpozij" zares imeniten; tudi ob mlahavem žepu!

Takoj po koncu nastopa se je ob meni zbrala gruča ljudi - Francozov. "Oprostite, vi ste slo..." "Slovenski pesnik." "Torej nikakor slovaški?" "Ne, slovenski, italijanski državljani iz Trsta." "Ali je mogoče, da je ta jezik, slovenski-pravite, tako nebeško pojoč, tako žlahten? Tako... tako... Vendar, oprostite, zdi se nam, da pesniki ne obvladajo takega podajanja." "Sem tudi gledališki igralec." "Oooh, seveda. Vse nam je jasno." "In vaše, slovenske knjige? Kje jih lahko kupimo? Gotovo so prevedene tudi v francoščino." "Gotovo, gotovo lahko. Saj imamo v Parizu tudi kulturne atašeje. Toda, spoštovani prijatelji, morda bo sčasoma drugače. Imamo matično državo, Slovenija je njeno ime. Je evropsko in multikulturalno naravnana."

Klatež Marko je spet začel kašljati, kar je trajalo še dalj kot prvič. Nastopil je čas večerje, saj so bili glasovi okrog naju vse živahnejši in glasnejši. Tudi Marko je postajal nemiren in stalno pogledoval proti vhodu. Kmalu bodo začeli nositi večerjo, jaz pa sem moral začeti svoje večerno delo. "No, čuvajček, tako je bilo z našim ubogim Pavlom... Verjetno se bom še spomnil kakega dogodka, a prej se moram podpreti z bogatim krožnikom kadečih se

"MARTIN ČEMUR" (4)

DUŠAN JELINČIČ

testenin... saj so nocoj testenine na vrsti, kajne? Kot vedno... Testenine, juha... juha, testenine... testenine, juha...

Kljub temu da se mi je mudilo in da je bil on nestrpen, sem še vztrajal ob njem in ga gledal.

"No, kaj hočeš še, da ti povem? Mislim, da sem postrgal vse, kar se je dalo postr-

gati... s praznim želodcem..." Marko se je zasmel, nato se je njegov obraz spet zresnil in se zagledal v prazen kozarec: "Kljub temu da so bili takrat prizanesljivi in usmiljeni z njim, kar si ni mogel sanjati, ga je dogodek vseeno zelo potrl. Dolgo časa se je izogibal stajnic z rabljenimi knjigami in vedno, ko sva se klatila tam okoli, me je prosil, da

bi se jim ognili... Ponosen pa je bil, ponosen... Le kako je mogel končati tako kot jaz?" se je Marko pregaženo in v-dano zasmel, vzel v roke umazan kozarec in si ga dolgo ogledoval: "Vidiš, čuvajček, to je moja preteklost, moja sedanjost in... moja prihodnost... Ni posebno vesela, kajne?" Naposled ga je dvignil proti luči in retorično zategnil: "Poglej, tu notri so vsi moji veliki načrti..."

KONEC

PRIMORSKA SREČANJA

REVIIJA ZA DRUŽBOSLOVJE IN KULTURO

POGLED NA STRANI
191. STEVILKE

MARJANA REMIAŠ

Marčevska številka Primorskih srečanj je na prvi pogled več kot pomladna; oblikovalka Maja Licul je poskrbela za nebesno modro naslovnico, pokojni mojster fotografije Marjan Bažato pa številki dodaja prav poseben čar. Skozi strani revije je moč občudovati reprodukcije njegovih fotografij iz posameznih ciklusov, ki so značilni za pokojnega Bažata. O njegovem življenju in delu ter razstavi, ki je bila ob obletnici njegove smrti postavljena v Hiši umetnikov na Humu, se je na straneh revije razpisal Bažatov kolega in prijatelj, mojster fotografije, dr. Rafael Podobnik.

Sicer pa pomladna Srečanja prinašajo obilo zanimivega leposlovnega branja v Čitalnici in Primorski kroniki; v obeh se pojavljajo stalni sodelavci revije, publicisti, pesniki in pisatelji. Ker revija sledi knjižnim novostim predvsem primorskih, a tudi drugih avtorjev, je v njej bogat sklop knjižnih recenzij. Izmed vseh omenimo recenzijo pesniške zbirke avtorja Tomislava Ceja, z naslovom Na-

smejni zobje sovraštva, ki jo je zapisala pesnica in publicistka Vida Mokrin Pauer. Glosa je v tokratni številki oblikoval Stojan Zafred, naslovil jo je *Golobica z oljčno vejico ali razmišljanje o miru*.

Odila Širok je v rubriki *Literat, lovljen na trak* k pogovoru pritegnila Vero Pejovič, pesnico in publicistko iz Kopra.

Uvodnik je zapisala glavna urednica Vida Gorjup Posinkovič, avtorja *Utrinkov* pa sta Barbara B. Zorman in Andrej Žnidarčič.

Primorski portret predstavlja pisatelj Marjana Tomšiča in njegov bogati ustvarjalni opus, v katerem je prostor in čas namenil Šavriniji; pokrajino v slovenski Istri je predstavil Sloveniji in svetu. V novi številki revije Primorska srečanja, ki je na voljo v vseh novogoriških in okoliških knjigarnah, so tudi stalne rubrike: *Obletnice, Iz ropotarnice preteklosti in sedanjosti in Klepet*. Med ljubezenskimi pismi, ki sodijo k bogatemu leposlovnemu sklopu revije, lahko preberete ljubezenske izpovedi Borisa Schwentnerja, Andreja Šušterčiča in Dušana F. Moravca.

Marčevska številka Primorskih srečanj, revije za družboslovje in kulturo, ki jo izdaja Društvo sociologov in politologov severnoprimerjskih občin, je že v prodaji v vseh primorskih dobro založenih knjigarnah in ker prinaša dobrih osemdeset strani kratkočasnega branja, jo priporočam v branje.

"NAŠA PESEM"
V MARIBORU

Konec tega tedna, 19. in 20. aprila, bo v Mariboru 15. tekmovalno slovenskih pevskih zborov *Naša pesem 1997*, ki ga prireja Zveza kulturnih organizacij Slovenije in Slovenska pevska zveza. Na njem bodo nastopili tudi trije zbori iz zamejstva: zbor J. Gallus pri Glasbeni matici iz Trsta pod vodstvom Janka Bana, ženski zbor GM iz Trsta pod vodstvom Tamare Stanese in MePZ Hrast iz Doberdoba pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča.

Zamejska prisotnost na letošnji *Naši pesmi* je tudi drugače vidna. Nekatere vrhunske osrednje slovenske zborovodje npr. tržaški dirigenti, zamejski skladatelji pa so prisotni v sporedih posameznih zborov. Skladba Pavleta Merkuja *Koprive* na besedilo Toneta Kuntnerja je tudi obvezna skladba za ženske zborove.

Aktualnemu na rob

BOHINJSKA
PROGA?

90-letnica "Bohinjske proge" je sprožila več knjižnih pobud, razstav in drugih prireditve, ki so lepo počastile obletnico te z raznih vidikov izredno pomembne železniške zveze. Dosedanja literatura, posvečena tej progi, ni zelo bogata. Izmed zadnjih del bi veljalo opozoriti na *Progo predorov Karola Rustje* iz leta 1990 ter na *Kamnitega velikana na Soči* Gorazda Humarja, ki je izšla pred kratkim v Novi Gorici in je posvečena znamenitemu solkanskemu mostu. Ena od zadnjih publikacij je razkošno ilustrirana knjiga, ki je izšla pri založbi Edizioni della Laguna z naslovom *Transalpina - un binario per tre popoli, po slovensko bi rekli Čezalpska proga - tir za tri narode*. V njej so prispevki šestnajstih avtorjev. Na široko obravnavajo v glavnem vidike, ki so le postransko povezani z gradnjo in obratovanjem proge, v mnogočem pa gredo mimo nje in njenih tehničnih, zgodovinskih in konstruktivnih značilnosti, kar je glavna hiba publikacije. Eden izmed člankov pravzaprav precej podrobno opisuje potovanje na Bohinjski progi: gre za veran prevod turistične publikacije iz leta 1908, ki jo je napisal Hanns Hart in je izšla na Dunaju pod naslovom *Reiseführer auf den neuen Österreich. Alpenbahnen »Wocheinerbahn« Assling-Görz-Trieste*, ki pa se v novi knjigi pojavlja pod drugim imenom in brez navedbe pravega avtorja. Hart ni bil strokovnjak in je v svoje delo spustil napake in

naivnosti in si je privoščil celo kako "turistično" izmišljotino. Vse je tu navedeno brez popravkov in pripomb.

Tudi naslov knjige same zavaja bralca: *Transalpina* je bila proga, ki je povezovala Češko s Trstom. *Bohinjska proga* pa je samo del cele železniške zveze, tisti, ki povezuje Jesenice z Gorico, medtem ko je odsek Gorica-Trst nosil ime *Kraška proga*, ki sploh ni omenjeno. Slovensko ime se v knjigi komaj navaja in še to samo v kratkih (in jezikovno površnih) slovenskih prevodih posameznih prispevkov, kjer se mu ni bilo mogoče izogniti: če je knjiga hotela proslaviti "tir za tri narode", je očitno zgrešila naslov. (P-)

HERMAN KOSIČ
JE RAZSTAVLJAL
V BARCELONI

V našem tedniku smo pred meseci že poročali, da je mladi goriški slikar Herman Kosič odšel s svojimi domačimi na novo delovno mesto na Kanarske otoke v mesto Puerto de la Cruz, kjer sta skupno z očetom odprla trgovino usnjene galanterije in čevljev.

Te dni nam je Herman Kosič javil, da je v pristaniškem mestecu Puerto de la Cruz že prišel do svojega ateljeja, in tudi to, da je naslikal na Kanarskih otokih okrog štirideset platen ve-

čjega formata. Pred kratkim (konec marca) pa je Herman Kosič sodeloval na skupinski razstavi v Barceloni v znamenitem umetniškem središču Viladecans. Na otvoritev je prišlo čez tristo ljudi, o njej so poročali državni časopisi in televizija. Herman Kosič nam tudi piše, da je zadovoljen, ker je spoznal veliko novih umetnikov, s katerimi izmenjuje slikarske izkušnje. V zadnjih mesecih je pripravil tudi večji grafični ciklus, ki ga namerava predstaviti v rodni Gorici v galeriji Ars v Katoliški knjigarni na Travniku. Pravi, da bi rad svoja

prva grafična dela predstavil tam, kjer je imel svojo prvo likovno razstavo.

Na fotografiji z razstave v Barceloni ga vidimo ob umetniku in predsedniku li-

kovnega društva "Masia Can-Xic", ki mu je ime Jose-Luis E. Tercero; vmes je še korejska likovna umetnica Hoon Yung Yoon. JUP

ZAKLJUČNA PRIMORSKA
POJE V CERKNEM

V nedeljo, 13. aprila, se je MePZ Sedej iz Števerjana predstavil na reviji Primorska poje v Cerknem. Števerjanski pevci so imeli čast, da so lahko nastopili na zaključni reviji kot zadnji zbor. Poleg Števerjancev so koncert v Cerknem sooblikovali še vokalni skupini iz Portoroža in Trsta, ŽePZ upokojenk iz Nove Gorice, DePZ iz Postojne, MePZ iz Košane in MoPZ V. Mirk s Proseka-Kontovela.

Števerjanski pevci so pod vodstvom prof. Bogdana Kralja zapeli tri Merkujeve skladbe in dve priredbi ljudskih melodij. Izrednost tega večera je bil kraj nastopa, saj sta se v Cerknem rodila škof Frančišek Borgija Sedej, po katerem nosi zbor ime, in njegov nečak Ciril Sedej, ki je župnikoval in je pokopan v Števerjanu.

S svojo prisotnostjo so večer povzdignili še visoki gostje. Slavnostni govor je ob koncu revije Primorska poje imel g. Rudi Šimac, predsednik Združenja pevskih zborov Primorske; v svojih besedah se je spomnil goriškega glasbenika Lojzeta Bratuža, katerega je bila posvečena letošnja revija, in se nato navezal na nadškofa Sedeja in Števerjanski zbor. V svojem nagovoru je pozdravil tudi g. Janeza Podobnika, cerkljanskega župana in predsednika državnega zbora RS, ter g. Marjana Podobnika, podpredsednika slovenske vlade.

Na družabnosti, ki je sledila koncertu, so števerjanski pevci vzpostavili stike z Janezom Podobnikom, ki se jim je rad pridružil pri prepevanju slovenskih pesmi dolgo v noč.

VH

Nemška univerza
in današnji
trenutek (4)

JOŠT ŽABKAR

Svet je pač tako odprt, da vsakdo stoji na velikem prepihu in ne more čepeti v svojem kotičku. Osebnostno mnenja, da je na zgodovinskem polju na nemško zemljo veliko prinesla tudi francoska *nouvelle histoire* (nova zgodovina), in to predvsem Duby in Le Goff. Praktično je pa tako veliko publikacij, da nihče ne more vsega prebrati in se mora zato omejiti na nekatera področja in nekatere probleme. Pač specializacija.

Tretja skupina, ki je imela z leti direktno ali indirektno kar precej vpliva, je imela svoje središče na univerzi v Frankfurtu. Bili so to sociologi kot Horkheimer in Adorno, ki so imeli v svoji sociologiji precej filozofskih elementov.

Na univerzah v vzhodni Nemčiji je veljal marksizem politbirojevske interpretacije, Karl Marx pa se je od jeze nad to interpretacijo obračal v svojem londonskem grobu tako močno, da se je daleč slišalo protestno šklepetanje njegovih kosti. Ernst Bloch je bil s svojo teorijo utopije edini marksist, ki je marksizem znal razvijati naprej. In da je to mogel storiti, je prišel iz "komunistične" Nemčije v kapitalistično Nemčijo.

Kar se tiče zunanje organizacije nemške univerze, je model, ki je veljal v srednjem veku in potem, še zelo dolgo v moderni dobi, radikalno propadel. Stara univerza je bila razdeljena na štiri fakultete: artistična (pozneje imenovana filozofska), juridična, medicinska in teološka kot krona vseh fakultet. Danes ima pa recimo heidelberška univerza te fakultete: teološko, juridično, dve medicinski, filozofsko-zgodovinsko, orientalistično-starofilološko, novofilološko, ekonomsko, sociološko-geološko in zraven še dva inštituta (za južnoazijske in judovske študije), ki imata de facto status fakultet.

DALJE

Sedež heidelberške univerze: levo stara, znamenita zgradba, v ozadju nova poslopja

NASPROTOVANJE ZDRUŽITVI

BO "SLOMŠKU" USPELO OHRANITI AVTONOMIJO?

V petek, 11. aprila, je tržaški šolski skrbnik Vito Campo izjavil, da je italijanski minister za šolstvo Luigi Berlinguer že podpisal odlok o priključitvi pedagoškega liceja Anton Martin Slomšek znanstvenemu liceju France Prešeren. Kljub temu se akcije za ohranitev avtonomije nekdanjega učiteljskega nadaljujejo. Tako dijaki pedagoškega liceja prirejajo za soboto, 19. aprila, protestno manifestacijo proti združitvi obeh šol (dijaki se bodo zbrali ob 10. uri na Oberdankovem trgu, nakar bodo krenili proti

sedežu prefekture) in vabijo nanjo vse Slovence.

Tudi zavodski svet liceja Prešeren v izjavi za javnost izraža svoje nasprotovanje združitvi, ki bi bila po mnenju njegovih članov nezakonita in za kakovostno rast obeh šol škodljiva. Problem združitve obeh licejev je na svoji seji obravnaval tudi pokrajinski svet Slovenske skupnosti, ki se je zavzel za ohranitev avtonomije pedagoškega liceja, sklicujoč se tudi na zaščito, ki jo slovenske šole na Tržaškem uživajo na podlagi Poselnega statuta iz leta 1954.

PREDAVANJE

KAKO POMAGATI OTROKOM PRI UČENJU

JELENA STEFANIČ

V petek, 4. aprila, je na srednji šoli Sv. Cirila in Metoda potekalo zanimivo predavanje na temo: Kako pomagati otrokom pri učenju. Predavanje je vodila pedagoginja Stanislava Polajžer iz Domžal.

V uvodnem delu je ga. Polajžer spregovorila o pomenu vloge, ki jo imajo starši kot vzgojitelji pri šolskem in življenjskem uspehu svojih otrok. Ker smo ljudje med seboj različni, se tudi otroci med seboj razlikujejo po značaju in tipu učenca v razredu. Strokovnjaki so izračunali, da se predšolski otrok nauči več kot študent medicine v dobi, ki gre od njegovega rojstva do 5. leta starosti. Do tega leta se otrok uči in dojema preko igre (t.i. naravno učenje), medtem ko se že prvi dan vstopa v šolo vse preobrne v šolsko učenje. Otroci ne več svobodno, kaj in kdaj se učijo, omeji se njegova svobodna izbira, na kate-

ro se mora prilagoditi. Učenje ni več priljubljena igra, temveč postane nekaj prisiljenega. V tej delikatni fazi je potrebno pomagati otroku, da se ne bi v prihodnosti znašel v velikih težavah.

Prav zaradi tega razloga so strokovnjaki za šolsko učenje vključili v naravno učenje to, ga razdelili na pet faz, ki jih je ga. Polajžer vsako posebej obrazložila.

Velik pomen igra pri šolskem in življenjskem uspehu otroka družinsko vzdušje, ki veliko prispeva k otrokovemu duševnemu razvoju. S tem v zvezi moramo starši dajati prednost našim otrokom, ko nas ti potrebujejo, umakniti v "ozadje" vsa ostala opravila ter se posvetiti njim. Naša srca in "vrata" morajo biti odprta našim otrokom tudi takrat, ko menimo, da ni naš čas, da je le otrokov, kajti v nasprotnem primeru bo tisti "naš čas" ostal le naš - brez otroka!

REKORDNI 11. MEMORIAL MIRKO ŠKABAR

V nedeljo, 13. t.m., je SK Devin uspešno izvedel 11. pohod (na sliki) v spomin na svojega nepozabnega odbornika. Lepo vreme je privabilo na start v Praprotnu rekordnih 453 udeležencev, ki so se po kraški gmajni podali na kake 3 ure oddaljen cilj v Repnu, kjer so jim organizatorji ob balinarski stezi pripravili kosilo. - ED

INTERVJU / ANDREJ BERDON

"ILLY JE URESNIČIL NEKATERE DOLGOLETNE ZAHTEVE TRŽAŠKIH SLOVENCEV"

Slovenska skupnost nastopa na tržaških občinskih volitvah v okviru zavezništva Oljke. Poleg Petra Močnika, ki je eden izmed nosilcev liste, ponovno kandidira za izvolitev v občinski svet tudi Andrej Berdon, sicer pokrajinski podtajnik SSK za Tržaško. Njemu smo postavili nekaj vprašanj.

Zakaj mislite, da moramo vsi Slovenci podpreti Illyjevo kandidacijo?

Illy je uresničil nekatere dolgoletne zahteve tržaških Slovencev, od jasli do dvojezičnih napisov, in si zasluži naše zaupanje že zaradi tega. Illyja je treba podpreti tudi zato, ker je prinesel otoplitev odnosov s Slovenijo, ker je šel v Koper in Ljubljano, ker je uradno sprejel ljubljanskega župana v palači tržaške občine. Nihče pred njim tega ni storil. Ob Illyju stoji Oljka, se pravi koalicija, ki tudi v Rimu skuša reševati še odprta vprašanja naše narodne skupnosti.

Skupaj s Petrom Močnikom ponovno kandidirate za izvolitev v tržaški občinski svet. Kakšen program imata?

Zavzemava se zato, da bi se dosedanja pozitivna politična usmeritev nadaljevala tudi v bodoči občinski upravi. Treba bo sprejeti nadaljnje ukrepe, ki so odraz politike odprtosti do Slovencev. Osebnostno si želimo, da bi občina predstavila širši tržaški javnosti čimveč kulturnih dosežkov naše manjšine, npr. da bi v občinskih razstavnih prostorih predstavila etnografski muzej iz Škedenja, ki je živ dokaz naše prisotnosti.

Prejšnji teden je ponovno prišel na dan pro-

blem racionalizacije slovenskih šol. Kaj bi povedali v zvezi s tem?

Gre za zelo kočljivo vprašanje. Vir problema je predvsem upad rojstev. Mislim, da je treba manjšini omogočiti, da ob vsakem ukrepu da svoj pristanek. Enostranska ukinitve ravnateljstev v Rojanu in na Proseku, letos pa ravnateljstva na učiteljski, je nesprijemljivo dejanje. Tu si Italija ne sme privoščiti politike izvršenih dejstev, saj gre za vprašanja z mednarodnopravno razsežnostjo.

Kakšno prihodnost pa vidite za Trst?

Veliko se govori in piše o projektih, ki naj bi Trstu dali novega zagona. V mislih imam projekt hitrih cestnih in železniških povezav na osi Barcelona-Kijev in povezavo med pristanišči na severu Jadrana. Nekateri predlagajo celo, naj bi občinsko podjetje ACEGAS skrbelo za dobavo

FOTO KROMA

energije v Slovensko Primorje ali pa za odvoz in upepeljevanje tamkajšnjih smeti. Prepričan sem, da bodo taki načrti možni in sprejemljivi le tedaj, ko bo v Trstu in Italiji odmrta vsakršna skomina po nekakšnem novodobnem "iredentizmu". Tržačani pa morajo nasploh spregledati, da Slovenija ni le lovišče za gospodarske avanture, ampak predvsem suverena država, s katero je treba sodelovati v duhu prijateljstva in enakopravnosti.

DSI / SREČANJE S POSLANCEM CAVERIJEM

USTAVNE REFORME IN MANJŠINE

V ponedeljek, 14. aprila, je bil gost Društva slovenskih izobražencev valdostanski poslanec v italijanskem parlamentu Lucien Caveri. Na srečanju, ki ga je DSI priredilo skupaj s Slovensko skupnostjo, je spregovoril na temo *Ustavne reforme in narodnostne manjšine v Italiji*.

Ustavne reforme se snujejo v pred kratkim ustanovljeni dvodomni komisiji, ki ji predseduje tajnik Demokratske stranke levice Massimo D'Alema. V komisiji sta tudi valdostanski in južnotirolski predstavnik, ki pozorno spremljata delovanje komisije. V svojem uvodnem posegu je posl. Caveri dejal, da je temeljni princip, na katerem bi morala reforma sloneti, princip federalizma, ki ga utemeljuje in vrednoti tudi prisotnost manjšin in narodnostnih skupnosti na ozemlju italijanske republike. Gost je označil manjšine kot dokaz "živečega" federalizma. Z razpravo o dvodomni komisiji se prepleta tudi razprava o zaščitem zakonu Slovencev v Italiji, ki poteka v poslanski zbornici. Kaže, da želijo čimprej zaključiti razpravo, odobriti zakon in ga poslati v nadaljnjo razpravo v senat.

Posl. Caveri je tudi dejal, da se je v zadnjih časih v italijanskem parlamentu precej spremenilo gledanje na problem narodnih manjšin. Doslej je Italija gledala na to vprašanje nezrelo in samozadostno, kar je označil za dokaz nezrelosti italijanske

demokracije. Vendar, ko se danes vseh govori o federalizmu, je treba, če se zares želijo spremembe v tem smislu, globoko spremeniti miselnost, ki prevladuje v Ita-

vprašanja, zato je glasoval zanj.

Drugo vprašanje, ki se ga je valdostanski poslanec dotaknil na srečanju v DSI, je bilo zajamčeno zastopstvo za manjšine. Tu, je dejal, je

Posnetek s srečanja s poslancem Caverijem v Peterlinovi dvorani v Trstu (Foto Kroma)

treba paziti na dve stvari, in sicer na reformo italijanskega volilnega sistema za parlamentarne volitve ter na alternativne mehanizme za evropske volitve. Ustavil se je tudi ob šolski problematiki in dejal, da je treba biti pozorni na zakonske odloke in na vsakoletni finančni zakon. Pri tem je omenil tudi vprašanje t.i. racionalizacije šol: tega ni v dolini Aoste in na Južnem Tirolskem, saj se tam

kajšnje šole samofinancirajo. Za racionalizacijo so krivi tudi Slovenci sami, ker se niso oglašali, ko se je o tem razpravljalo v parlamentu.

Svoje srečanje - na katerem sta bila prisotna tudi kandidata SSK za tržaški občinski svet Peter Močnik in Andrej Berdon - je poslanec Caveri sklenil s svarilom pred prevelikimi razprtijami znotraj posameznih manjšin, pa tudi z upanjem v nadaljnje sodelovanje med njimi. Sporočil je tudi, da bo v kratkem prišlo do nastanka poslanske skupine manjšin v parlamentu.

OBČNI ZBOR KMEČKE ZVEZE

V nedeljo, 13. aprila, je bil v Prosvetnem domu na Opčinah redni občni zbor Kmečke zveze, stanovske organizacije slovenskih kmetovalcev v zamejstvu. Poročili sta podala predsednik Alojz Debelis in tajnik Edi Bukavec. Na občnem zboru je bil poudarjen pomen, ki ga ima kmetijstvo za tržaški teritorij (glede tega je treba uresničiti Globalni načrt za razvoj tržaškega kmetijstva). V tem smislu je bila na koncu odobrena sklepna resolucija, delegati pa so tudi izvolili člane novega glavnega sveta KZ. Občnega zbora se je udeležilo veliko predstavnikov političnega in gospodarskega sveta, med katerimi gre omeniti tudi slovenskega ministra za kmetijstvo Cirila Smerkolja.

35. OBČNI ZBOR ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

V Gorici, četrtek, 10. aprila 1997

PREDSEDNIŠKO POROČILO

Od leve podpredsednica Zveze Franka Padovan, predsednik Damjan Paulin in tajnica Valentina Humar (Foto Bumbaca)

V letu dni, od zadnjega Občnega zbora naše Zveze, se je v našem manjšinskem prostoru zgodilo marsikaj, več negativnega kot pozitivnega. Zrušile so se nekatere ustanove, ki so za marsikoga predstavljale mit vsemogočnosti. Tržaška kreditna banka je prešla v roke italijanskega kapitala, Slovenska kulturno-gospodarska zveza je v fazi dolgotrajnega in nelahkega prenavljanja in prilagajanja novim razmeram. Igra *Afrika...* napoveduje tedensko izhajanje Primorskega dnevnika. Politično je večina Slovencev v senci oljkove vejice, ki zaenkrat ni prinesla kake posebne blagodejnosti. Kakorkoli ocenjujemo ta dogajanja, objektivno predstavljajo za našo skupnost veliko izgubo in nevarnost, da se bo verižna reakcija nadaljevala in še kaj in koga podrla.

Ob tem dogajanju in obiskanju krivcev za vse to si je marsikdo že privoščil zelo širokega posploševanja in zmetal odgovornost na celotno organiziranost naše skupnosti. S takim posploševanjem se ne moremo strinjati, ker enostavno ne odgovarja resnici in predstavlja grobo sprenevedanje.

Nekateri, tudi vidni predstavniki našega političnega in družbenega življenja, stalno ponavljajo, da je naše zamej-

stvo ena sama razvalina in da je treba začeti vse znova. Tudi mladina, ne vsa, se je nalezla podobnega razmišljanja. Res je, da bi bilo treba marsikaj spremeniti. Mnenja sem, da z odstranitvijo gnilega se da ohraniti in uveljaviti, kar je dobrega. In tega ni malo.

Ob teh besedah ne bi rad, da bi mi prilepili etiketo konservativca, nasprotno vedno sem se zavzemal za precej radikalna stališča v pozitivnem, ne pa v destruktivnem smislu.

Čas je, da postanemo enotni. Kaj je treba dvojnih organizacij, dvojnih kulturnih domov, dvojnih ali več časopisov itd. Take in podobne parole večkrat slišimo.

Mnenja sem, da je skrajni čas, da skupno zastavimo vse sile politične in civilne družbe,

da izvolimo predstavništvo, ki bo ščitilo naše življenjske interese in uspešno predstavljalo našo skupnost v odnosih do italijanske države in do matične domovine. Čas takime novanih enotnih delegacij je krepko za nami in tisti, ki jim podaljšujejo življenje, ne delajo v korist slovenske narodne manjšine. Glede idejnega pluralizma, in to v najširšem pomenu besede, mislim, da se ni potrebno zaustavljati. Brez takega pluralizma bi postali amorfná skupnost, ki ne bi imela prostora v Evropi narodov. Ker smo kulturna ustanova, so nam strukture in organiziranost potrebne za učinkovito delo.

In če preidemo na bolj konkretne zadeve, mislim, da smo z opravljenim delom lahko zadovoljni. Tako članice kot Zveza so v enoletnem obdobju iz-

polnile svoje načrte in krepko zavrtele, ne izguljeno narodno ploščo, kot se je izrazil govornik na letošnji proslavi dneva slovenske kulture, ampak ploščo, na kateri so zaznamovane žlahtne slovenske kulturne značilnosti. Višek je prav gotovo predstavljala izvedba opere *Pri belem konjičku*, s katero smo ponovno dokazali, da se s skupnimi močmi in s strokovnim pristopom lahko uresničijo tudi dokaj zahtevni projekti. Za večino naših društev je najbolj značilna pevska dejavnost, s katero se uspešno ukvarja več naših zborov. Na prejšnjih občnih zbora smo se pritoževali glede delovanja zborov v samem mestu Gorici. Letos lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da se je moški zbor Mirko Filej dobro pomladil in da je mešani zbor Lojze Bratuž na poti temeljite prenove. Tudi na dramskem področju smo zabeležili vidne uspehe kar treh gledaliških skupin. Razveseljivo je tudi, da se v okviru društev tudi najmlajši navdušujejo za to dejavnost.

Najpomembnejši dogodek lanskega leta je prav gotovo odprtje obnovljenega Kulturnega centra Lojze Bratuž, ki predstavlja veliko pridobitev za celotno našo kulturno skupnost in tudi za mesto Gorico v vsej njeni večnični sestavi. Odprtje tega kulturnega središča nalaga naši in tudi drugim organizacijam nove obveznosti glede kakovosti kulturne ponudbe in usklajevanja pobud.

Pri tem pa ne smemo podcenjevati vloge, ki jo imajo manjše dvorane po naših vaseh, nasprotno moramo v tem širšem okviru vrednotiti tudi te pomembne postojanke.

V okviru Centra Lojze Bratuž bo naša Zveza končno dobila tudi svoj sedež. Imeli bomo sicer na razpolago eno samo sobo, toda za nas, ki nismo v večdesetletni zgodovini niti dar imeli prostora za svoj sedež, je to velika pridobitev, ki

bo pozitivno vplivala na delovanje same Zveze in tudi članic.

Zadnjo nedeljo tega meseca bodo volitve za obnovo goriške pokrajinske uprave. Ne mislim delati kake volilne propagande, izrazil bi pa rad upanje in željo, da se bo ta uprava zamenjala in da bomo imeli opraviti z ljudmi, ki bodo imeli vsaj malo posluha za naše probleme. Sedanja pokrajinska uprava se lahko ponaša s tem, da ji je v štirih letih uspelo ne narediti ničesar, kar bi lahko imeli za koristno. V statutu pokrajinske uprave je predvidena konzulta za slovenska vprašanja, ki pa je ostala samo na papirju. Pri razdeljevanju prispevkov za kulturne dejavnosti na podlagi deželnih zakonov št. 68/81 in št. 15/85 je pokrajina hudo diskriminirala slovenske ustanove in ni nakazala niti najmanjšega prispevka. Proti takemu početju smo energično protestirali, toda brez uspeha. Brez uspeha so ostale tudi prošnje in zahteve slovenske sekcije ITI, da bi se vselila v slovenski šolski center in s tem uresničila samostojnost, kot ji ministrstvo za šolstvo priznava. Do tega še ni prišlo, ker goriška pokrajinska uprava ni hotela poskrbeti za nekaj milijonov lir, potrebnih za to selitev.

Tudi z goriško občino nismo zadovoljni. Pri kulturnih pobudah, ki jih načrtuje in uresničuje, ne upošteva slovenske prisotnosti v občini, čeprav smo veliko bolj aktivni in produktivni kot večinska komponenta goriškega mesta. Z razliko od pokrajinske uprave na goriški občini deluje slovenska konzulta, njene predloge pa nihče ne upošteva. Na poseben način se je to pokazalo ob pobudah ob bližajoči se tisočletnici prve omembe Gorice.

Nekaj bolj pozitivnega lahko rečemo o deželni upravi, ki

je pred kratkim spremenila deželni zakon št. 46/91 in uvrstila med ustanove, ki opravljajo pomembno kulturno vlogo, tudi našo Zvezo. S tem nam bodo zagotovljena tudi določena finančna sredstva. Manj razveseljivo pa je dejstvo, da je po novi razdelitvi finančnih sredstev na postavki, ki je namenjena društvom, teh veliko manj. Zelo verjetno bodo društva dobila manj prispevkov, kot so jih do sedaj. Natančnejšo sliko bomo lahko imeli, ko se bo sestala za to pristojna komisija in bo deželni odbor na podlagi predlogov komisije o tem sklepal.

Kakšen pa je naš odnos do matične domovine? Po osamosvojitvi in po demokratizaciji se čutimo veliko bolj Slovenci, kot smo se lahko poprej. Nova slovenska država je izpostavila korekten odnos do naše skupnosti in tudi naša društva prejemajo finančne podpore. Od Slovenije pričakujemo, da bo ohranila tak državni odnos in da bo enakovredno podpirala našo pluralistično skupnost.

S kulturnimi ustanovami v Sloveniji dobro sodelujemo, tako na republiški kot na krajevni ravni. Zveza kulturnih organizacij Slovenije nas stalno seznana z iniciativami, ki jih ima na programu. Tem se tudi po možnosti odzivamo. S sredstvi Ministrstva za kulturo Zveza tudi financira določene pobude, predvsem na področju pevske in dramske dejavnosti.

Kar pa nas v Sloveniji vznemirja, je neko zelo razširjeno nepoznanje naše stvarnosti. Pred meseci je slovenska deželna televizija postavila svojo kamero pred Prešernov spomenik na tromostovju v Ljubljani in spraševala mimoidoče, kaj vedo o Slovencih v Italiji.

STRAN 4

TAJNIŠKO POROČILO

Po enoletnem intenzivnem delovanju smo se zopet zbrali na rednem občnem zboru, da potegnemo črto nad opravljenim delom.

Zveza slovenske katoliške prosvete že vrsto let združuje 11 članic, ki so aktivne na območju goriške pokrajine. Njihovim poročilom bomo lahko prislunili v nadaljevanju. Odborniki članic sestavljajo tudi širši odbor Zveze; od zadnjega občnega zbora 25. marca lani se je širši odbor sestel na osmih rednih mesečnih sejah, zaradi obsežnega delovanja pa so iz svoje srede izbrali ljudi, ki so v raznih "pod-odborih" skrbeli za izredne pobude Zveze v zadnjem letu.

Začela bi kar s tradicionalnimi prireditvami v organizaciji naše Zveze. Najbolj znana in razširjena je pevska revija Cecilijanka. Odvijala se je 23. in 24. novembra v prenovljeni veliki dvorani Katoliškega doma oz. Kulturnega centra Lojze Bratuž. Cecilijanke se je udeležilo 20 zborov: 11 iz Goriške (od katerih deklški zbor Grupo polifonico Caprivese kot predstavnik italijanske zveze Usci), 3 zbori iz Tržaške, 2 iz

Benečije, 2 z Novogoriškega in po 1 iz Kanalske doline in Koroške.

Tudi v pretekli sezoni so se naši odborniki poklonili žrtvam v Gonarsu s polaganjem vencev ob 1. novembru.

Osrednjo zamejsko proslavo ob dnevu slovenske kulture smo sooblikovali s članicami ZSKD in SP iz Trsta. Predvideni proslavi 6. februarja v Kult. domu v Ts in 8. februarja v Kult. centru L. Bratuž sta bili zaradi bolezni preneseni na 27. v Trstu in 28. februar v Gorici. 6. in 8. februarja je bilo odprtje razstave Lojzeta Spacala, kateremu je bil posvečen kulturni praznik ob njegovi 90-letnici, obenem Pavleto Merkuju (70-letnica) in Srečku Kosovelu. Prireditvev so oblikovali MePZ Hrast iz Doberdoba, recitator Jan Leopoli in solopevka Mirjam Pahor s pianistko Michelo De Castro. Oba večera sta bila dobro obiskana.

Natečaj *Mladi oder*, ki smo ga razpisali v sodelovanju s

Slovensko prosveto iz Trsta, žanje vedno večji uspeh med društvu. Nagrajevanje je bilo 11. februarja v Peterlinovi dvorani v Trstu.

V okvir sodelovanja s sorodnimi ustanovami spadajo tudi vsakoletne izmenjave s Korošci oz. Krščansko kulturno zvezo iz Celovca. Oktobra 1996 smo kljub obremenjenosti s pripravi na odprtje KC Bratuž zelo radi priredili koroške dneve na Primorskem. Tako je SCGV E. Komel pripravil nastop GS na Koroškem v komorni dvorani in koncert dua Filipič-Kernjak; v Števerjanu je nastopila dramska skupina iz Sel z igro *Poročni list*, lutkovna skupina pa je gostovala v OŠ v Štandrežu in Gorici (Brolo). V Katoliški knjigarni je bila predstavitev publikacij, ki jih je izdala KKZ v zadnjem letu.

Naša Zveza sodeluje tudi pri organizaciji revije Primorska poje. Prevzeli smo si izpeljavo enega koncerta, ki je potekal v soboto, 8. marca, v so-

sednji dvorani. Nastopilo je 6 zborov in pevskih skupin iz Slovenije.

Levji delež vseh organizacij in izvajalskih moči pa nam je v zadnji sezoni zahtevala priprava opere *Pri belem konjičku*, ki smo jo na novo postavili za odprtitev nove dvorane. Združili smo preko 150 sodelavcev, ki so izvedli res enkratno predstavo. Režijo je skrbno izpeljal Emil Aberšek z asistentko Anko Černic, dirigent Hilarij Lavrenčič pa je s korepetitorji Valentino Pavo, Michelo De Castro in Lucijo Lavrenčič pripravil otroški in mešani zbor, soliste in orkester. Igralsko - solistične vloge so prevzeli člani Odra 90 (Kazimir in Marko Černic, Jordan Figelj, Matej Klanjšček, Jan Leopoli, Valentin Devinar in Robert Valentinčič), člani dramske skupine iz Štandreža (Božo in Marko Tabaj, Marjan Breščak, Majda Paulin, Anita Lutman, Marko Brajnik). Kot izredni solisti-profesionalci pa so se v glavnih vlogah izkazali še Alenka Slokar, Nadja Fabris, Dušan Kobal, Martin Srebrnič in Mirjam Pahor. Zbor so sestavljali pevci iz Doberdoba, Števerjana, Štandreža, Rupe,

Peči in Gorice. Sodelovali so še Otroški zbor iz Doberdoba (zborovodja Lucija Lavrenčič), plesna skupina Urška iz Nove Gorice s koreografijo Carolino Bagnati iz Devina, godba na pihala s Tržaškega, ki jo vodi Aljoša Starc. Orkester so sestavljali mladi glasbeniki iz Gorice, Trsta in Vidma. Za kostume je skrbela Alenka Bartl skupaj z asistentkama Majdo Koljenik, Snežico Černic in šiviljo Nevenko Tomašević. Šepetala je Marinka Leban; sceno so izdelali Gabrijel Figelj, Maurizio Corsi, Lojze Maraž, Franc Bizaj, Lucijan Kerpan, Mario Leopoli, tehniko so urejali Niko Klanjšček, David Devinar in Matjaž Pintar.

Opereta je doživela premiero na sam dan odprtja dvorane, in sicer v soboto, 19. oktobra, ponovitve pa so bile še v nedeljo, 20., četrtek, 24., soboto, 26. in nedeljo, 27. oktobra. Zaradi velikega poplavljanja smo se odločili za izredno predstavo še v torek, 29. oktobra.

Zveza je ob postavitvi opere izdala tudi zajetno brošuro z vsemi podatki in bogato s slikami.

Take pobude, kot je bila opereta, zahtevajo od naših članic res veliko napora, a že večkrat smo dokazali, da znamo biti kos tudi takim večjim izzivom. Kljub temu da je pri opereti sodelovala večina amaterjev, lahko trdim, da je bila predstava izvedena profesionalno. Čeprav so naši igralci, pevci in drugi sodelavci vložili toliko energije v ta projekt, opažam, da delovanja društev, zborov in dramskih skupin niso utrpela večjih poškodb, zato si lahko nadejamo tudi v bodočnosti podobna sodelovanja.

Živahna slika na odru nam je dokazovala, da imamo številne mlade v naši sredi, ki jim je pri srcu kulturno delovanje.

V bližnji stavbi lahko z veseljem opazujemo dokončane prostore, ki so namenjeni raznim organizacijam. V prvem nadstropju bo imela svoj sedež tudi naša Zveza, ki ima že opremljeno sobo za tajništvo in arhiv. Glede na to, da bomo danes izvolili nov odbor, bo nov sedež zanj pomenil nedvomno izziv k delu oz. spodbudo za nadaljevanje na začrtani poti.

PODGORA

PD PODGORA

Otroški pevski zbor Podgora, ki ga vodi Sabina Antoni z občasno pomočjo Katje Bandelli, Daniele Juretič in Roberte Godina, deluje že vrsto let. Naši mladi pevci so lani s petjem in recitacijami nastopili 6. decembra 1996 na miklavževanju v Podgori, 8. decembra pa na Mali Cecilijanki v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici.

Pod taktirko Mirka Špacapan sodeluje mešani pevski zbor Podgora sodeluje vsako leto na svečanostih pri spomeniku v Podgori 25. aprila in 1. novembra. Na dan vseh svetih poje še na pokopališču v Podgori ter ob grobovih goriških slovenskih zaslužnih mož, ki so pokopani na goriškem pokopališču in v Mirnu.

Od lanskega občnega zbora Zveze je zbor nastopil še: 23. marca 1996 na reviji Primorska poje v Podnanosu, 4. aprila 1996 na Duhovnem postnem koncertu v podgorški cerkvi, 11. maja 1996 na 9. Pevski reviji v Gris-Cuccana; v juniju 1996 je zbor sodeloval na kantati *Ode a Bertrando* v organizaciji videmske, goriške in celovške občine. Prireditev je bila 28. junija v Vidmu, 29. junija v Celovcu in 30. junija v Gorici. 23. novembra 1996 je zbor pel na Cecilijanki v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici; 24. novembra 1996 je snemal nekaj slovenskih ljudskih pesmi za film Kje je Biljana režiserja Giannija Lepreja; 29. novembra 1996 je zbor sodeloval na celovečernem koncertu skladb Antona Brucknerja v Trzinu, ki ga je organiziralo združenje USCI iz Gorice; 1. decembra 1996 smo isti koncert ponovili v župnijski cerkvi v Ločniku; 7. decembra ob blagoslovitvi obnovljenega lestence je zbor pel med službo božjo Brucknerjevo mašo. Svečanost je zbor zaključil s kon-

Sabina Antoni

certom nabožnih pesmi; 2. februarja 1997 je imel zbor celovečerni koncert v župnijski dvorani v Nabrežini; 15. marca 1997 je zbor pel na Reviji sv. Hilarija in Tacijana v goriški stolnici.

Moška pevska skupina Akord, ki jo vodi Mirko Špacapan, poje vsako leto 25. aprila in 1. novembra pred spomenikom padlim v Podgori in Pevmi.

Skupina je nastopila še: 19. oktobra 1996 na 2. Reviji pevskih zborov v Fari; 23. novembra na Cecilijanki v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici; 7. decembra ob blagoslovitvi obnovljenega lestence v podgorški cerkvi; 2. februarja 1997 na celovečernem koncertu v župnijski dvorani v Nabrežini.

OTROŠKA DRAMSKA SKUPINA

Otroška dramska skupina PD Podgora, ki jo sestavljajo člani otroškega pevskega zbora ter skupinica otrok z Oslavja, je nastopila: 25. aprila in 1. novembra 1996 na svečanosti ob spomeniku padlim v Podgori; 6. decembra 1996 na Miklavževanju v Podgori s šaljivo igro *Na Miklavžev večer*, pri kateri so se jim pridružili tudi učenci

4. in 5. razreda osnovne šole Josip Abram iz Pevme; 16. februarja in 2. marca 1997 na spominski svečanosti ob 60. obletnici smrti Lojzeta Bratuža v Podgori in na Plešivem.

MLADINSKA DRAMSKA SKUPINA

Mladinska dramska skupina je nastopila: 25. aprila in 1. novembra 1996 na svečanosti ob spomeniku padlim v Podgori; 16. februarja in 2. marca 1997 na spominski svečanosti ob 60. obletnici smrti Lojzeta Bratuža v Podgori in na Plešivem.

Vse recitale je sestavila in zrežirala Lidija Jarc.

PD Podgora je 3. julija organiziralo v župnijski dvorani v Podgori izpitni klavirski koncert Mirka Špacapan, ki je igral skladbe Bacha, Brahmsa in Schuberta.

Osrednja prireditev v organizaciji PD Podgora v sezoni 1996/97 je bila *Spominska svečanost ob 60. obletnici smrti Lojzeta Bratuža*, ki je potekala v podgorški cerkvi 16. februarja 1997. Med mašo zadušnico je pevski zbor Podgora zapel Brucknerjevo mašo in nekaj Bratuževih postnih pesmi. Maši je sledil recital z naslovom *Lojze Bratuž, nedolžna žrtev*, ki ga je sestavila in zrežirala Lidija Jarc. Na orglah je spremljala Dalia Vodice. Recital smo ponovili 2. marca 1997 na Plešivem. Radio TS-A je recital v celoti posnel.

Ob koncu še kratko razmišljanje. Zadnja leta z veseljem ugotavljamo, kako plodno, raznoliko, bogato in kvalitetno je delovanje vaških društev. A žal sta večkrat delovanje in požrtvovalnost teh društev premalo cenjena. Pozornost se daje samo mestnim organizacijam, v katerih pa delujejo v veliki večini vaški ljudje. Vaščani smo bili in smo vedno pripravljeni pomagati mestnim kulturnim ustanovam. Prav tako pa si želimo, da bi te ustanove pozorno spremljale naš obstoj.

ŠTEVERJAN

SKPD F.B. SEDEJ

Delovanje našega zbora je bilo od zadnjega občnega zbora Zveze do danes zelo živahno in raznoliko.

Mešani pevski zbor je lani zaključil sezono z obiskom pri MeZ *Musica Viva* iz Kranja. Ta zbor je bil namreč gost ob Prešernovi proslavi v Števerjanu, tokrat pa so bili števerjanski pevci dvodnevni gostje v Kranju, in sicer 25. in 26. maja. 2. junija je zbor pel v Križu skupaj z dekliškim zborom Vesna.

1. novembra je zbor pel pred spomenikom padlim na Trgu v Števerjanu, sodeloval je na reviji Cecilijanka. 23. decembra je zbor sodeloval na božičnici v Št mavru, 24. decembra pri polnočnici, 25. decembra pa je oblikoval božični koncert v Vrtojbi. 15. januarja je pel pri maši na Sveti gori, 2. februarja na Prešernovi proslavi v Števerjanu.

V okviru društva deluje tudi otroški zbor pod vodstvom Valentine Humar. Letos sodeluje v zboru veliko malčkov in v taki sestavi so se predstavili na Mali Cecilijanki. Sodeloval je tudi na Pastirčkovem dnevu lani v Gorici.

Mladinski krožek je konec avgusta priredil Športni teden, nato je organiziral natečaj *Moje jaslice* in izlet na sneg. Letos so mladinci priredili pustni voz in se udeležili pustnega spreveda v Romanu. Z istim vozom so obiskali tudi števerjanske družine. Kot že v navadi, prirerajo zimovanja in letovanja v hribih.

Po petletnem premoru so se člani dramske skupine odločili, da postavijo igro na oder. In tako je bilo. 24. aprila so uprizorili dramo *Temni pajčolan* v Sedejevem domu v režiji Emila Aberška. Ponočili so jo še v Sovodnjah, Desklah in Gorici. Obetajo se jim še nekateri nastopi.

Novoustanovljeni ansambel *Briški odmev* je nastopil

Franka Padovan

na Dobrovem na prazniku češenj. Sodeloval je na števerjanskem in ptujskem festivalu.

Društvo redno izdaja tudi svoje glasilo *Števerjanski vestnik*. Vsebinsko zavzema predvsem vaško kroniko. Točke, ki jih vedno obravnavamo, so duhovna misel, poročila vsega delovanja društva, nekaj o športu, nekaj o kmetijstvu, domača in širša politika ter novosti v matičnem uradu.

Špica vsega našega delovanja pa je seveda naš Festival narodno-zabavne glasbe, ki je bil lani 26. po vrsti. Potekal je 5., 6. in 7. julija Med Borovci v Števerjanu. Udeležilo se ga je 29 ansamblov, med katerimi dva iz zamejstva. V petek, 5. julija, je nastopilo 15 ansamblov, v soboto, 6. julija, pa 14. V nedeljo, 7. julija, je bil v nabito polnem prostoru finalni del Festivala, na katerem je nastopil kot gost ansambel Fantje z vseh vetrov. V Sedejevem domu so bile v festivalskih dneh na ogled slike iz suhega cvetja domačinke Dore Maraž. Za to priložnost je društvo izdalo zajetno brošuro o Festivalih in delovanju društva.

Ker sloni delo našega društva predvsem na kulturi in ohranitvi slovenske besede, so se zvrstili v tem letu kul-

turni večeri in že tradicionalne prireditve.

Na praznik sv. Florijana smo imeli Med Borovci piknik za vse sodelavce in simpatizerje društva. 6. januarja letos pa je bila tradicionalna božičnica, ki so jo oblikovali otroci, s pomočjo Kristine Corsi in Barbare Peršič. Sledila sta novoletna tombola in nagajevanje natečaja *Moje jaslice*. V nedeljo, 2. februarja, je bila v Sedejevem domu Prešernova proslava. Nastopil je mešani zbor F.B. Sedej, sodelovala sta recitatorja Jan Leopoli in Sara Miklus, ki sta podala splet poezij in tekstov raznih avtorjev o Števerjanu. Izbor besedil in režijo je vodila Anka Černic. Osrednja točka večera je bila predstavitev knjižice Marijana Breclja v sodelovanju z g. Lazarjem z naslovom *Števerjan, župnija in cerkev Sv. Florijana*, ki je izšla ob 70-letnici posvetitve cerkve. Knjižico sta izdala domača župnija in naše društvo. Večer je sklenila slovesna podelitev Gallusove listine organizistu Hermanu Srebrničju. 1. marca smo imeli v gosteh skupino *Klub citrarjev Bavaria* iz Münchna, ki so se nam predstavili v tipičnih nošah in igrali na citre. 23. marca smo imeli v gosteh skupino Oder 90 iz Gorice z dramo *Krivda*. V našem društvu tudi pridno deluje mlajša dramska skupina. Vsako leto se pripravi za prihod sv. Miklavža, za božičnico in materin dan. Nalogo priprave otrok sta si prevzeli Kristina Corsi in Franka Padovan. Za ta trud in delo je skupinica prejela nagrado Mladi oder. V nedeljo, 21. julija, je ljubljanska televizija Slovenija 1 predvajala reportažo o Števerjanu v oddaji *Ljudje in zemlja*. Ta je bila v celoti posvečena kulturnemu in družbeno-političnemu delovanju v naši vasi. Viden dokaz vsega delovanja so bili posnetki s števerjanskega Festivala, nastop mešanega zbora in domačega ansambla *Briški odmev*.

ŠTMAVER - PEVMA

KD SABOTIN

Irena Ferlat

Delovanje društva je bilo v sezoni 1996-1997 zelo bogato.

26. marca je Alessio Stasi predaval o dogodkih iz preteklosti naše vasi in okolja. 31. marca smo imeli v gosteh skupino Oder 90 z dramo *Krivda*. 4. maja smo pripravili večer z diapozitivi novinarja Vladimira Klemšeta. 10. maja je otroški zbor Štmaver sodeloval pri predstavitvi dveh publikacij *Ivček nagajivček* in *Kraljična z ledenim srcem*; ta je bila v Katoliški knjigarni. 12. maja je vedno otroški zbor pel na 17. Pastirčkovem dnevu v telovadnici Katoliškega doma. Junija je otroški zbor Štmaver pel na Prazniku špargljev v Štandrežu. 11. junija smo v naši sredi imeli kabaretista Iztoka Mlakarja. Ob prazniku sv. Ane v Pevmi smo 26. julija sodelovali skupaj z rajonskim svetom na kulturnem večeru, na katerem je mladinska dramska skupina zaigrala štiri veselice (Joj,

uboga glava, Ne laži, Kmet kupuje kozo in Na Polikliniki v režiji Kazimira Černica) in na nočni bakladi, ki je potekala po Pevmi, Oslavju in Št mavru 27. julija. 12. oktobra smo predvajali dva dokumentarna filma avtorja Matjaža Pintarja z naslovom *Sabotin-Landarske jame*. Sledila je otvoritev razstave Dore Maraž *Kompozicije suhih rož*; razstavo je predstavil Joško

Vetrih. Na ta dan smo organizirali v sodelovanju z župnijo in rajonskim svetom za Pevmo-Oslavje-Štmaver, z moškim pevskim zborom ter Goriškim centrom za arheološke in zgodovinske raziskave 7. jesenski pohod na Sabotin. Pohoda se je udeležilo okrog 400 ljudi, med katerimi so bili prisotni tudi predstavniki Krajevne skupnosti iz Solkana. 2. novembra je bil kulturno-družabni večer s predvajanjem filmov o razstavah, ki jih je pripravil g. Mario Muto v Gorici in na Oslavju. 10. novembra smo sodelovali pri zahvalni nedelji v Podgori. 17. novembra smo praznovali sv. Martina. 7. decembra smo imeli miklavževanje, na katerem je pel domači otroški zbor, nastopila je dramska skupina mladinskega odseka z igro *Družina*

pri kosilu, prvič pa sta se pred publiko predstavila vesela bratca Tonče in Franc s svojo igrico. 8. decembra je otroški zbor Štmaver pel na Mali Cecilijanki v Kulturnem centru L. Bratuž. 23. decembra smo v sodelovanju z rajonskim svetom za Pevmo, Oslavje in Štmaver pripravili kulturno-družabni večer, na katerem smo predvajali diapozitive o delovanju v našem rajonu. Pela sta domači moški zbor in mešani pevski zbor F.B. Sedej iz Števerjana. 5. januarja 1997 smo nagradili najlepše jaslice v vasi. Sledil je družabni večer, na katerem se nam je prvič predstavil novonastali ansambel S.T.M. iz Št mavra. 6. januarja je bil v Št mavrski cerkvi Božični koncert, na katerem so nastopili skupni otroški zbor Štmaver-Rupa-Peč, moški zbor Štmaver in

kot gostje mešani pevski zbor Rupa-Peč-Miren.

18. januarja smo imeli redni občni zbor. 8. februarja je mladinski odsek priredil pustovanje.

Tudi letos je tradicionalno praznovanje sv. Valentina potekalo tri dni. 14. februarja smo odprli razstavo *Naša preteklost*, ki smo jo pripravili v sodelovanju z Goriškim centrom za arheološke in zgodovinske raziskave. Sledilo je predavanje Matjaža Pintarja o Št mavru v preteklosti. Večer je obogatil moški zbor Mirko Filej. 15. februarja nam je mladinski odsek v okviru dneva slovenske kulture z recitacijami predstavil ljudsko umetnost v poeziji in prozi. Nastopila sta MPZ in OPZ Štmaver. V nedeljo, 16. februarja, pa je potekala tradicionalna šagra. 2. marca smo sodelovali s skupino mladih družin iz Gorice pri organizaciji *Družinskega dne*, ki je prijavil v Štmaver veliko družin iz Goriške in Tržaške. OPZ Št-

maver je pod vodstvom Nadje Kovic pel na Reviji otroških in mladinskih zborov, ki je potekala 16. marca v Kulturnem domu v Trstu. 22. marca je moški zbor Štmaver pod vodstvom Nadje Kovic pel na reviji Primorska poje v Vipavskem Križu. Naj omenim, da je zbor od januarja letos član društva. 23. marca smo pomagali skupini mladih družin z Goriškega pri pripravi materinskega dne, ki je bil na sedežu društva v Št mavru; zapel je tudi OPZ Štmaver. 4. aprila smo v sodelovanju s Slovenskim planinskim društvom Gorica priredili srečanje z dr. Petrom Skobernetom, ki nam je prikazal geološke, klimatske in druge značilnosti Sabotina.

5. aprila pa smo v Št mavru imeli predavanje o Drugi avstrijsko-beneški vojni na Goriškem leta 1615-1617. Alessio Stasi nam je lepo in izčrpno z diapozitivi prikazal dogodke iz tistih časov.

ŠTANDREŽ

PD ŠTANDREŽ

Dramska skupina PD Štandrež je lani konec marca gostovala v Mačkovljah z igrano *Žalujoči ostali*. 1. maja je nastopila na Prazniku frtalje v Rupji z odlomki komedije *Kandidiraj, le kandidiraj*, 6. junija sta se člana dramske skupine predstavila na Prazniku vržot v organizaciji KD O. Župančič z enodejanko *Tat s čirrom*. 8. decembra je skupina gostovala na Kostonjevi na Krasu na 12. srečanju goriških ljubiteljskih gledaliških skupin. Občinstvu so se predstavili s celovečerno igrano *Žalujoči ostali*. 10. februarja so člani dramske skupine dobili priznanje Mladi oder za isto celovečerno komedijo. 15. marca letos so odrski mojstri postavili na oder novo komedijo v štirih dejanjih *Sreča na kredit* Marcela Francka. Delo je režiral zvesti Emil Aberšek. Veseloigro so ponovili naslednji dan v Štandrežu, 22. marca v Desklah in 5. aprila v Grgarju. MePZ Štandrež je pod vodstvom Tiziane Zavadlav nastopil 24. novembra na slovenski reviji Cecilijanka v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici, 29. novembra pa na italijanski Cecilijanki na Travniku. 22. decembra je zbor nastopil na tradicionalnem Dnevu miru v Štandrežu v sodelovanju z zborom in društvom O. Župančič, OŠ F. Erjavec iz Štandreža in župnijo sv. Andreja. Vse je bilo v organizaciji rajonske konzulte. 21. februarja sta PD Štandrež in KD O. Župančič organizirala skupno Prešernovo proslavo. To so obogatili MePZ Štandrež in O. Župančič, otroci OŠ F. Erjavec in govornik dr. Miroslava Brajnik. 23. marca je zbor gostoval na Opčinah na reviji Primorska poje, 6. aprila pa na koncertu cerkvenih pesmi Lojzeta Bratuža v organizaciji ZCPZ iz Gorice.

Mladinski zbor je 1. novembra lani zapel nekaj žalostink med polaganjem venčev na ploščo pred župnijsko dvorano. Na zahvalno nedeljo, 10. novembra, je zbor zapel nekaj kmečkih in ljudskih pesmi. 8. decembra je skupno z mladinskim zborom O. Župančič sodeloval na mladinski reviji Mala Cecilijanka, tokrat pod vodstvom Barbare Piccolo in Elde Gravnar. 26.

Martina Nanut

januarja je zbor gostoval v domu onemoglih v Ločniku. Tu je sodeloval s petjem pri sv. maši, po tej pa je imel samostojen koncert.

14. aprila lani je v župnijski dvorani v Štandrežu gostovala skupina KD Tabor. Publiki se je predstavila z igrano *Vaje v slogu*; 19. junija sta na pobudo PD Štandrež gostovala v župnijski dvorani KD iz Mavhinj in MoZ Fantje iz pod Grmade. Predstavili so igrano *Slišal sem glas zvonov*; le-ta je predstavljala tipično življenje na kmetiji. 6. oktobra je v Štandrežu gostovala gledališka skupina PD Soča

iz Kanala ob Soči. Skupina je odigrala gledališko igrano *Averryja Hopwooda Škandal pri Barlettovih*. 9. novembra je društvo organiziralo tradicionalno martinovanje. 5. decembra so otroci OŠ pripravili nekaj recitacij v pričakovanju na sv. Miklavža. Sledilo je obdarovanje otrok. Januarja je rajonska konzulta v sodelovanju z domačimi društvi, župnijo in Unicefom organizirala nočno baklado *Za en smehlaj*, ki je potekal po štandreških ulicah, končala pa se je v domu A. Budal, kjer je nato bila zakuska s toplim vinom. Celoten izkupiček je bil namenjen Unicefu.

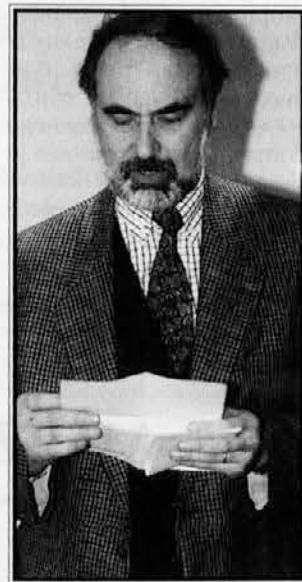
25. in 26. maja ter 1. in 2. junija je bil v Štandrežu tradicionalni vaški Praznik špagljev. Prvo soboto popoldan je bil na sporedu slikarski ex-tempore za osnovno in srednješolsko mladino; v nedeljo pa so nastopili skupna mladinska zbora O. Župančič in Štandrež, MePZ Rupa-Peč in plesna skupina Stu ledi iz Trsta. Drugo nedeljo je bilo popoldan tekmovanje v pritrkovanju; amaterska gledališka skupina Štandrež se je predstavila z enodejanko *Tat s čirrom* v režiji Janeza Starine. Vse dni je deloval dobro obložen buffet; priredili so tudi srečolov in zadnji večer tudi nagradno tombolo.

LAŠKO

SKRD JADRO

Lojzke Bratuž, *Lov na tune v Tržaškem zalivu* Bruna Lisjaka ter z obema slovenskima komisijama (na občini in pri javnem kulturnem središču) smo tudi predstavili Alda Rupla, ki je predaval na temo *Tu in zdaj*.

Glede rekreacije in prostega časa smo dokončno uredili društveno knjižnico, ki hrani skoro 260 knjig; organizirali smo svetoivansko kresovanje v krajih Altare in Polazzo in izlet v Idrijo. Na sedežu smo izvedli predšolsko animacijo za osnovnošolsko mladino, dva tečaja slovenskega jezika (začetnega in nadaljevalnega) za odrasle in tradicionalni tečaj klekljanja. Treba je tudi poudariti, da dru-

Karlo Mučič

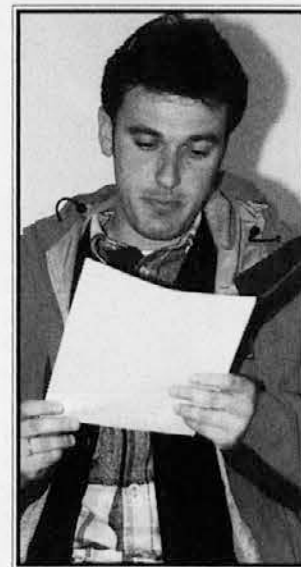
štvo dobro sodeluje z občino in je zato darovalo občinski upravi grb, spleten iz čipk.

V decembru smo imeli tradicionalno miklavževanje s prispevki šole in vrtca ter s prizorčki skupine Tamara Petaroz z Opčin.

Naša skrb gre tudi šoli oz. naraščaju, ki je med glavnimi nalogami društva, ker je šola jamstvo za prihodnost slovenske skupnosti v Laškem in ima izjemno nalogo, da uči in kulturno bogati naše otroke. Zaradi tega smo kot društvo podpirali odbor staršev in učiteljev glede rešitve težav za prevoz otrok v vrtec, osnovno šolo in srednjo šolo. Sedaj smo posredno angažirani za volitve, ker kandidirata v Ronkah in Tržiču dve Slovenki; poleg tega pripravljamo glasilo, namenjeno desetletnici našega obstoja.

DOBERDOB

SKD HRAST

Maurizio Peric

8., 12., 13. in 14. aprila 1996 se je odvijal Praznik pomladi. Imeli smo zelo pester program. V župnijski dvorani je bila na ogled razstava Portreti domačega likovnika Vladimira Lakoviča *Portreti*. V petek, 12. aprila, je bilo na vrsti tekmovanje v briškoli z gastronomskimi nagradami. V nedeljo, 14. aprila, pa je bila na vrsti kross tekma z gorskimi kolesi za 2. Pokal pomladi. V večernih urah pa so se zvrstili sledeči ansambli: Juke Box, Happy Day in Kraški kvintet z Bracom Korenom.

12. maja 1996 je mešani zbor Hrast sodeloval na glasbeni matineji v muzeju furlanske kulture v Farri z izborom ljudskih pesmi. Koncert se je odvijal v sklopu sodelovanja z združenjem Usci.

24. maja je zbor sodeloval na pevski reviji Sovodenjska poje v Kulturnem domu v Sovodnjah.

27. maja je zbor nastopil v Tolminu ob predstavitvi pesmarice *Za staro pravdo*.

4. maja je zbor snemal za Rai.

28. junija je zbor nastopil v Nabrežini na domačiji Radovič s celovečernim kon-

certom *Dober večer bogdaj*. Večer smo oblikovali skupno z zborom Jacobus Gallus iz Trsta.

Od 14. do 18. avgusta so se v Žabnicah odvijali študijski dnevi. Seveda ni manjkalo vzpon na bližnji Veliki Naboj.

V začetku oktobra je društvo organiziralo skupaj z

deželo Furlanijo-Julijsko krajino že drugo leto zaporedoma tečaj čipk, ki se bo zaključil v mesecu maju 1997.

4. oktobra je društvo imelo v gosteh mešani zbor San Giovanni iz Lecca.

Naslednji dan je mešani pevski zbor Hrast sodeloval na mednarodni pevski reviji Alpe Adria v Čedadu.

27. oktobra je zbor pel na kostnici v Kobaridu na povabilo vojaške brigade Julia.

15. novembra smo imeli društveno martinovanje.

24. novembra je zbor nastopil v Kulturnem centru Lojze Bratuž na pevski reviji Cecilijanka 1996.

30. novembra je zbor nastopil na celovečernem koncertu na gradu Zemono, ki ga je organizirala zveza pevskih zborov za najboljše zборе, ki so sodelovali na reviji Primorska poje.

1. decembra 1996 je zbor nastopil v Kulturnem domu v Trstu na reviji cerkvenih pevskih zborov Trst.

S 4. decembrom se je začel kuharski tečaj; zajemal je 8 lekcij, ki so bile vse polnoštevno obiskovane.

5. decembra je bilo v župnijski dvorani miklavževanje z igrano Čarobni trenutek, za katero je društvo prejelo nagrado za Mali oder 1996.

23. februarja je zbor Hrast prejel v Kopru priznanje za doseženo tretje mesto v skupini mešanih pevskih zborov na 3. tekmovanju radijskih posnetkov z revije Primorska poje '96.

27. februarja 1997 je mešani pevski zbor sodeloval pri oblikovanju osrednje Prešernove proslave ob dnevu slovenske kulture v Kulturnem domu v Trstu. Isti projekt je bil nato prikazan naslednji dan v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici.

20. marca pa smo imeli v gosteh Višarski kvintet iz Ukeve s celovečernim koncertom. Temu se je odzvala številna publika.

31. marca, 5. in 6. aprila 1997 se je odvijal tradicionalni Praznik pomladi. Na velikonočni ponedeljek je bila otvoritev likovne razstave Oskarja Beccie in Davida Primožiča. Oba ustvarjalca je predstavil likovni kritik Joško Vetrh. Za Davida Primožiča je bila to prva razstava in obenem predstavitev njegovih del širši publiki. V nedeljo pa se je odvijalo tekmovanje z gorskimi kolesi za 3. pokal Pomladi (sodelovalo je 70 tekmovalcev). Večerne goste pa sta zabavala ansambel Juke Box in Zamejski kvintet.

4. marca je zbor pel v Sežani na pevski reviji Primorska poje.

RUPA-PEČ

PD RUPA-PEČ

Prosvetno društvo Rupa-Peč je v prejšnji sezoni imelo sledeče delovanje:

- 14. aprila 1996 je MePZ Rupa-Peč sodeloval na pevski reviji Primorska poje v Idriji.
- 25., 28. aprila in 1. maja 1996 je PD Rupa-Peč organiziralo tradicionalni Praznik frtalje s kulturno zabavnim programom.
- 24. maja 1996 je zbor Rupa-Peč nastopil na pevski reviji Sovodenjska poje.
- 15. junija 1996 se je MePZ Rupa-Peč srečal z zboroma iz Vrtojbe in Dobove v Dobovi.
- 30., 31. avgusta in 1. septembra 1996 je organiziralo izlet k jezeru Maggiore, Como in Orta.

- 29. septembra 1996 je zbor poromal na Staro goro.

- 9. novembra 1996 so se člani zbora Rupa-Peč in njihovi prijatelji zbrali na Martinovanju.

- 17. novembra 1996 je bilo Martinovanje v Rupji. Člani zbora so okrasili voz s pridelki in spekli prašiča.

- 24. novembra 1996 je zbor nastopil na pevski reviji Cecilijanka.

- 5. decembra 1996 je bilo v Rupji Miklavževanje. Mladinski dramski odsek je pripravil

Loredana Cibini

igro *Nedokončano pismo*. Recital je napisal g. župnik Viljem Žerjal.

- 6. decembra 1996 je Mladinski dramski odsek ponovil igro *Nedokončano pismo* na Miklavževanju v Gabrijah.

- 8. decembra 1996 je zbor imel koncert v Gornjem Cerovu. Zbor je najprej pel pri maši in nato izvedel koncert cerkvenih pesmi in še koncert ljudskih pesmi.

- 21. decembra 1996 je zbor pel na božičnici v Jamljah na povabilo društva Kremenjak.

- 29. decembra 1996 je zbor pel pri blagoslovitvi in predstavitvi povečanih orgel v Mirnu.

- 6. januarja 1997 je MePZ Rupa-Peč nastopil skupno z

mirenskim župnijskim zborom na koncertu božičnih pesmi v štmavski cerkvi.

- 19. januarja 1997 je MePZ Rupa-Peč pel na božičnici na Plešivem.

- 22. februarja 1997 je MePZ Rupa-Peč s pesmijo otvoril Kongres Slovenske skupnosti, ki je bil v Gorici v Centru Lojze Bratuž.

- 23. februarja 1997 je MePZ Rupa-Peč skupaj z MPZ Mirko Filej sodeloval na Dnevu slovenske kulture v Kropi.

- 2. marca 1997 je MePZ Rupa-Peč sodeloval na pevski reviji Sovodenjska poje.

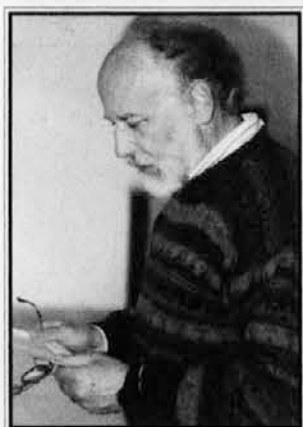
STRAN 4

GORICA

RADIO GLAS - SLOVENSKI ODSEK

Ze na lanskem občnem zboru smo poročali o spremembah in težavah, ki so nastale na bivši radijski postaji Ljudski radio. Vodstvo zadruge, ki je upravljala radio, je bilo v celoti obnovljeno. Napovedali so nove prijeme in nove programe. V resnici so v zadruzi beležili vse hujše izgube in člani smo nazadnje na občnem zboru meseca junija sklenili, naj se zadruga razpusti. Glavni lastnik radijske postaje je zdaj postala nadškofija pod imenom Publiradio Gestioni S.A.S., to je komanditna družba. Kupili so še dve novi frekvenci in z njima krili širše ozemlje, predvsem Tržič. Ravnatelj Radia se je zdelo prehudu, da se na tem širšem ozemlju razlaga slovenska beseda, zato nam je poslal pismo, naj s 15. julijem 1996 prekinemo oddaje. V stiski smo se obrnili naravnost na g. nadškofa, ki nam je potrdil, da so mu slovenske oddaje pri srcu, a nam že čez nekaj dni pismeno zaukazal, naj jih skrbimo na pol ure dnevno. Vsak lahko razume, da to ni resno. Prosil nas je sicer za potrpežljivost, a od takrat je mimo že skoraj leto in v tem času si je tudi večina naših bivših poslušalcev poiskala zanimivejše frekvence. Gospodu nadškofu smo takoj po srečanju z njim napisal izčrpno sporočilo o delu na radiu in mu pojasnili svoje želje. Na ta zapis nismo dobili nobenega odgovora. Zvedeli smo tudi, da je naše poročilo zaradi malomarnosti več mesecev ležalo v nekem predalu in so ga šele potem pokazali g. nadškofu.

Sedanji položaj lahko na kratko opišem takole:

Danilo Čotar

1. Slovensko oddajo imamo vsak dan, razen ob nedeljah, od 20.30 do 21. ure. Časa je ravno toliko, da se predstavimo in pozdravimo, zavrtimo nekaj pesmi in kakšno rečemo, dobimo dva telefonska klica in je že vsega konec. Odpovedali smo se doprinosu vseh zunanjih sodelavcev in prekinili naše daljše govorjene oddaje.

2. Vsa jakost oddajnika je zdaj usmerjena proč od slovenske meje, proti jugu. Napovedali so nam že, da bodo slovenske oddaje omejili na posebno frekvenco, ki bo krila le Gorico in ožjo okolico. V ta namen so baje že naslovili prošnjo na pristojno ministrstvo, čeprav smo izjavili, da tako rešitev odklanjamo.

3. V studijih je pod novo upravo narobe in vedno so nekatere aparature pokvarjene. Tako je oddaja ne le časovno, ampak tudi tehnično omejena. Drugo režijo, ki je boljše opremljena, zvečer zaklenejo. Po telefonu lahko odgovarjamo le v režiji, kjer motimo napovedovalca. Tudi za skromno radijsko postajo je to pravi absurd.

Mislím, da tolikšnih omejitev ne moremo več sprejemati in da v razmerah, ki sem jih navedel, resno delo ni možno. Taka prisotnost ni nikomur v korist, še manj v ponos. Javnost smo o tem opozorili tudi s članki v Novem glasu. Opazili smo, da se nihče za to zadevo posebno zavzel, in ustvarili smo si vtis, da slovenska prisotnost na tej radijski postaji ni več nikomur pri srcu: ne cerkvenim ne kulturno-političnim krogom. Zato zadnje čase resno razmišljamo, da bi sodelovanje na radiu dokončno prekinili.

Izredna pohvala in priznanje gre vsem stalnim sodelavcem, ki so kljub nemogočim razmeram ostali na svojem mestu. Še vedno nas je deset in še vedno smo prepričani, da bi lahko imela krajevna radijska postaja tudi v bodoče svoj pomen: bila bi povezovalca dveh skupnosti, ki jih že ločuje meja, ter pričevalec naše življenjske sile in kulturne živahnosti.

GORICA

MoPZ MIRKO FILEJ

Moški pevski zbor Mirko Filej je po lanskem občnem zboru končal sezono 1995/96 še z dvema nastopoma: na reviji Primorska poje v Tolminu je nastopil 29. marca, poleg tega je imel koncert 5. maja 1996 v Kulturnem domu v Gorici ob 30-letnici zbora. Ob priložnosti je zbor izdal kratko brošuro.

Sezona 1996/97 se je pričela s sodelovanjem na pomembnem dogodku, saj je zbor pel na slavnostni otvoritvi Kulturnega centra Lojze Bratuž. 24. novembra je zbor - kot vsako leto - nastopil na reviji Cecilijanka. 29. novembra je sodeloval na italijanski Cecilijanki na Travniku v cerkvi sv. Ignacija. 30. novembra je zbor pel v ljubljanski Filharmoniji na koncertu ob 20-letnici delovanja Moškega pevskega zbora iz Medvoda. Naslednjega dne, 1. decem-

Damjana Čevdek

bra, je s petjem sodeloval najprej pri sv. maši v Radovljici, sledil je obisk vasi Kropa. Zvečer je zbor pel na ljubljanskih Žalah, kjer je povezoval recital sonetnega venca Ljubke Šorli Venec spominčič možu na grob, ki so ga podali

člani Ljubiteljskega gledališča Teharje. 16. decembra je zbor kot vsako leto pel pri maši za rajne pevce, tokrat v Števerjanu. 20. decembra je bil na vrsti koncert božičnih pesmi v goriški stolnici. 22. decembra je zbor sodeloval pri božičnici v Kulturnem centru Lojze Bratuž. 19. januarja 1997 so pevci sklenili božične koncerte z nastopom v cerkvi na Subidi v sodelovanju z Mešanim pevskim zborom Rupa-Peč in otroškim zborom z Plešivega. 14. februarja se je zbor s krajšim koncertom udeležil praznovanja sv. Valentina v Št mavru. 23. februarja je bil na vrsti koncert v slikoviti vasi Kropa v Sloveniji, kjer se je zbor skupaj z Mešanim zborom Rupa-Peč odzval vabilu tamkajšnjega zbora in podjetja za kovinsko obrt Uko Kropa.

Zadnji nastop pred današnjim občnim zborom pa je bil na reviji Primorska poje 16. marca v Grgarju.

GORICA

SKPD MIRKO FILEJ

Matej Klanjšček

Glede delovanja dramske skupine Oder 90 moramo poudariti dejstvo, da so obnovitvena dela Kulturnega centra Lojze Bratuž zelo omejila gledališko produktivnost skupine, saj ni bilo na razpolago prostorov za bralne in odrske vaje. Vaje so zaradi tega potekale v zakristiji župnije v Stražicah in v bivši osnovni šoli v Št mavru.

Z letom 1996 je dramska skupina postavila na oder dramo Franceta Bevka *Krvida* v režiji Darka Komaca. Premiera je bila dne 10. marca 1996 v dvorani Kulturnega doma v Gorici. Predstavo je skupina ponovila v Rakitni 17. marca 1996 ter v naslednjih mesecih v Št mavru in Grgarju.

Nekateri člani skupine so sodelovali kot napovedovalci pri pevski reviji Cecilijanka '96 v Gorici. Sledila so razna miklavževanja v mestu Gorici in v bližnjih vaseh v sodelovanju z drugimi kulturnimi društvi. Dne 22. decembra 1996 je dramska skupina v sodelovanju s Slovenskim centrom za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice in moškim pevskim zborom Mirko Filej postavila na oder božičnico. Režiral je Aleksij Pregarc. Dne 19. januarja 1997 je imela dramska skupina v gosteh v goriškem Kulturnem

centru dramski odsek prosvetnega društva Francišek Borgija Sedej iz Števerjana, ki je postavil na oder dramo *Temni pajčolan* v režiji Emila Aberška. Dne 23. marca 1997 je skupina ponovila dramo *Krvida* v društvenem domu KD F.B. Sedej v Števerjanu. Naslednja ponovitev bo v Cerknem v Sloveniji dne 27. aprila 1997.

Medtem se je začel gledališki tečaj mimike in dikcije pod mentorstvom igralca in režiserja Janeza Starine. K tečaju je bilo vabljen tudi širše občinstvo.

Tudi letos so nekateri člani skupine stalno angažirani pri vodenju oddaj na slovenski radijski postaji Radio glas s sedežem v Gorici; in to s torkovo oddajo *Kratke želje na ultra kratkem valu* in petkovo oddajo, ki obravnava aktualnost in priložnostne argumente.

Zaradi nepredvidenih težav je odbor dramske skupine odločil, da bo naslednja premiera v jeseni tekočega leta. Poudariti je pač treba dejstvo, da je skupina trenutno v ekonomskih in materialnih stiskah, saj še nima lastnega sedeža, kjer naj bi bile vaje. Kar se tiče dvorane v Kulturnem centru Lojze Bratuž, pa mora Oder 90 prispevati za stroške najemnine.

Ob koncu naj poudarimo dejstvo, da za uresničitev delovanja dramske dejavnosti skupine Oder 90 gre posebno zahvala Prosvetnemu društvu Sabotin iz Št mavra, ki je dal na razpolago društvene prostore. Obenem bi želeli pritegniti pozornost Zveze in drugih organizacij z upanjem, da bi s svojim posredovanjem pomagale pri rešitvi vseh problemov (ekonomskih in materialnih), ki grozijo delovanju, pa tudi samemu obstoju dramske skupine Oder 90.

GORICA

MePZ LOJZE BRATUŽ

Miloš Čotar

Od zadnjega občnega zbora Zveze so nastale v našem zboru spremembe. Do meseca junija 1996 smo vadili s prof. Stankom Jericijem.

Nastopili smo na reviji Primorska poje v Desklah. Pri tem nastopu so pri sopranih sodelovale tri pevke zbora Sant'Ignazio, ker je bila naša zasedba prešibka.

Začeli smo razmišljati o drugih nastopih. Ker smo pripravili več cerkvenih pesmi, je prof. Jericijo svetoval, naj bi enkrat mesečno peli pri sv. maši ob 9. uri na Travniku. Tako smo peli 1. maja in 2. junija. 30. junija smo šli na izlet h Gardskemu jezeru. Obiskali smo romarski kraj Spiazzi, kjer smo med sv. mašo izvajali izbor slovenskih cerkvenih pesmi.

V juliju smo za pevce priredili v koči sv. Jožefa v Žab-

ti. Odločili smo se, da vprašamo za sodelovanje Center za glasbeno vzgojo Emil Komel. Tako smo sestavili pripravljalni odbor in začeli preverjati nove možnosti. Na vabilo se je odzvalo precej pevcev, ki jih je novi dirigent prof. Stojan Kuret poslušal na avdicijah.

Pevske vaje so se začele z novim letom, in sicer dvakrat tedensko, ob ponedeljkih in petkih od 19. do 21. ure, ob ponedeljkih z dirigentom, ob petkih pa s korepetitorji.

Upamo, da bomo na prihodnjem občnem zboru lahko kaj več poročali o delovanju in nastopih. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo prof. Stanku Jericiju, ki je zbor vodil nad 30 let. Lepi trenutki, ki smo jih doživeli skupaj na raznih gostovanjih, nam bodo ostali v trajnem spominu.

S 1. STRANI

PREDSEDNIŠKO POROČILO

Odgovori so bili obupni in niti eden se ni niti približal realnemu stanju. Zelo verjetno bi podobne ne-odgovore dobili tudi v drugih krajih, razen morda v obmejnih.

Kaj storiti? Naša društva večkrat nastopajo v Sloveniji in tudi kulturne skupine iz Slovenije so večkrat pri nas. Časopisi in druga sredstva obveščanja bi lahko kaj več naredila v smeri obojestranskega informiranja. Pa tudi kaka ura na šoli ne bi škodila, če bi bila temu posvečena.

Naša Zveza dobro sodeluje s Krščansko kulturno zvezo iz Celovca in s Slovensko prosveto iz Trsta. Z Zvezo slovenskih kulturnih društev v Italiji smo uresničili nekaj pomembnih skupnih pobud.

Ob zaključku svojega poročila bi se rad zahvalil odbornikom, ki so stalno sodelovali pri raznih pobudah, včlanjenim društvom in organizacijam, ki so bile pripravljene za skupno delo, in vsem zunanjim sodelavcem za njihove nasvete in pomoč.

S 3. STRANI

PD RUPA-PEČ

- 9. marca 1997 je društvo priredilo Prešernovo proslavo z recitalom *Sprehod po preteklosti naših vasi*, ki ga je pripravil Marko Vuk in režirala Irena Ferlat. Slavnostni govornik je bil umetnostni zgodovinar Marko Vuk.

- 16. marca 1997 je MePZ Rupa-Peč pel na pevski reviji Primorska poje v Grgarju.

- 4. aprila 1997 je bil v Rupi 7. redni občni zbor PD Rupa-Peč.

- 6. aprila 1997 je zbor nastopil v štandreški cerkvi na koncertu *Cerkvene pesmi Lojze Bratuža*, ki ga je organiziralo Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica.

OTROŠKI PEVSKI ZBOR RUPA-PEČ

Otroški zbor Rupa-Peč vodi gdč. Tanja Kovič. Na nastopih jo spremlja gdč. Damjana Čevdek. Zbor je nastopil na Prazniku fitalje, Miklavževanju v Rupi, Mali Cecilijanki, pri maši v Rupi ob dnevu Sv. družine in na Otroškem rajanju v Sovodnjah.

ABONMAJSKI KONCERT GM

VRHUNSKI NASTOP KOMORNEGA ZBORA AVE

Komorni zbor Ave iz Ljubljane nedvomno spada med vrhunske izvajalce zborovske glasbe ne samo v Sloveniji, ampak tudi v Evropi in v svetu. Zmaga na mednarodnem tekmovanju C.A. Seghizzi v Gorici julija lani in imenovanje za "najboljši zbor sveta" pred časom na tekmovanju v Grčiji sta zgovorna dokaza, da je tako.

To je potrdil tudi koncert v okviru letošnje abonmajske sezone Glasbene matice, ki je bil v torek, 8. aprila, v stolnici sv. Justa v Trstu. 25-članski zbor se je številnemu občinstvu pod vodstvom Andraža Hauptmana predstavil z raznolikim koncertnim sporedom, ki je obsegal obdobje od renesanse do današnjih dni ter nabožno in posveto glasbo. Renesansno obdobje sta predstavljala motet *Sicut cervus* Giovannija Pierluigija da Palestrine in ena izmed najznamenitejših skladb našega Jacobusa Gallusa - njegov čudoviti *Pater noster*. Romantično obdobje je predstavljala Felix Mendelssohn Bartholdy s

svojimi Tremi psalmi (*Warum toben die Heiden, Richte mich, Gott in Mein Gott, warum hast mich verlassen*), poleg njega pa sta prejšnje stoletje zastopala še Johannes Brahms (*Verlorene Jugend*) in Gustav Mahler (*Ich bin der Welt abhanden gekommen*). Sodobno zborovsko zakladnico so predstavljali Trond Kverno (*Ave Maris Stella*) ter trije slovenski skladatelji Ka-

rol Pahor s svojim znamenitim *Očenašem Hlapca Jerneja*, Uroš Krek s *Samotnim ugibanjem* in mladi, a že uveljavljeni Ambrož Čopi, ki je bil v sporedu prisoten s skladbo *Psalmus 108*.

Zbor Ave je na torkovem koncertu v dobro uro trajajočem sporedu torej predstavil razvoj zborovske glasbe od srede 16. stoletja do danes. Tu gre zlasti omeniti izvedbo Gallusovega *Pater noster* (za

katerega je bila tržaška stolnica kot nalašč), Mendelssohnovih psalmov in Pahorjevega *Očenaša*. Plastičnost in zlitost izvajanja ljubljanskih pevcev ter izrazita dinamika pa samo še enkrat potrjujejo njihovo pripadnost slovenski in mednarodni zborovski eliti. Na koncu je zbor Ave za dodatek zapel še dve slovenski narodni pesmi, *Pa se sliši in Rasti, rožmarin* in tako sporedu pritaknil še dve kakovostni prireditvi iz naše ljudske glasbene zakladnice.

IŽ

FOTO KROMA

IZ DELOVANJA SLOVENSKEGA DEŽELNEGA GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

V petek, 11. aprila, se je v Trstu mudila delegacija Slovenske gospodarske zveze iz Celovca.

Koroški gospodarstveniki so bili v gosteh pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju, z vodstvom katerega so se srečali. Organizaciji sta tako poglobili medsebojno spoznavanje, ki se je začelo že lani ob obisku skupine gospodarstvenikov na Koroškem, in sta obenem ugotovili, da obstaja veliko podobnih situacij in osnovnih problemov kljub različnim stvarnostim, v katerih delujeta.

Prejšnji teden pa so se v Prosvetnem domu na Opčinah zbrali odborniki vseh stanovskih sekcij SDGZ, da bi obravnavali osnovne smernice, ki naj opredelijo vlogo gospodarstva v manjšinski družbi, ob potrebi po novi organiziranosti Slovencev v Italiji, ki jo zahtevajo krizni dogodki in druge širše spremembe zadnjega obdobja. V razpravi je bil posebno govor o prenovi SKGZ in o soudeležbi slovenskih podjetnikov pri Zadruzi Primorski dnevnik.

KONCERT NA OPČINAH

TRIO BAROCCO FORTE OČARAL OPENSKO PUBLIKO

Kot smo že napovedali v prejšnjih številkah, je bil v nedeljo, 13. aprila, v župnijski cerkvi sv. Jerneja na Opčinah doživet in kakovostno vrhunski koncert priznanega Tria Barocco Forte iz Ljubljane.

FOTO KROMA

Koncert so priredili v dobrodelne namene (prireditelja sta bila domača župnija sv. Jerneja in Slovenska prosveta iz Trsta), saj bodo prispevki šli v sklad za odkup hiše, kjer bo župnijski dom, poimenovan po dolgoletnem in priljubljenem openskem župniku in dekanu Andreju Zinku. Dom bodo odprli in blagoslovili ob praznovanju domačega zavetnika sv. Jerneja avgusta letos.

Trio Barocco Forte združuje vrhunske umetnike - sopranistko Olgo Gracelj, trobentarja Stanka Arnolda in

organista in skladatelja Maksa Strmčnika - ki so študirali v Ljubljani in se izpopolnjevali na priznanih ustanovah v tujini. Kot piše v spremnem koncertnem listu, ansambel izvaja izbrana dela baročnih in zgodnjebaročnih mojstrov, uporablja originalne zapise ali najboljše prireditve in v interpretacijah sledi stilnim zahtevam baroka. Uspešno nastopa doma in na tujem. Letos pa praznuje 10-letnico obstoja in delovanja.

Trio se je openskem občinstvu, ki je v lepem številu, čeprav ne do zadnjega kotička, napolnil domačo cerkev,

predstavil z vrsto skladb avtorjev iz pretežno 17. in 18. stoletja (Purcell, Stradella, Haendel, Mozart, Stanley), z delom *Agnus Dei* francoskega skladatelja iz 19. stoletja Georgesa Bizeta ter z dvema skladbama Maksa Strmčnika: *In principio erat verbum* - sodobna improvizacija za orgle in *Crucifixus et resurrexit tertia die* za sopran, trobento in orgle. Tu je zlasti zvok orgel, ki jih je Strmčnik razvil do skrajnosti, napolnil ves prostor openske cerkve.

Nasploh je bil nastop treh glasbenikov zares vrhunski in je dokazal, da je Trio Barocco Forte zares zvest interpret glasbe skladateljev, ki so živeli in delovali v t.i. obdobju baroka. Omeniti naj gre samo preciznost izvajanja trobentarja Stanka Arnolda in učinkovito interpretiranje skladb pevke Olge Gracelj.

Bil je to torej vrhunski glasbeni večer, ki je med drugim še enkrat potrdil tradicijo kakovostnih kulturnih srečanj na Opčinah, saj smo takim ali podobnim prireditvam v tem kraju prisostvovali že večkrat v teh letih.

OBVESTILA

ZAPRETI NAM hočejo šolo! Dijaki pedagoškega liceja A. M. Slomšek pozivamo vse Slovence, da se udeležijo protestnega shoda, ki bo v soboto, 19. t.m. Zbirališče ob 10. uri na trgu Oberdan. Sprevod bo krenil po mestnem središču do prefekture.

NŠK OBVEŠČA obiskovalce, da bo zaprta od 21. aprila do 16. maja zaradi nujnih preureditvenih del v skladišču. V tem času bo delovala izposoja na dom, in sicer od ponedeljka do petka od 13. do 14. ure.

POČITNIŠKI DOM za starejše in invalide odpiramo v Ankaranu, ob morju v zelenem parku, zdravniška oskrba zagotovljena. Telefonirati na št. 00386-66-281848 po 20. uri.

RAZSTAVA MAGAJNOVIH fotografij o Ricmanjih je v Baragovem domu (Ricmanje). Urnik: vsak delavnik od 9. do 12. ure.

VSI STAREJŠI od 75. leta dalje, ki bi želeli kaj povedati o svojem življenju za uresničitev *Knjige spominov*, naj telefonirajo v večernih urah na tel. 942808.

SSG - Primorsko dramsko gledališče. William Shakespeare: *Kralj Richard Tretji*, režija Mile Korun. V petek, 18. t.m., ob 20.30 abonma red A; v soboto, 19. t.m., ob 20.30 abonma red B; v nedeljo, 20. t.m., ob 16. uri abonma red C.

SKLAD MITJA Čuk vas vabi na dobrodelni koncert. Harfa: Ilaria Vivian; flauta: Giovanna Nardin. V petek, 18. aprila 1997, ob 20. uri v Marijinem domu, ul. Brandesia 27 (Sv. Ivan).

V MARIJINEM domu pri Sv. Ivanu bo v nedeljo, 20. aprila, ob 17. uri nastop dramske skupine PD *Štandrež* z veseloigro *Sreča na kredit*. Toplo vabljeni!

DRUŠTVO SLOVENSKE izobražencev v Trstu vabi v ponedeljek, 21. aprila, na predavanje dr. Draga Ocvirka na temo *Človek prihodnosti: Superman, Frankenstein ali kaj tretjega?* Predavanje bo v Peterlinovi dvorani, Donizettijeva 3, s pričetkom ob 20.30. V istih prostorih bodo ob 19. uri odprli slikarsko razstavo Iva Petkovška.

PREDSEDNIK SLOVENSKEGA raziskovalnega inštituta sklicuje občni zbor v torek, 22. aprila 1997, ob 19. uri v prvem sklicu in ob 20. uri v drugem sklicu v Gregorčičevi dvorani, ul. S. Francesco 20 v Trstu. Dnevni red: 1. poročilo upravnega sveta; 2. obračun za leto 1996 in predračun za leto 1997; 3. poročilo nadzornega odbora; 4. sklad za štipendiranje diplomskih nalog; 5. razno. Sledila bo predstavitev publikacije *Med Alpami in Jadranom: Slovenci v Evropski uniji*. Prisoten bo avtor Bojan Brezigar.

PREDAVANJE Z zakonsko, družinsko in vzgojno problematiko v Slomškovem domu v Bazovici bo v torek, 22. aprila, ob 20.30. Gosta bosta zakonca Lisjak iz Kopra. Po predavanju diskusija in prijateljsko srečanje. Lepo vabljeni.

SLOVENSKO DOBRODELNO društvo vabi svoje člane na redni občni zbor, ki bo v prvem sklicanju v sredo, 23. aprila t.l., ob 18. uri in v drugem sklicanju v četrtek, 24. aprila t.l., ob 18. uri na sedežu v Trstu, ul. Mazzini 46, 1. nadstropje.

V PETEK, 25. aprila, bo skupno tržaško romanje v Slovenski Lurd ali Brestanico. En avtobus bo odpeljal tudi s trga Oberdan. Kdor bi se rad udeležil tega romanja, naj se čimprej oglasi v trgovini pri Fortunatu. Tam bo dobil vse informacije.

SLOVENSKA ŽUPNIJSKA SKUPNOST V ROJANU IN SLOVENSKA GLASBENA ŠOLA - KONCERTNA POBUDA ROJAN

prirejata

POMLADNO GLASBENO SREČANJE MLADIH V ROJANU

NASTOPILO BODO MLADI ITALIJANSKI IN SLOVENSKE GLASBENIKI IZ FURLANIJE-JULIJSKE KRAJINE TER TRIO SLOVENSKE GLASBENE AKADEMIE IZ LJUBLJANE S PIANISTKO TATJANO OGNJANOVIČ.

V nedeljo, 20. aprila 1997, ob 20. uri v Marijinem domu v Rojanu, ul. Cordaroli 29. Vstop prost.

KROŽEK ZA DRUŽBENA VPRAŠANJA VIRGIL ŠČEK

vabi na predstavitev

OBSEŽNE KNJIGE MAG. EGONA PELIKANA

ENGELBERT BESEDNJAK V PARLAMENTU

ki v slovenskem in italijanskem jeziku prinaša uvodno študijo in besedila poslanskih nastopov dr. E. Besednjaka v letih 1924-28. O njej bosta spregovorila dr. Drago Legiša in avtor.

V sredo, 23. aprila, ob 18. uri, v Vilfanovi dvorani, ul. Gallina 5.

SREČANJE S KANDIDATOM OLJKE V ŠTANDREŽU

V prostorih doma Andrej Budal v Štandrežu je bilo v ponedeljek, 14. t.m. zvečer, srečanje s predstavnikom Oljke.

Poslanec Mario Prestanburgo je orisal položaj v Italiji in podčrtal velike odgovornosti, ki jih Prodijska vlada sprejema pri nujnem saniranju državne bilance. Za goriško pokrajino predstavljajo te volitve enkratno priložnost, da se postavi enotno upravljanje od občin do dežele pod okriljem Oljke. To bo gotovo olajšalo načrtovanje in delo v luči velikih sprememb z vstopom Slovenije v EU. Okrožni kandidat Livio Semolič je izpostavil dejstvo, da so na teh volitvah desničarske stranke iz čiste volilne računice kandidirale Slovence, katerim pa manjka občutljivost do narodne problematike. Predsedniški kandidat inž. Brandolin je orisal svoje dosedanje delovne izkušnje s poudarkom na sedanje vodnje pokrajinskega odbora Coni-ja. Prav tu si je nabral tistih organizacijskih in upravnih izkušenj pri reševanju konkretnih problemov, predvsem pa stikov in vezi na teritoriju, ki so nujni za upravljanje tako raznolike stvarnosti, kot je goriška pokrajina. Poudaril je nujno po koordiniranju med pokrajino in občinami ali drugimi organi, kot je npr. šolsko skrbništvo, ki ureja delikatne probleme (npr. racionalizacija šol). Prav vloge nadobinskega povezovanja dosedanja ligaska uprava preprosto ni bila zmožna opravljati; pogubno bi bilo, če bi iz protesta proti Rimu spet volili desničarsko koalicijo.

Med posegi je predsednik štandreške sekcije SSK Božo Tabaj opozoril tako na nujnost

zaščite slovenske manjšine kot na gradnjo postajališča, ki bi po razlastitvah za industrijsko cono in naselje beguncev odvzelo še zadnje kmetijske površine. Velik handicap predstavlja pasiv šestih milijard lir upravljanja Marcolini-jeve, realno pomoč pa lahko črpa pokrajina iz skladov EU, seveda ob konkretnih načrtih. Večer je sklenil koordinatorka Oljke Miccoli. Orisal je pot, ki je privedla sedem različnih strank, da so se delno odpo-vedale lastnim interesom in se združile pod enim simbolom s skupnim programom, v katerem Evropa ni volilno geslo, temveč izziv za strokovnost in sožitje med narodi.

AK

ZLATA POROKA V ŠTANDREŽU

V Brajdi pri Rikiču je bilo v soboto, 12. aprila, zelo veselo. Pravzaprav se je veselje začelo že noč prej, ko so prijatelji in znanci postavljali pred hišo lepo okrašen slavalok, na katerem je bila z zlatom napisana številka 50. Toliko let sta namreč Olga in Rok Žnidarčič na skupni življenjski poti. Zlato poroko sta najprej počastila z mašo v domači cerkvi, kjer jima je prepeval cerkveni zbor. Hčerka Anica in drugi sorodniki so zvesti pevci in aktivni na kulturnem področju. Sama slavljenka Olga rada kaj zašije za dramsko skupino in za župnijsko dvorano. Mlajša hčerka Silvana pa je več let igrala pri tej skupini. Župnik Karel Bolčina se jima je zahvalil za dobroto, ki sta jih razdajala v korist župnijski in vaški skupnosti, in za zgled ljubezni, ki ga dajeta mlajšim generacijam.

SREČANJA PRIMORSKIH GLASBENIH ŠOL

VALENTINA PAVIO

Zveza primorskih glasbenih šol, ki je pobudnik in glavni organizator teh vsakoletnih srečanj, si že več let prizadeva, da povezuje vse glasbene ustanove, ki delujejo v primorskem prostoru. Namen teh pobud je tudi konfrontacija dela, kar je obenem pogoj, da so dosežki vedno višji. O uspehih učencev glasbenih šol Primorske pričajo dobre uvrstitve na raznih tekmovanjih v Sloveniji in drugod, pa tudi vedno večje število študentov, ki se odločajo za višješolski študij.

Prvo izmed letošnjih srečanj, ki je potekalo v torek, 8. aprila, v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž, je pripravil Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v Gorici. Nastopili so učenci glasbenih šol iz Ajdovčine, Cerknice, Gorice, Idrije, Ilirske Bistrice, Kopra, Izole, Pirana, Nove Gorice, Postojne, Sežane, Tolmina, Trsta in Vrhnike (skupaj 33 nastopajočih). Goriško srečanje je bilo namenjeno izbranim učencem klavirja, oboe, trobil in harmonike.

V imenu šole Komel je spregovoril ravnatelj prof. Silvan Kerševan. Najprej je izrazil veselje nad dejstvom, da se glasbeni maraton letos lahko začne v lepo prenovljenih prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž. Podčrtal je pomembnost tovrstnih srečanj, saj "se le v konfrontaciji lahko približamo resnici o sebi in svojem delu. Le delo in konfrontacija sta predpogoj za napredek, rast in strokovnost." Spomnil je, da je Zveza primorskih glasbenih šol pobudnik ne le teh srečanj, marveč tudi raznih regijskih tekmovanj. V njej se goriška glasbena ustanova prepozna in goji ta občutek pripadnosti.

Izvajanje nastopajočih je bilo zelo kakovostno, gostje pa so izrecno pohvalili tudi dobro organizacijo srečanja. Maraton se je v naslednjih dneh nadaljeval še v Ilirskih Bistrici, Kopru in Tolminu. Manifestacija se bo zaključila v soboto, 19. aprila, v Postojni na zaključni reviji, ki jo bodo oblikovali izbrani solisti in ansambli. Med njimi bosta tudi dva predstavnika šole Komel.

SINDIKAT SLOVENSKE ŠOLE

AKTUALNI PROBLEMI GORIŠKIH ŠOL

Na povabilo ravnatelja študentskega doma v Novi Gorici Elizeja Prinčiča je zadnja seja Odbora Sindikata slovenske šole - tajništvo Gorica potekala v prostorih študentskega doma. Odborniki so si ogledali zgradbo pod strokovnim vodstvom njenega ravnatelja, ki jim je med drugim ponazoril delovanje zavoda, njegovo večnamenskost in bodočo širitev.

Na seji se je razpravljalo o odvzetih stolicah na višjih srednjih šolah, o novi ministrski okrožnici za osnovne šole, o načrtovani združitvi tržaškega liceja z učiteljskim, o delovanju deželne šolske komisije, o pokrajinskem proračunu za naslednje leto, o delovanju vsedravnega šolskega sveta in njegovih komisij.

Odvzete stolice naj bi bile v prihodnjem šolskem letu vrnjene, vendar ni zagotovil. Tudi glede strožjih kriterijev, ki naj bi veljali za osnovne šole glede števila učencev na posameznega učitelja, naj bi po obljubah ministra Berlinguerja ne veljali za slovenske šole. Pokrajinski proračun za prihodnje leto ne predvideva postavke za kritje stroškov ob selitvi slovenske sekcije ITI v Šolski center kljub najrazličnejšim zagotovilom in svečanim obljubam. Sicer je še čas, da se vrinejo v pokrajinski proračun za prihodnje leto nove postavke, vendar je odvisno od politične volje.

Odbor meni, da postaja vedno bolj nujno, da dobimo Slovenci v Italiji - vsaj glede šolstva - neko minimalno zaščito oz. pravne norme, ki bodo omogočale našemu šolstvu normalno delovanje in razvoj (različni kriteriji za manjšinske šole glede števila

dijakov na razred...). Drugače se problemi in vprašanja samo prestavljajo in prenašajo, skuša se nekaj zaustaviti, sledijo obljube, potem spet obljube in stvari se nikamor ne premaknejo ali se premaknejo v našo škodo. In vse je spet odvisno od politične volje, od vlade, ki bo ali ne bo držala, od izida prihodnjih upravnih volitev.

(SI)

ZSKP: REDNI LETNI OBČNI ZBOR

V mali dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž je bil v četrtek, 10. aprila, 35. redni občni zbor Zveze slovenske katoliške prosvete. Med delegati društev, ki so včlanjena v ZSKP, so sedeli povetini mladi, kar je vsekakor razveseljiv podatek.

Še preden se je vse začelo, je predsednik Zveze Damjan Paulin povabil prisotne k oddolžitvi spomina na dva prej aktivna sodelavca, danes pokojna; to sta štandreški župnik Jožef Žorž in zborovodja ter vsestranski kulturni delavec Mirko Spacapan.

Po tajniškem, predsedniškem in blagajniškem poročilu so se zvrstili posamezni predstavniki društev in orisali delovanje le-teh v zadnjem letu. (Poročila objavljamo v prilogi v tej številki NG.)

Svoj pozdrav so občnemu zboru ZSKP prinesli Lado Ravnikar (za ZKO Slovenija), Boleslav Simoniti (za ZKO Nova Gorica), Silvano Semolič (predsednik ZSKD za Goriško), Lojzka Bratuž (za ZCPZ Gorica), Franka Žgavec (za SCGV Komel), Janez Povše (podpredsednik SSO).

PISMO UREDNIŠTVU

Svojevrstni so komentarji zgodovinarja prof. Jožeta Pirjevca, ki se vrstijo vsak petek na slovenskem tržaškem radiu. Zanimiv (jaz bi celo rekel precej enostranski oz. enumen) je komentar preteklega petka, 11. aprila, ki se naslanja na posvečenje ljubljanskega nadškofa dr. Franca Rodeta. Je zmes različnih dogodkov različnih obdobij naše bližnje in polpretekle dobe in lastnih mnenj. V komentarju je omenil prof. Edvarda Kocbeka, češ, da se je točno pred 60 leti začela tista razdvojenost in ločitve dveh taborov, ki sta zaznamovala smernice OF in proti OF od 1941 do 1945 pri nas, ko je Kocbek priobčil v katoliški literarni reviji Dom in svet (1937, 1-2, str. 90-105) članek Premišljevanje o Španiji.

To ni točno in ne bo držalo, da je ob članku prišlo do ločitve duhov in da je bil to zamelek poznejše državljanske vojne in komunistične revolucije. Kocbek ni bil takrat taka osebnost, da bi se ob njem ločili duhovi in bi nastala dva tabora. Bil je dober pesnik in pisatelj, in - če hočete - filozof-ideolog, nikakor pa ne vodilna osebnost.

Jedro članka je bilo: španska vojna sploh ni verska vojna, je le boj kapitalizma zoper lačno ljudstvo, boj okrutnega fašizma zoper ljudske množice, ki so žejne pravice in svobode. Zdi se, da je bratomorne vojne kriva duhovščina, zlasti višja. Saj komunistične Španije sploh ni bilo. Komunistem služi španski fašizem le za pretezo, da lahko nastopajo proti delavskemu razredu. Morda se od strani rdečih res godijo številna nasilja, toda so izlivi sovraštva posameznikov, ki jih ljudska fronta obsoja. V Španiji se sploh vera ne preganja, preganjajo se njeni predstavniki. Ti pa so zelo često preganjani zato, ker niso dovolj duhovniki, ne pa zato, ker so duhovniki. Nihče jim ne očita, da verujejo v Kristusa, ampak to, da Kristusa ne posnemajo. Obe strani sta krivi. Če pa je res treba kak tabor posebej šibati, je to fašistični tabor, ki se postavlja za branika krščanstva, pa pri tem nekrščansko postopa...

Kocbekov članek, zlasti pa stavek: "Vse herezije in odpadki so bili navadno očitna dejanja, duhovno junaštvo prepričanih ljudi, ki se po svoji vesti odločajo za večjo in boljše resni-

co," je takratni ljubljanski škof Rožman obsodil in da je stavek, kakor je zapisan, popolnoma zmoten in nasprotuje stališču in nauku katoliške Cerkve.

Dva tabora sta se začela na Slovenskem jasno ločiti in je prišlo do ločitve duhov po papeški socialni okrožnici Quadragesimo anno leta 1931 "o obnovi družbenega reda in njegovi uresničitvi po evangelijskih načrtih." Naslovljena je bila na vse vernike in je obravnavala socialno vprašanje. Duhovi so se ločili ob sodbi o socializmu, ki je v osnovnem pojmovanju človeške družbe s krščanstvom v bistvenem nasprotju: "religiozni socializem in krščanski socializem, zlasti tisti organizirani v organizacijah Jugoslovanske strokovne zveze in Mladinske zveze, niso hoteli te sodbe sprejeti."

Drugo ločilo duhov pa je bila papeška okrožnica brezbožnemu komunizmu Divini Redemptoris, datirana na praznik sv. Jožefa leta 1937 s sodbo: "Komur je mar krščanska kultura, s komunizmom ne bo sodeloval." Prav v tej okrožnici je papež tudi omenil strahote komunizma na Španskem "... Tam pa - kakor v naši preljub-

ljeni Španiji - kjer kužni in sramotni komunizem še ni mogel roditi vseh žalostnih sadov svojih zmot, je vendar, žal, povzročil blazne izbruhe besnosti in počel strašne zločine. Ni porušil le ene ali druge cerkve, enega ali drugega samostana, temveč, kjerkoli je mogel, je do tal porušil vse cerkve, vse samostane, vse spomenike krščanske vere... A blazna besnost komunistov ni morila le škofov in duhovnikov, redovnikov in redovnic..., ki so skrbeli za delavce in uboge, temveč je pomorila tudi premnogo laikov iz vseh stanov... Kdo, ako je še pameten, bodisi zasebnik ali resnoben državnik, kdo, pravimo, se ne bi zgrozil, če pomisli, da se utegne to, kar se sedaj godi v Španiji, zgoditi tudi po drugih kulturnih deželah!"

In v letih 1941-1945 se je to zgodilo pri nas v naši državljanski vojni, v naši komunistični revoluciji. Kocbek je za grozodejstva v Španiji vedel, jih je opravičeval, ko je napisal Premišljevanje v Španiji. Bral pa je tudi gornje besede iz Divini Redemptoris. Ni bil on ločilo duhov, pač pa je zavestno šel v drugi tabor.

- MARTIN KRANNER

STRAŽICE IMAJO SVOJO BANKO

Prejšnjo nedeljo je tik pred vhom v Gorico ob Pevmskem mostu zaživela celotna mestna četrt. Odprtje in blagoslovitev novega objekta posojilnice Cassa rurale e artigiana di Lucinico Farra e Capriva na začetku ulice Torriani je pomenilo za mesto Gorico in njeno okolico pravi ljudski praznik. Slovesnost se je pričela z mašno daritvijo in blagoslovom novih zvonov v župnijski cerkvi sv. Jožefa, kar je oba dogodka spojilo v nekakšen izraz trdne življenjskosti tega mestnega predela tako v njegovem verskem izročilu kot gospodarski rasti. Ko so zadoneli zvonovi, ki jih je nadškof Bommarco blagoslovil, je množica, v kateri so bili Slovenci številni, ob zvokih godbe na pihala iz Červinjanja krenila proti novi banki. Po nadškofovem blagoslovu novih prostorov posojilnice, po nagovoru podpredsednika ločniškega zavoda Renza Medeta in predsednika deželne zveze kreditno-zadružnih bank Itala Del Negra se je slavlje nadaljevalo pod velikim šotorom na bližnjem parkirišču še celo nedeljsko popoldne. - MS

PIANIST BRUCE VOGT V GORICI

Bruce Vogt bo oblikoval sedmi koncert letošnje sezone, ki jo ponuja SCGV Emil Komel. Kanadski umetnik, ki je zdaj na turneji po Evropi, je zaključil svoje glasbene študije z Damjano Bratuž in Antonom Kuertijem. Študije je dopolnil v Združenih državah Amerike, Veliki Britaniji, Švici in Italiji. Uveljavil se je predvsem kot interpret Lisztovih skladb, v svoj repertoar pa rad uvršča tudi sodobno glasbo. Na goriškem koncertu bo prvič predstavil tudi skladbo svojega sorojaka Alfreda Fisherja.

Srečanje s kanadskim koncertantom bo v nedeljo, 20. aprila, ob 17.30 v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž.

HE HOTEL
EMONA

IZOBRAŽENKA DOBI
službo v Rimu
kot voditeljica
HOTELA EMONA.
Ponudbo poslati na:
Palace Hotel, Corso Italia 63
- GORICA

"ENOTNI V RAZLIČNOSTI POGLEDOV NA SVET"

JURIJ PAJJK

David Grinovero je kandidat politične koalicije Oljka na bližnjih pokrajinskih volitvah. Z njim smo se pogovorili tudi zato, ker je dolgoleten aktiven član Slovenske skupnosti v Gorici.

David, kako bi se našim bralcem in morebitnim volivcem sam predstavil?

Rodil sem se v Gorici leta 1966, obiskoval sem slovenske šole in sem diplomiral na slovenskem trgovskem zavodu Žiga Zois. Zaposlen sem pri nekem uvozno-izvoznem podjetju v Gorici. Svoje politično udejstvovanje sem pred desetimi leti začel pri stranki SSK, kateri sem zvest tudi danes. Aktiven sem tudi na kulturnem področju in sem predsednik krožka Anton Gregorčič, pojem pa tudi v več pevskih zborih. Veliko prostega časa posvečam "slovenski stvari", če se lahko tako izrazim.

Kako je prišlo do tvoje kandidature?

Moram reči, da je izbira za mojo kandidaturo prišla v dogovoru vseh slovenskih komponent, ki se prepoznajo v koaliciji Oljke. Tu vidim veliko treznost vseh slovenskih političnih akterjev na Goriškem, saj smo pokazali zvrhano merilo odgovornosti do naših slovenskih ljudi, ko smo se predstaviteli enotni.

Kako se sam pripravljáš na volitve?

Precej sem zaskrbljen, saj prvič kandidiram za mesto pokrajinskega svetovaleca; ker

imam določene možnosti, da bom izvoljen, se zavedam, da gre tokrat zares. Zame je to nenavadna vloga in se moram nanjo še navaditi.

Kje kandidiraš?

Kandidiram za novi goriški pokrajinski svet, in to v okrožju Zagorje-Doberdob-Sovodnje, kjer živi večina slovenskih ljudi.

V tem okrožju so tudi nekatere Slovencev nenaklonjene stranke predstavile svoje kandidate slovenske narodnosti. Kako Ti to ocenjuješ?

Moja ocena je ta, da si sicer res lahko vsakdo izbere v življenju pot, ki si jo sam želi. Nekaj pa je gotovo: to je dejstvo, da so ti nastopi slovenskih kandidatov na listah strank, ki imajo protislovensko politiko in se borijo proti pridobitvi pravic za slovensko manjšino ter proti globalni zaščiti slovenskega naroda v Italiji, le lov na glasove slovenskih volivcev.

Zakaj morajo slovenski volivci po tvojem voliti kandidate politične koalicije Oljke?

Predvsem zato, ker je po mojem ta koalicija edina, ki lahko zagotovi goriški pokrajini uravnotežen razvoj. Težimo za razvojem pokrajine, a vedno v spoštovanju krajevnih stvarnosti in spoštujemo

FOTO: R. MIBACA

vse prebivalce goriške pokrajine. Zato je Oljka tudi edina, ki spoštuje slovenske prebivalce, saj se zavzema za zaščito slovenske manjšine pri nas in za ovrednotenje vsega, kar je slovensko. Slovenska skupnost je pristopila h koaliciji Oljka zato, ker je videla, da so v tej koaliciji stranke, ki se resnično zavzemajo za slovensko manjšino. V programu, ki ga zavzema Oljka na pokrajinskih volitvah na Goriškem, je izrecno navedeno pomembno dejstvo, da se bo pokrajina, če jo bo vodila Olj-

ka, zavzemala za pojasnitev statusa Slovencev v Italiji. Sprejeli bomo temeljite norme za udeležanje te postavke.

Kaj lahko obljubiš volivcem, da boš storil zanje, če boš izvoljen v goriški pokrajinski svet?

Edino, kar lahko obljubim, ker sem pač človek, ki se ne pretvarja, in stojim z obema nogama trdno na stvarnih tleh, je to, da bom na razpolago vsem volivcem in krajevnim upravam in bom z mesta pokrajinskega svetovaleca vsem na katerikoli možni način pomagal in ostal zvest svojim obljubam. To je obveza, katere se bom držal. Pazljivo bom spremljal težave in poslušal vse prošnje in pripombe vseh volivcev, pa naj gre za slovenske ali italijanske ljudi.

Katere so prvenstvene naloge slovenske manjšine v Italiji danes?

V spoštovanju vseh različnih mišljenj se moramo skupno najti v enotnosti, ko gre za naša skupna vprašanja in skupne potrebe. Tu moramo biti zares enotni v različnosti naših pogledov na svet! Zaščitni zakon, skupno predstavništvo Slovencev, če hočeš, ga lahko imenujemo Narodni svet Slovencev, zakonito urejeno in zagotovljeno predstavništvo Slovencev na krajevni, pokrajinski, deželni in državni ravni, reševanje najbolj perečih vprašanj složno: to so najbolj žgoče težave sedanjega političnega in narodnega utripa Slovencev v Italiji!

TISOČ SLOVENCEV - TISOČ DAROV

ZA KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

Druž. Bertinazzi 100.000, N.N. 100.000 lir.

Svoj prispevek lahko nakažete na uredništvu Novega glasa ali na tekoči račun št. 31276 na Kmečki banki.

OBVESTILA

SKLAD MITJA ČUK, KD Sovodnje in Društvo krvodajalcev iz Sovodnje vabijo na predstavo *Nekoga moraš imeti rad* v nedeljo, 20. t.m., ob 18. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah. Sodelujejo gojenci Centra za usposabljanje invalidne mladine iz Vipave.

8. MITING za mir. Kulturni dom in Združenje bivših borcev ANPI-VZPI prireja 8. miting za mir, sožitje in razvoj v torek, 22. aprila, s pričetkom ob 18. uri v Kulturnem domu. Prvič bo v zamejstvu nastopil Združeni goriško-primorski pevski zbor.

V GALERIJ Kulturnega doma je do 30. aprila odprta razstava fotografija Viljema Cigoja. Urnik: od 9. do 13. in od 16. do 18. ure ter v večernih urah med kulturnimi prireditvami.

PREDSTAVA RIHARD III W. Shakespearea v koprodukciji SSG iz Trsta in PDG iz Nove Gorice bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž v ponedeljek, 28. (red A), in v torek, 29. aprila (red B), s pričetkom ob 20.30.

Režiser Mile Korun. Za informacije tel. 33288.

ZVEZA SLOVENSkih kulturnih društev v sodelovanju z občinsko upravo Doberdob in KSD Kremenjak - Jamlje prireja predavanje s prikazom diapozitivov *Kraški večer* v petek, 18. t.m., ob 20.30 v občinski sejni dvorani v Doberdobu. Sodelujejo dr. Marij Lavrenčič, dr. Danijel Jarc, prof. Marinka Pertot in Ivan Širca. Nastopa dekleški zbor Jezero.

PRIREDITVE OB 750-letnici prve omembe župnije Miren. Na Jurjevo bo 23. t.m. ob 19. uri orgelski prvak prof. Hubert Bergant izvajal orgelsko mašo. Absolutna novost.

DAROV PRIHODNJIČ

ČESTITKE

V soboto, 19. aprila, bosta **Romano in Marija Čevdek** praznovala srebrno poroko. Prosvetno društvo Rupa-Peč jima ob tej obletnici čestita in želi še na mnoga leta.

Člani MePZ Rupa-Peč čestitajo **Niku in Mariji Pavletič** ob 50-letnici poroke.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ -
MLADINSKI DRAMSKI ODSEK

Norma Šerment

VIDI SE, DA JE TVOJA HČI

IGRA O NAŠIH SKUPNIH PROBLEMIH

Režija **Emil Aberšek**

Premiera bo v soboto, 19. aprila, ob 20.30 v župnijski dvorani **Anton Gregorčič v Štandrežu**.

SCGV E. KOMEL - KONCERTNA SEZONA 1996/97

BRUCE VOGT, klavir

Liszt, Debussy, Fisher, Schubert, Schumann

Velika dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici, nedelja, 20. aprila 1997, ob 17.30

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

vabimo Vas na odprtje razstave

VENO PILON

OB 100-LETNICI ROJSTVA

Kulturni center Lojze Bratuž, Drevored 20. septembra 85, Gorica, sredi, 23. aprila 1997, ob 19. uri

PROSVETNO DRUŠTVO RUPA-PEČ

prireja tradicionalni

PRAZNIK FRITALJE

PETEK, 25. APRILA

- ob 16.30 nastopajo otroški vrtec iz Rupe in otroški zbori Štmaver, Vrh sv. Mihaela, Plešivo in Rupa-Peč; ples z ansamblom Happy Day

NEDELJA, 27. APRILA

- ob 16.30 nastop ženskega pevskega zbora Tabor z Opčin ter moških zborov Štmaver in Skala iz Gabrij; tekmovanje v cvrtju najboljših fitaljev; ples z ansamblom Kvintet mi

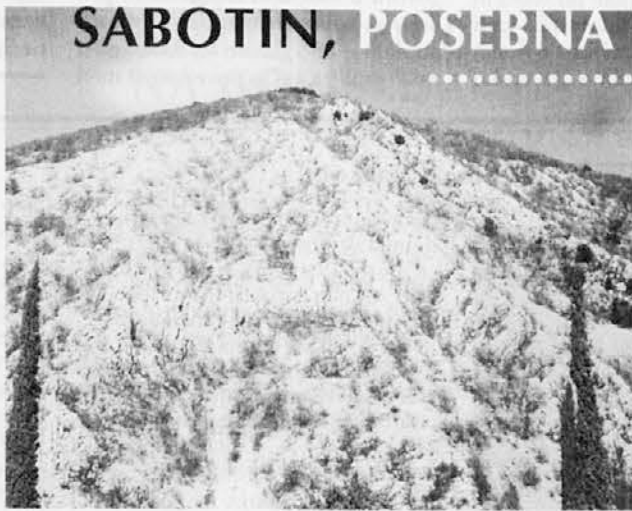
ČETRTEK, 1. MAJA

- ob 16.30 nastop moškega zbora Fantje izpod Grmade; slavnostni govor (dr. Bernard Špacapan); veseloigra dramske skupine PD Štandrež (*Tat s činom*); ples z ansamblom Kraški kvintet.

DELOVAL BO DOBRO ZALOŽEN BIFE S SPECIALITETAMI NA ŽARU, TIPIČNO FRITALJO IN DOMAČIM VINOM.

SABOTIN, POSEBNA GORA

HARJET DORNIK

Goriško slovensko planinsko društvo je v petek, 4. aprila, priredilo predavanje o naši priljubljeni "hišni" gori. Šest let je že, odkar je dostop na Sabotin popolnoma prost in so Goričani tostran in onstran meje zelo vzljubili to predalpsko vzpetino. Sabotin je posebna gora ne le zato, ker je vrh hitro dosegljiv in je z grebena prav lep razgled. Zanimiv je tudi drugače, ne nazadnje iz botaničnega vidika. Pred tremi leti je botanik Daksobler zaključil popis vseh sabotinskih vrst in potrdil presenetljivo zanimivost tega področja. Planinsko društvo je priredilo predavanje prav s tem namenom, da bi opozorilo ljudi pod Sabotinom, kako vrstno bogata je flora na tem stičišču sredozemske, alpske in dinarsko-ilirske pokrajine. Predavatelj Peter Skoberne, botanik in naravovarstvenik, je ženekajkrat predaval v Gorici na povabilo društva. Znan je tudi kot avtor knjige *Sto naravnih znamenitosti Slovenije*. Takoj nas je pritegnil z ugotovitvijo, da se Sabotin postavlja ob bok velikim slovenskim botaničnim goram, kot so Črna prst, Mangart, Snežnik, pa tudi Nanos s Trnovskim gozdom. To svojstvenost ima Sabotin zaradi svoje posebne lege in zadostne množine padavin, ki mu zagotavljajo hitro naravno obnavljanje. Na slikah izpred 80 let je bilo to področje pov-

sem golo zaradi paše in vojnih razmer. Potem ko so pionirske rastline v preteklih desetletjih na degradiranih tleh ustvarile podlago za zahtevnejše rastlinske združbe, se je rastje tako razvilo, da so zdaj prišli naravovarstveniki pravzaprav v precep: ali pustiti, da se na manjši flori bogata travnata področja zaraščajo, ali obdržati travnike s košnjo in pašo. V Sloveniji se danes taka problematika rešuje tako, da na področjih, kjer je prisoten ekonomski interes domačinov za seno ali pašo, država podpre take odločitve in s tem omogoča ohranitev rastlinske pestrosti pokrajine.

Sabotin je kot greben nastal zaradi gubanja mezozojskih apnencev. Nastala guba se je prevrnila in starejši apnenci so se narinili nad geološko mlajše flišne plasti. Podo-

bno je nastal Nanos v Vipavski dolini. Na teh narinjenih apnencih si sledijo prisojne in osojne lege, ki so jih osvojile alpske, sredozemske in dinarsko-ilirske rastlinske združbe. Apnenci razpadajo počasneje kot fliš in se rastlinstvo na njih teže razrašča, vendar je zanimivo, da je prav na apniški podlagi na taki klimatski meji dobiti najbolj raznoliko floro. Soška pobočja Sabotina so s tega vidika najbolj privlačna. Jugozahodni briški del s flišem, ki sicer zadržuje vodo in hitreje prepereva, ponuja manj rastlinskih vrst.

Peter Skoberne nam je sabotinski svet približal s pomočjo diapozitivov. Prikazal nam je alpske vrste, ki so do zadnje poledenitve pred 8.000 leti osvajale svet vse tja do Snežnika. Ko so se umikale

pred prodiranjem toploljubnih sredozemskih in dinarskih vrst, so preživele na hladnejših pobočjih in kot glacialni relikti (*kamnokreč*). Take rastline so *avrikelj*, *rumeno milje*, *kranjska bunika*, *netreski*, *vetrnica*, *ozkolistna preobjeda*... Največ je sredozemskih rastlin, ki so pretežno zimzelene: *črnika*, *mali jesen*, *puhasti hrast*, *črni gaber*, *lovorolistni volčin*, *kokoševček*, *žuka*, *jesenček*, *ruj*, *Kristusov trn*, *smilaks*... S svojo prisotnostjo zastopajo dinarsko-ilirski svettržaški svišč, kosmatinec, dobra misel, ranjak, materina dušica, travnatolistna perunika...

Želje predavatelja in organizatorjev petkovskega večera so bile z besedami in slikami podpreti po naši otopenosti. Vsakokrat, ko se povzpne na Sabotin, je moč odkriti nekaj novega, da se nam vzbudijo asociacije z vsem, kar smo že doživeli in spoznali lepega v naravi. Podobno smo doživljali na petkovem večeru v Kulturnem domu. To pa je mogoče le, če imamo dovolj radovedne oči in odprto srce za lepote v naravi. V današnjem času, revnem na vsebinah, je boljše spoznavanje naše hišne botanične gore lahko hvaležen izziv.

ZADRUGA VEPLAS ALI PRIMER OŽIVITVE SLOVENSKE BENEČIJE

ERIKA JAZBAR

V prejšnjih tednih smo lahko brali o programu racionalizacije šolskih struktur v Benečiji, ki jo namerava videmski šolski skrbnik zelo verjetno uresničiti v prihodnjem šolskem letu; osnovnim šolam v Sovodnjah, Tipani, Bardu ter podutanski srednji šoli grozi ukinitve. Sekira racionalizacije bo tako padla na šolska poslopja, v katerih je po mnenju državnega funkcionarja preizkušeno število vpisanih otrok.

Nevarnost racionalizacije grozi marsikateri šoli v naši deželi, slovenski in ne. Problem šolstva v Nadiških dolinah oz. v Benečiji pa je nekoliko bolj zapleten in nosi težje posledice, saj je od teh otrok in njihovih družin odvisno življenje teh goratih predelov, ki so iz leta v leto bolj osiromašeni z mladimi.

Rešitve omenjenega problema ne nosi nihče v žepu, saj je revitalizacija te zemlje, ki je desetletja doživljala programirano zapostavljanje, vezana na številne elemente. Pri tem, ponavljamo že nešteto, predstavlja prvi temelj delovno mesto v domačem kraju. Če mlada družina ne najde zaposlitve v slovenski Benečiji, bo primorana se odseliti, kar pomeni, da otroci ne bodo obiskovali šol v domačem kraju, kar nadalje pomeni, da mladi, njihovi starši ali starejši se ne bodo udeleževali kulturno-družbenega življenja teh vasi, ki bodo tako postopoma umirale. Slika je zelo jasna, jasnejša iz leta v leto, naravna in na neki način tudi logična. Marsikdaj so to besede, ki jih poslušamo tudi iz ust številnih politikov ali ljudi na odgovornih mestih, ki prihajajo v te kraje na obisk; ko pa je potem na mizi dokument s projektom, ki potrebuje seveda financiranje, podpis ni tako enostaven.

V Špetru je pred tedni nastala zadruga Veplas, v katero so vpisani delavci, ki so bili ali so začasno zaposleni v omenjeni tovarni, ki je šla z obratom v Povolettu v stečaj. Omenjeni podjetji sta zaposlovali okoli štirideset delavcev iz beneških dolin.

Pred vrati je rešitev za podjetje športnih obutev Kronos, ki jo bodo prevzeli furlanski podjetniki, za Hobles oz. Novo Hobles sta podjetji grupe Panto februarja podpisali pogodbo o najemniškem prevzemu strukture in same znamke tovarne.

Iz povedanega sledi, da ima od nekdanjih slovenskih podjetij v Beneški Sloveniji možnost ostati v slovenskih rokah le Veplas. Predsednik zadruga zaposlenih Piergiorgio Domenis zagotavlja, da so člani pripravljeni vložiti v projekt tudi lastne prihranke, vendar se morata dežela in seveda Gorska skupnost konkretno odzvati. Nevarnost predstavlja namreč padovanski podjetnik Felice Scocimarro, ki se zanima za obe omenjeni podjetji in s podporo finančne družbe Friulia in deželni prispevki lahko vzame v najem in nato odkupi oba obrata (ki ju potem lahko seveda mirno zapre - bi ne bilo prvič). Člani zadruga in vsi zaposleni čakajo, da se na politični ravni v prvi vrsti zavzame za uspeh njihove iniciative špetrski župan Firmino Marinig, ki je ob enem predsednik Gorske skupnosti za Nadiške doline; žalostno bi namreč bilo, ko bi morebitno začasno rešitev in lastništvo industrijskega obrata pustili industrijcu, ki prihaja od zunaj, in prezrli organizirano angažiranje domačega prebivalstva, ki se bori za svoje delovno mesto, kar pomeni, da je njihov edini namen rešitev podjetja Veplas.

V soboto, 12. aprila, so prišli v Benečijo na študijsko potovanje predstavniki Svetovnega slovenskega kongresa, da bi približe spoznali slovensko stvarnost v Beneški Sloveniji.

Poln avtobus članov SSK je krenil iz Ljubljane že ob 6.30, vodil pa jih je slovenski konzul v Trstu prof. Tomaž Pavšič, ki zelo dobro pozna stanje Slovencev v Italiji in še posebno v Benečiji, saj je naš prijatelj že ogromno let. Konzul Pavšič je visokim predstavnikom SSK, katere je vodil predsednik SSK odvetnik Danijel Starman, že med potjo podal zgodovinski oris Benečije in Slovencev v teh krajih.

Sobotni dan je bil izredno lep, Benečija se je že v ranem jutru kopala v toplem pomladnem soncu, vzdušje vseh udeležencev študijskega potovanja po Benečiji je bilo enkratno, saj so se nekateri prvič srečali z lepo Benečijo. Točno ob desetih so prispeli v Špetru, kjer so jih sprejeli predstavniki beneških kulturnih in šolskih ustanov. Srečanje je potekalo v lepem dvojezičnem šolskem centru, ki je zagotovo najlepša beneška stvarnost. Prav dvojezična šola, ki se še vedno otepa s finančnimi težavami, je tisto zagotovilo, da bodo slovenski ljudje v Nadiških dolinah še živeli, delali in ohranjali materni jezik, slovenščino.

Konzul Tomaž Pavšič je prisotnim na kratko povedal, kje se nahajajo, in takoj predal besedo predsedniku SSK odvetniku Danijelu Starmanu. Le-ta je Benečanom predstavil Svetovni slovenski kongres, katerega glavna naloga je ohranjati slovenstvo povsod tam, kjer po svetu žive slovenski ljudje. Odvetnik Starman je dejal, da je danes čas poguma, saj je lepo biti Slovenec. Hkrati je dejal, da Svetovni slovenski kongres, žal, danes v matični državi ni preveč čislán, kar je velika škoda, saj si pri kongresu izredno prizadevajo, da bi šli v Evropo slovenski ljudje na slovenskih koreninah. Odvetnik Starman je tudi dejal, da se moramo vsi Slovenci izredno dobro zavedati gospodarskega delovanja in uspehov slovenskih ljudi po svetu in predvsem v matični Sloveniji, kajti prav gospodarski uspehi so temelji, na katerih lahko gradimo slovensko

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES NA POTI PO BENEČIJI

Posnetek s srečanja: stojé odv. Danijel Starman, na njegovi levi prof. Tomaž Pavšič

kulturo. Seveda se je odv. Danijel Starman tudi dotaknil perečega problema rodnosti pri slovenskem narodu, saj je npr. lani v koprski škofiji zmanjkalo za eno slovensko vas ljudi. "Ustvariti moramo take razmere," je dejal odv. Starman, "da bodo slovenske žene lahko imele več zdravih slovenskih otrok!"

Časnikar štirinajst dnevnika Dom in kulturni delavec Giorgio Banchig, novinarika Novega Maturja Jole Namor, predsednik dvojezičnega šolskega centra v Špetru prof. Pavel Petricig, predsednik kulturnega društva Ivan Trinko prof. Marino Vrtovec ter odbornica za kulturo špetrske občine Bruna Dorbolo so prisotnim živo in brez olepšavanj prikazali slovensko-beneško stvarnost. Prisotne je dobesedno očarala z nadiško govorico ga. Dorbolo, ki je vedro podala pogled v prihodnost. Vsi pa so bili mnena, da je po toliko desetletjih narodnega nazadovanja v Benečiji vendarle dvojezični šolski center stvari premaknil na bolje, saj se danes v njem šola približno tretjina slovenskih otrok iz Nadiških dolin in prav ti bodo jutri skrbeli za slovenski jezik v Beneški Sloveniji. Seveda je bilo tudi veliko govora o močnem italijanskem pritisku na slovensko manjšino. Pri vseh posegih je bilo glavno to, da so se vsi zavzemali za večjo povezanost med

matičnim slovenskim narodom, državo in beneškimi Slovenci. Morda najbolj zanimivi del srečanja predstavnikov SSK z beneškimi Slovenci je bila debata, v kateri so Benečani odgovarjali na vprašanja prisotnih. Med posegi naj omenim samo mlado in očarljivo tajnico SSK gospo Jano Podobnik, tajnika SSK Francija Feltrina, prisotnih pa je bilo tudi veliko pomembnih Slovencev, med njimi šest poslancev prvega demokratičnega slovenskega parlamenta in tudi poslanka sedanjega državnega zbora iz vrst SDS zdravnica dr. Majda Zbačnik.

Po končanem srečanju v Špetru so udeleženci študijske poti po Benečiji odšli na Trinkov grob v Trčmun in nato v Jeronische pri Sovodnjah, kjer so imeli kosilo. Popoldan so si ogledali še čedajske zgodovinske zanimivosti in v večernih urah zadovoljni odšli v slovensko prestolnico.

Na koncu dodajmo še žalostno dejstvo, da na srečanju v Benečiji nismo videli niti enega predstavnika SSK iz Gorice ali Trsta. Že dolgo vemo, da je SSK pri nas v zamejstvu zamrl, dobesedno prenehal s svojim delovanjem, kar pa ne opravičuje dejstva, da se vsaj njegovi vidnejši predstavniki ne bi udeležili srečanja s slovenskimi ljudmi in vrhom SSK v Benečiji.

J. PALJK

TA SVETLA ZVEZDA... TA JE VZSLA...

Čudovit komet Hale-Bopp (uradno vpisan kot C/1995 O1) je od srede marca do srede aprila krasil nebo severne zemeljske poloble.

Na našem planetu je bil prvič viden baje pred 4210 leti (zadnji naj bi ga torej gledali sumerski zvezdoslovci in egipčanski faraoni...), naslednjič pa ga bo človeški rod lahko občudoval čez kakih 2500 let. Američana Alan Hale in Tom Bopp sta ga prvič zagledala 23. julija 1995; njuni imeni sta se zapisali na nebo in v zgodovinske knjige.

Tako lepega kometa z lepo razpoznavno glavo in prosojnim repom, kakršen je Hale-Bopp, ne vidi vsaka generacija. Sploh pravijo, da je to najsvetlejši komet v zadnjih 400 letih. Viden je bil v večernih urah na severozahodnem delu neba - svetlejši od vsake druge zvezde - brez pomoči teleskopov ali daljnogledov, z lahkoto tudi na prosto oko. Najbližji zemlji je bil proti koncu marca, ko je bil od nje oddaljen "samo" 200 milijonov km. Njegov premer meri 40 km, njegova največja hitrost pa se suče okrog 160.000 km/h (srednja hitrost 44 km na sekundo!). Povejmo še, da je več kot desetkrat svetlejši od znane kometa Halley.

Kot vsi kometi je tudi Hale-Bopp velika zamrznjena kupa plinov, kamnin in prahu. Nastala je hkrati s soncem in drugimi planeti pred 4,6 milijarde let. Mnogo časa ostaja v zibelki repatic, v t.i. Oortovem oblaku onkraj ledenega Plutona, na mejah

z našim sončnim sistemom. Pot do tega oblaka bo trajala kakih 1000 let, nakar se bo Hale-Bopp spet zasukal in ponovno usmeril proti Soncu. Ko se komet segreje, njegove vnetljive sestavine izhlapijo in nastane velik oblak plinov - glava kometa. Rep je srebrnkasta in prosojna sled "izpuha", ki je lahko dolga milijone kilometrov. Presenetljivo je število informacij, ki jih zvezdoslovci lahko najdejo, ko proučujejo tako izjemno bogat komet. Njegove sestavine nam lahko odkrijejo še marsikatero nesluteno skrivnost o dobi, ko je nastajala naša mala Zemlja.

Vsaka repatica je od zmeraj burila domišljijo ljudi. Od zmeraj je kot pri našateljca življenja ali smrti čarala strastne "astrofile" in znanstvenike,

romantične duše in črnogledé apokaliptike; marsikdo se je z očmi, uprtimi proti bleščecu telesu, celo samomoril, da bi prečistil svoje grešno telo in bi njegov prečiščen duh zletel pred katastrofo sodnega dne...

Poseben čar ima vprašanje, kakšna bo Zemlja, ko se bo Hale-Bopp zopet prikazal. Kako bodo znanjci preučevali videnja teh dni, ki smo jim bili mi priča? Morda bodo tedaj - v 44. stoletju - opazovali komet že z Luninih kolonij ali celo z Marsa... Kdo ve. In verjetno bodo tedaj govorili o nas, naših teleskopih in satelitih tako, kot govorimo mi danes o rudimentalnih znanstvenih pripravah Egipčanov...

- DANIJEL DEVETAK

Hale-Bopp sredi goriškega neba. Učinkovito fotografijo je naredil v soboto, 29. marca, prof. Renato Devetak, docent v laboratoriju na goriškem znanstvenem liceju. Komet je slikal s filmom 400 ASA in z 20" izpostavitvijo svetlobi. Puščica kaže na ozvezdje Andromede, skozi katerega je Hale-Bopp potoval.

Zvezda repatica je že od davnih časov sem imela svoj posebni čar in budila zanimanje ljudi. Betlehemska repatica je v tem pogledu pravi simbol zvezde vodnice, ki Modre z Vzoda vodi tja pred jaslice na betlehemske poljane. Zato ni čudno, da je fenomen repatic stalno vzbujal posebno zanimanje ne le astronomov, ampak tudi mislecev, pesnikov, umetnikov in seveda ljudi nasploh. Pomislimo še na likovno umetnost, na znano Giottovo repatico v božični freski; v tej zvezdi premnogi še danes vidijo znamenit Halleyev komet, ki se vrača periodično vsakih dobrih 70 let na zemljo in razveseljuje zemljane.

"Prikazala se je zvezda" - tako poje znana slovenska božična pesem o sv. Treh kraljih. Ta zvezda ali bolje te zvezde repatic so že od starega veka dalje privlačevale pozornost znanstvenikov in radovednežev. Od asirsko-babilonske astronomije dalje do renesanse so nastale za nas sicer še neznanstvene teorije. V tej zadnji dobi nekako do 16. stol. dalje pa imamo celo vrsto traktatov in študij o repaticah. Naj omenimo le nekaj izmed

njih. Znameniti dansko-švedski zvezdoslovec Tycho de Brache je med prvimi označil komete za samostojna nebesna telesa. Italijanski naravoslovni filozof narave Bernardin Telesij je pisal razpravo De cometis (O repaticah). Še drugi veliki astronomi obdobja so tem čudnim in svojeglavim zvezdam posvečali svoje raziskave. Med temi je znani nemški astronom Johannes Kepler, Galilejev sodobnik, ki je posebno zaslovel kot utemeljitelj krožnic planeta Marsa in planetov sploh in začrtal tri slavne zasedne zakone.

"Ubi materia, ibi geometria" - stavek, ki ga je napisal Kepler. Ta astronom je bil tudi subtilen novoplatonsko navdahnjen filozof, ki je študiral zakone vesolja in o njih globoko razmišljal. S prejšnjim latinskim stavkom je hotel reči, da povsod tam, kjer je snov, materija, veljajo tudi matematično-geometrične zakonitosti. S tem se ustvarja neka harmonija vesolja ali svetovja, ki pa presega golo materialnost. Ta harmonija pomeni določen red, po katerem se gibljejo vsa nebesna telesa in se odvija življenje po svetu. In po tem redu se ravnaajo tudi zvezde repatic...

Danes lahko sami občudujemo svetlo repatico tudi na našem nebu. Kaj nam prinaša? Nekoč so v repaticah videli nosilke nesreč in gorja. Ne nalagajmo jim krivd, ki jih nimajo! Upajmo raje, da nam bo bližajoče se tretje tisočletje zasijalo v svetli in jasni luči, kot je sama svetloba te sodobne repatic...

- ANDREJ BRATUŽ

ZASKRBLJENOST ZARADI NAPOVEDI

POOSTREN REŽIM PRI PREHAJANJU MEJA Z ITALIJO IN AVSTRIJO?

MARJAN DROBEŽ

V Sloveniji so se zelo navadili na odprte meje z zahodnimi sosedoma, to je z Italijo in Avstrijo, tako da so težko verjeli prvim opozorilom in napovedim, da bosta tudi ti državi začeli izvajati določila t.i. schengenskega sporazuma o strožjem režimu, ki bo veljal za promet osebe, blaga in storitev iz držav, ki niso članice Evropske zveze. Ta evropska integracija se namreč zapira v nekakšno trdnjavo, v katero bodo tujcem ovirali vstop. Na posvetovanju o mejnem režimu v prihodnje, ki je bilo v Mariboru, je avstrijski veleposlanik v Sloveniji dr. Gerhard Wagner dejal, "da si Slovenija dokaj privilegirani položaj v prihodnjih mesecih lahko še okrepiti." Omejitve potovanja bi imele posledice pri gospodarskih izmenjavah Slovenije z Italijo in Avstrijo. Posvetovanja v Mariboru so se udeležili tudi slovenski zunanji minister Zoran Thaler in veleposlaniki štirih sosednih držav.

Zdi se, da iz omenjenega sporazuma o strožjem režimu pri prehajanju meja na območje držav članic EZ Slovenija ne bo mogla biti povsem izvzeta le zaradi tega, ker je pridružena članica EZ

ter si zelo prizadeva za polnopravno članstvo v tej evropski integraciji. Tudi ni jasno, če bo strožja policijska in carinska kontrola pri prehajanju meja veljala tudi na prehodih za maloobmejni potniški promet. V času, ki ni oddaljen in je bil navdihnen z očitno pretiranim optimi-

zmom glede pristopa Slovenije v EZ, so celo napovedali, da bodo prehode za maloobmejni promet s prepustnicami t.i. videmskega sporazuma, v prihodnjem na popolno odpravo meja med Slovenijo in Italijo ter Avstrijo, celo ukinili. Kljub vsemu pa obstaja upanje, da bodo schengenski sporazum, kar zadeva Slove-

nijo, ublažili. Italija in Avstrija ga bosta pričeli izvajati konec oktobra letos. O problematiki prehajanja meja se je med obiskom v Ljubljani prejšnji teden pogovarjal s slovenskimi predstavniki tudi državni podsekretar v italijanskem zunanem ministrstvu Piero Fassino. Sklenili so, da se bodo kmalu sestali strokovnjaki iz Slovenije in Italije, ki naj bi se sporazumeli o mejnem režimu, ki bo ustrezal zahtevam schengenskega sporazuma.

TOLMINSKI PROCES

SODNA REHABILITACIJA DUHOVNIKOV IN ORGANISTA

V našem tedniku smo že poročali, da je Vrhovno sodišče Republike Slovenije julija lani razveljavilo obsodbe šestih duhovnikov in nekdanjega organista v Kobaridu. Obsojeni so bili na t.i. tolminskem procesu marca leta 1952, ker naj bi izvajali vohunstvo in druga kazniva dejanja, predvsem sovražno propagando proti tedanjemu družbenemu redu v Jugoslaviji.

Ta dejanja naj bi izvajali po naročilu in navodilu Slovenske demokratske zveze, ki je združevala del naših rojakov na Goriškem in Tržaškem.

Sledila so nadaljnja dejanja za rehabilitacijo obsojenih. Predsednik Okrožnega sodišča v Novi Gorici Pavel Budin je prejšnji teden obvestil javna občila, med njimi tudi dopisnika No-

vega glasa v Novi Gorici, da je Okrožno sodišče ustavilo postopek proti omenjeni skupini obsojenih. Sklep o ustavitvi postopka je bilo mogoče sprejeti v skladu z zakoni, ki veljajo v pravosodju oziroma v kazenski zakonodaji, zato, ker je okrožni državni tožilec v Novi Gorici obtožbe, ki so bile izrečene na tolminskem procesu in pozneje potrjene tudi na pristojnem višjem sodišču druge stopnje, pred kratkim umaknil.

Kot smo že poročali, sta od šestih duhovnikov in nekdanjega organista v Kobaridu, ki so bili obsojeni v Tolminu, živa še Ljubo Marc, ki je župnik v Biljah na Vipavskem, ter Stanislav Sivec, župnik v Bovcu. Okrožno državno tožilstvo v Novi Gorici je v utemeljitvi sklepa o umiku obtožnice proti duhovnikom in organistu iz Kobarida - slednji je po izpustitvi iz zapora skrivnostno izginil, zaradi česar ga je sodišče pozneje razglasilo za mrtvega - navedlo, da so bili v sodnem postopku kršeni predpisi, zlasti pa ni bilo dokazov o resničnosti očitkov iz obtožnice.

Sodna rehabilitacija 45 let po procesu je za štiri duhovnike in za organista v Kobaridu, ki so v tem obdobju umrli, prišla prepozno.

M.

VELIKONOČNI ČAS NA GORIŠKEM

Velikonočne praznike že vsa povojna leta, tudi v časih komunizma, občuteno praznujejo tudi v sosednjih krajih na Goriškem, na drugi strani državne meje. Še bolj sproščeno pa je praznovanje postalo po uvedbi demokracije in po osamosvojitvi v tem desetletju. Kot znano, je v Sloveniji v zadnjih letih velikonočni ponedeljek postal dela prost dan, kar je omogočilo, da Veliko noč slovesno obhajajo tudi v manjših, podružničnih cerkvah.

Kot primer navajamo župnijo Miren, kjer so velikonočni običaji globoko ukoreninjeni in podobni kot drugod po Sloveniji. Še posebej je v teh dneh zaposlen cerkveni pevski zbor. Moški vsako leto sodelujejo s petjem pri procesiji na oljčno nedeljo, redno pa prepevajo Pasijon po sv. Mateju, dopoldne v župnijski cerkvi, popoldne ponavadi tudi na Mirenskem Gradu. Domači organist nastopa v vlogi kronista, Kristusa poje domači župnik, vloge pojejo po koralnem napevu posamični pevci, množico pa moški zbor po Kimovčevem napevu. Mešani pevski zbor redno sodeluje tudi pri maši Zadnje večerje na Veliki četrtek, na Veliki petek je ljudsko petje, pomembno vlogo pa ima pevski zbor tudi pri obredih velikonočne vigilijske na Veliko soboto. Blagoslov jedil poteka v župniji Miren na več krajih: v župnijski cerkvi, v cerkvi Žalostne Matere Božje na

Mirenskem Gradu in v podružnični cerkvi sv. Avgušтина v Orehovljah. Posebnost pomeni blagoslov jedil v Orehovljah: domače gospodinje postavijo po sredini cerkve mize, ki jih pokrijejo z lepimi prtji, vsaka družina pa nato postavi koš z velikonočnimi jedili na določeno mesto na mizi. Vstajenske procesije po vasi Miren ni več, pač pa poteka zgodaj zjutraj na Veliko noč na Mirenskem Gradu, procesiji sledi slovesna velikonočna maša. Procesije si kar ne moremo zamisliti brez zborovskega petja in pritrkovanja, mirenski pevci pa na Veliko noč pojejo še enkrat, dopoldne v župnijski cerkvi v Mirnu pri slovesni peti maši.

Če so obredi svetega tridnevja pridržani župnijskim cerkvam, pa verniki na velikonočni ponedeljek poromajo na podružnice, kar v simboličnem pomenu predstavlja njihovo pot v Emavs. Tako so imeli slovesno velikonočno mašo letos tudi v Orehovljah pri Mirnu, med njo je prepeval mirenski župnijski otroški pevski zbor. Brici pa so poromali k Devici Mariji na jezeru v Golem Brdu, tik ob državni meji, kjer že od nekdaj tega dne poteka verski shod. Somaševanje briških duhovnikov je vodil biljanski župnik Igor Lovišček,

na koru pa je prepeval mešani pevski zbor pod vodstvom Bruna Podveršiča ml. Slovesnost se je zaključila v prijetnem naravnem okolju zunaj pred cerkvijo, kjer so vse prisotne pogostili z domačim vinom in prigrizkom. Škoda, da italijanske oblasti še vedno vztrajajo na zaprtju bližnjega mejnega prehoda Golo Brdo, kar otežkoča udeležbo na shodu prebivalcem bližnjih vasi na drugi strani meje, ki so na to božjo pot zelo navezani.

Iz dogajanja v velikonočnem času na Goriškem omenjamo tudi blagoslovitev novih orgel v župnijski cerkvi v Dornberku, ki je bila 13. aprila na tretjo velikonočno nedeljo v tamkajšnji župnijski cerkvi sv. Danijela. Nove orgle so mehanske z dvema manualoma in pedalom ter štejejo 22 registrov oz. 1302 piščali, izdelala pa jih je delavnica Anton Škrabl iz Rogaške Slatine kot opus št. 34. Ob tej priložnosti

so v Dornberku pripravili slovesnost, na kateri so bili prisotni domači in okoliški duhovniki, domači verniki in nekateri tudi od drugod pa so povsem napolnili cerkev. Uvodoma je bil na vrsti blagoslov orgel, ki ga je opravil postojnski dekan msgr. Vladimir Pirih, sicer znan tudi kot poznavalec orgel in njihove zgradbe. Med slovesnostjo in mašo, ki je sledila, sta prepevala domača otroški in mešani župnijski pevski zbor. Za udeležence slavja je še posebej bil zanimiv prikaz posamičnih registrov in zvočnih možnosti orgel, ki ga je z besedno razlago podal dekan msgr. Pirih, na orglah pa praktično pokazal organist.

Vsekakor je bil to za Dornberk velik dan, saj se je z novimi orglami nekako zaokrožila izgradnja nove župnijske cerkve, dodane poleg stare baročne, ki je poleg sodobnega oltarja in ostale liturgične opreme dobila še nove orgle, instrument, brez katerega si ne moremo predstavljati primerne bogoslužja.

MV

MePZ RUPA-PEČ IN MoPZ MIRKO FILEJ GORICA

vabita na

PEVSKI KONCERT OB 750-LETNICI ŽUPNIJE MIREN

DIRIGENT Zdravko Klanjšček

V župnijski cerkvi v Mirnu v nedeljo, 20. aprila, ob 18. uri.

25. DIJAŠKO OBMEJNO SREČANJE PRIMORSKE

MNOŽIČNA UDELEŽBA PRIMORSKIH DIJAKOV

ERIK DOLHAR

FOTO KRONA

V Sežani je bil v petek, 11. t.m., jubilejni DOSP, ki se ga je udeležilo nad 600 dijakov vseh primorskih šol.

Dijaško obmejno srečanje Primorske je doživelo četrto stoletje, in to na najlepši možen način, z množično udeležbo mladih, ki so se v petek zbrali v Sežani. Srečanje je bilo tokrat torej še posebno praznično, k radostnemu razpoloženju pa je prispevalo tudi lepo sončno vreme. DOSP je v amfiteatru Kulturnega doma Srečko Kosovel odprl ravnatelj šole gostiteljice prof. Dušan Štolfa, kateremu je sledil mimohod ekip, ki so se nato razšle po raznih tekmovalnih prostorih. Kot običajno, so se dijaki pomerili v športnih panogah in se zbrali na literarnolikovni okrogli mizi z naslovom *Moj dom je stara hiša*. Obogatitev tega dela prireditve je bila razstava, ki so jo pripravili v Kulturnem domu, na kateri je Janko Samsa prikazal svoje miniaturre starih kmečkih vozov in stiskalnic za grozdje. Literarna komisija je poskrbela za branje osmih najboljših dijaških prispevkov literarnega natečaja na premškem srečanju pisateljev, med katerimi je bilo tudi delo dija-

kinje Pedagoškega liceja A.M. Slomšek iz Trsta Andreje Možina. Poleg grafično-računalniške delavnice, ki je potekala v dobro opremljenem računalniškem laboratoriju, so dijaki predstavili svoje kakovostne video-posnetke. Po tradicionalnem srečanju ravnatelj sodelujočih šol na občini, ki sta se ga udeležila tudi svetovalec za slovenske šole v Italiji, je bil obisk sežanskega botaničnega vrta in jame Vilenica. Na športnem delu DOSP-a so se dijaki v idealnem sončnem vremenu pomerili predvsem na zunanjih igriščih. Nogometaši Trsta so bili zasluženo najboljši, obe odbojarski ekipi sta se priborili do polfinala, košarkarji in košarkarice slovenskih šol iz Trsta in Gorice pa so naleteli na premočne nasprotnike. Na sklepnih slovesnostih v športni hali so udeležencem podelili priznanja in nagrade.

Vsestranski uspeh sežanskega dijaškega srečanja je nekoliko zagretil bojkot italijanskih šol iz Trsta in Gorice, ki se srečanja, nerazumljivo, niso udeležile, čeprav so bile, kot običajno, uradno povabljen...

IZTOK MLAKAR NA DORNBERŠKI ŠOLI

BRAJDE IN LJUBEZNI ZA PEDIATRIČNO KLINIKO

MARJANA REMIAŠ

V množici dobrodelnih akcij ponovno zbujajo pozornost zbiranje sredstev, ki so v celoti namenjena izgradnji nove Pediatrice klinike v Ljubljani. S prireditvami, ki jih pripravljajo po Sloveniji, želijo organizatorji čimprej zaključiti akcijo zbiranja sredstev in pričeti z izgradnjo nove, prepotrebne bolnišnice za otroke.

Tudi na Goriškem sta že bili v ta namen dve prireditvi; za obema je z dobro organizatorsko roko stal Ivo Šinigoj iz Dornberka, ki je ob pomoči prijateljev in somišljenikov pripravil dva dobrodelna koncerta. Na decembrskem je številna publika imela priložnost slišati in videti primorske ansamble in pevce, ki so nastopili v prostorih Osnovne šole Dornberk. Pred dnevi je šola ponovno gostoljubno in prijazno odprla vrata Iztku Mlakarju, primorskemu kantavtorju, in Davidu Šuligoju, hkrati pa tudi publiko, ki si je ogledala pravcato gledališko predstavo, v kateri je Iz-

tok zmešal humor, pesmi, anekdote, prilike in pripovedke.

Tresle so se brajde, kantina, vino, ljubezen, pupe in puobi... so bili najpogostejši odmevi nenavadne, zato toliko bolj zaželjene gledališko koncertne predstave Izтока Mlakarja in Davida Šuligoja.

Osnovna šola Dornberk bo, po besedah ravnatelja Janka Rednaka, še enkrat odprla svoja vrata humanitarni dejavnosti, in sicer v maju, ko bo tretja dobrodelna prireditev za otroško bolnišnico v Ljubljani.

Pri organizaciji prireditve so se, poleg osnovne šole in dornberške Krajevne skupnosti, izkazali še: oželjanska gostilna Žeja, ki je poskrbela za pakušnje suhomesnatih izdelkov, Zadruga Zaloščan, ki je publiki z odlično kapljico napolnila kozarce, in Avtošola Vodotec iz Renč, ki je k prireditvi prisopila kot glavni pokrovitelj.

Most rasti

Most je za teritorij temeljno bogastvo.

Združuje osebe, omogoča razvoj, gradi prihodnost. Tudi naše novo okence Gorica - Stražice je kot most: med našo preteklostjo in našo prihodnostjo, med tradicijo in inovacijo, med različnimi kulturami, ki so prisotne na naši zemlji. Zato da bi še dalje skupno rasli, z novimi uslugami in novimi odgovori.

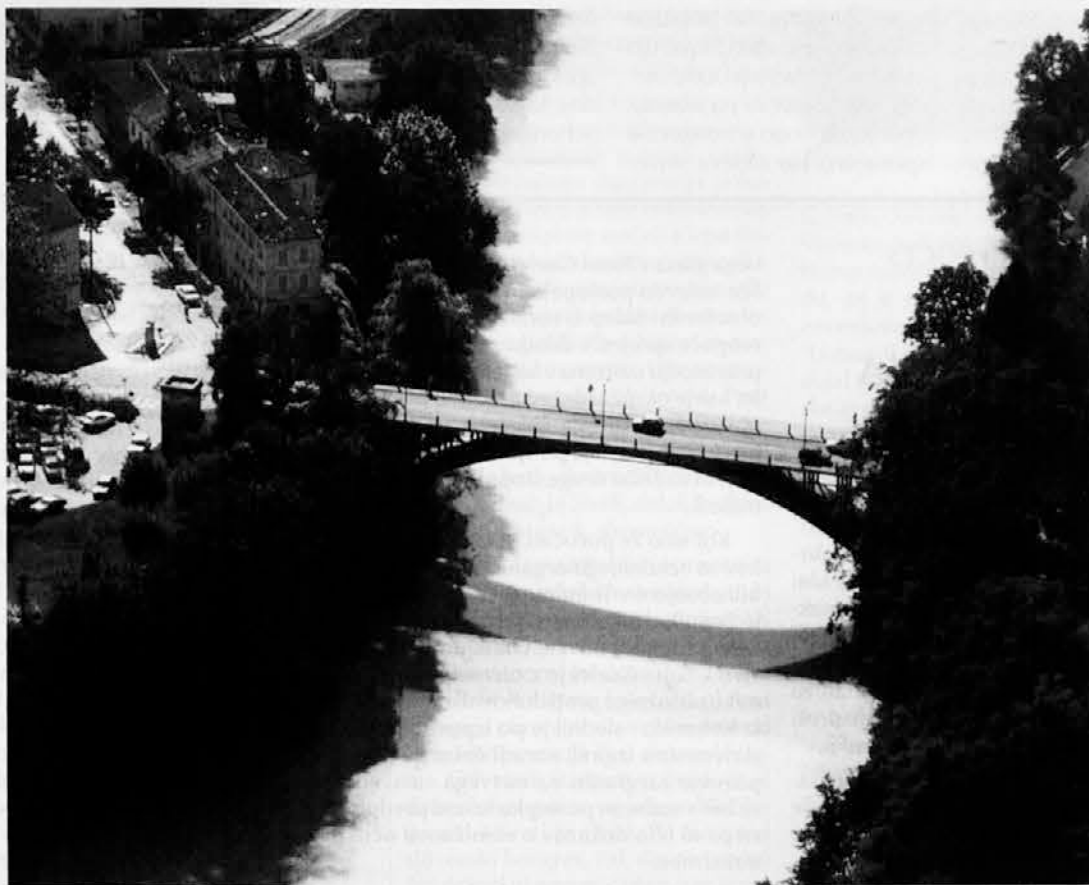

Foto Assirelli Gorica - Aut. S.M.A. n° 627 del 03/08/88

**Od ponedeljka
je odprto
novo okence
v Stražicah v Gorici**

CREDITO COOPERATIVO

CASSA RURALE E ARTIGIANA DI LUCINICO FARRA E CAPRIVA

STO LET ZA NAŠO ZEMLJO

MLADINSKO KOLESARSTVO

MONOPOL SLOVENCEV
NA 31. POKALU LONJER

Kolesarski klub Adria iz Lonjerja je uspešno organiziral tudi 31. izvedbo Pokala Lonjer. Sodelovalo je 16 ekip, od katerih jih je bilo kar 11 iz Slovenije (na sliki po startu na Opčinah). Furlanska kolesarska društva so svoje 15-16 letne mladince raje poslala v Veneto, ker so se bala močne konkurence slovenskih kolesarjev. Povsem upravičeno, saj so Slovenci upravičili prič-

kovanja in osvojili prvih osem mest. 60 km dolgo progo od Opčin mimo Cola in Fernetičev (6 krogov) je do cilja nad Lonjerjem najhitreje prekosaril Gregor Zagorc (Krka Telekom, 1 ura in 35 sekund s srednjo hitrostjo skoraj 38 km/h). Drugi je bil Boštjan Krevs (KK Lenart), 3. pa Jure Zrimšek (Krka Telekom).

ODBOJKA

OLYMPII KMEČKI BANKI K2
SPORT ŽENSKI DERBY

ERIK DOLHAR

Deklicam Bora
pokrajinski naslov

V moški B2 ligi je Val Imsa Kmečka banka po gladki zmagi v Ferrari spet sam na 2. mestu na lestvici. Kot zanimivost k uspešnem gostovanju naj povemo, da si je tekmo in predvsem mladega razigranega asa Mateja Černica ogledal tudi opazovalec padovskega A1 ligaša. Fantje Koimpexa so bili vodilni Isoli enakovreden tekmeč in bi po odlični igri lahko izsilili tudi tie-break, a tega niso zmogli. V ženski B2 ligi so se dekleta združene ekipe Koimpexa zadovoljila le z enim setom proti močnemu Albatrosu. V moški C1 ligi je Soča Sobema kljub dobremu nastopu spet izgubila.

V ženski C1 ligi je bil na sporedu pričakovani povratni slovenski goriški derby med Valom La Goriziano Zadržno kreditno banko in Olympio Kmečko banko K2 Sport (na sliki zgoraj). Pred kakimi 300 gledalci, ki so do zadnjega kotička napolnili telovadnico Kulturnega doma, so modro-bele tudi drugič zmagale s 3-1. Njihov trener

FOTO KROMA

Marko Kalc je po tekmi izjavil: "Z mago sem seveda zadovoljen. Prvič, ker gre za derby, predvsem pa zato, ker smo igrali dobro, čeprav že nekaj časa ne treniramo popolni. Toda ekipa je znala prebroditi vse težave, do zmage pa smo prišli s sproščeno igro. Zdaj se ne smemo ustaviti in moramo z dobro igro nadaljevati tudi na naslednjih tekmah." Trener Valovk Zoran Jerončič je na koncu menil, da je prišla do izraza večja izkušnost starejših odbojkaric Olympie, prihodnost pa naj bi bila na strani njegovih perspektivnih mlajših odbojkaric.

kjer pa so bile Slogašice gladko poražene.

MLADINSKA PRVENSTVA

Borove deklice (na sliki) so po zmagi nad Virtusom osvojile tržaški pokrajinski naslov. Že v nedeljo so nastopile na deželni finalu in že po uvodni gladko izgubljeni tekmi proti Farri pokazale, da nimajo nobene možnosti, da bi stopile na zmagovalni oder. V deželni finalu so igrali tudi dečki Soče Uniteknio in brez večjih težav odpravili videmski VBU. Odločilno bo srečanje prihodnje nedelje s Trieste.

ŠPORT

TENIS

GAJI PRVA ZMAGA V B LIGI

PADRIČE - Moški drugoligaški vrsti Gaje je vendar uspelo osvojiti prvo zmago po dveh letih nastopanja v najvišji italijanski teniški ligi. Gajevci so prav v zadnjem kolu v deželni derbi s 4-2 premagali Eurotennis iz Cordenonsa, posamezne zmage pa so dosegli brata Aleš in Borut Plesničar, slovenski reprezentant Božič in dvojica Božič - Aleš Plesničar (na sliki).

FOTO KROMA

AMATERSKI NOGOMET

KONČNO JUVENTINA,
KATASTROFA OSTALIHSlavila tudi Mladost,
Gajo čaka dodatno
srečanje

V elitni amaterski ligi so Štandrežci končno prišli do zmage na domačem igrišču, sicer proti skromni Fanni. Juventina je tako znižala razliko od predzadnje ekipe na lestvici. V isti ligi se je v vrstah Ronk izkazal tudi medvejski dolgin Michele Legiša, ki je dal edini gol svoje ekipe. V promocijski ligi se začne katastrofa naših ostalih ekip tega kola v raznih amaterskih prvenstvih. Izgubili so tako Bazovci Zarje kot Sovodenjci Zadržno kreditne banke, medtem ko je proseško Primorje Adriaker le izenačilo s Caprivo. V 1. amaterski ligi je praznih rok ostala tudi kriška Vesna, podobno kot re-

penski Kras in dolinski Breg v ligi nižje, kjer pa si je trebenski Primorec priboril točko na igrišču Villanova. V 3. AL se nadaljuje zmogoviti pohod doberdobske Mladosti, ki je tudi tokrat zmagala in ostaja sama na vrhu lestvice goriške skupine s točko naskoka nad zasledovalci. Zaključilo se je prvenstvo na Tržaškem. Padriško-gropajska Gaja je v odločilnem dvoboju za napredovanje v višjo ligo brez zadetka izenačila z ekipo Sant'Andrea, tako da bo potrebno dodatno srečanje prav proti tej postavi, ki bo odločalo o imenu enajsterice, ki bo prihodnje leto nastopala v 2.AL. V najnižji ligi je druga postava Brega tudi tokrat izgubila, obstanek v 3.AL ligi pa so si Dolinčani že zagotovili.

ED

KOŠARKA

JADRAN Z ENO NOGO V C1 LIGI

V derbiu D lige Dom
tesno premagal Bor

V B2 ligi so Jadranovci brez v prejšnjem kolu odličnega Tommasinija klonili tudi na igrišču toskanske peterke S. Giovanni Valdarno. Čehovinovi fantje so se na začetku drugega polčasa sicer približali domačinom na sami 2 točki, nakar so popustili na celi črti in visok poraz je bil tu. Štiri kola pred koncem play-outa tako fante še vedno ločijo 4 točke od mesta, ki omogoča obstanek v ligi. Za nameček bo Jadran v soboto igral doma proti prvouvrščeni Scameju iz Bergama...

Nad vse pozitivne novice pa prihajajo iz D lige, kjer je goriški Dom Agosteo Rob Roy v navdušujoče napetem slovenskem derbiu (na sliki) tesno premagal Bor Radensko in tako potrdil vodstvo na lestvici. Po izenačenem prvem polčasu sta na okope stopila Košuta in Cor-

FOTO BUMBACA

si, ki sta dokončno strla odpor trdoživih Svetoivančanov šele ob pisku sirene. Goričani se bodo že v prihodnjem kolu spopadli z drugouvrščenim tržaškim Santosom, edino ekipo, ki bi lahko še zagrenila pot Goričanov do napredovanja v višjo ligo. Borovce pa v prihodnjem kolu čaka nov derby, tokrat s Kontovelom, ki je v zadnjem kolu ostal suhih ust, podobno kot Cicibona Preff. Marsich. V promocijskem prvenstvu je Salvijev Breg spet visoko izgubil.

JADRANJE

SPET ARIANNA,
A TUDI KRISTJAN

Na regati *Laser italian cup* v Neaplju je bil Čupin jadralac Kristjan Kovačič 4. v kategoriji standard do 18 let in si tako priboril pomembne točke za uvrstitev na evropsko prvenstvo, ki se ga bodo udeležili trije najboljši na končni lestvici. Naslednja preizkušnja bo v Imperii. V Cecini (Toscana) pa je bila prva od treh selekcij za nastop na evropskem in svetovnem prvenstvu v razredu evropa. Nad vse uspešno se je na regati vrnila naša najboljša športnica zadnjih let, Sirenina jadralka Arianna Bogatec, ki je še enkrat

NAMIZNI TENIS

7 EKIP KRASA TELITAL
NA DRŽ. PRVENSTVO

TERNI - Kvalifikacijske točke za nastop na mladinskem državnem prvenstvu, ki bo od 21. do 25. maja, so dokončno razdeljene. Ekipa Krasa Telital jih je nabirala na treh deželnih in na štirih državnih turnirjih. Na zadnjem je Kras Telital dvakrat segel po najvišjem mestu, z Vanjo Milič pri mladinkah in z Martino Milič pri naraščajnicah. Od 14 Krasovih predstavnikov jih je kar 11 igralo tudi v višji starostni kategoriji od svoje in prijetno presenetilo. Na mladinsko državno prvenstvo se je že kvalificiralo 7 Krasovih ekip. Najkasneje dva tedna pred državnim prvenstvom pa bodo znana tudi imena posameznikov.

KOTALKANJE

BERZI (POLET) IN
QUAGGIATO
(VIPAVA) NA D.P.

PIERIS - Poletovka Maja Berzi je bila na nedeljskem deželni finalu v deželni A kategoriji

OBVESTILA

KAJAK IN KANU

V NEDELJO
VIPAVSKA REGATA

FOTO BUMBACA

V nedeljo, 20. t.m., bo Vipava ponovno zaživela. Na sporedu bo namreč spust s kajaki in kanuji, ki ga že četrto leto zapored prireja zamejsko Kajakaško društvo Šilec iz Gorice in Športno društvo Partizan iz Renč.

Prireditve, ki postaja že tradicionalna, je pri rekreacijskih veslačih pa tudi pri ljubiteljih naravnih lepot naletela na plodna tla, saj se njihovo število večja iz leta v leto. Lani se je na štartu v Renčah prijavilo kakih 70 ljubiteljev veslanja, predvsem takih, ki bi si nikoli ne upali na soške brezice v zgornjem Posočju, mirna Vipava pa je za netekmovalca naravnost idealna.

Kajakaši in kanuisti bodo svoj napor pričeli na mostu čez Vipavo v Renčah ob 10. uri, nato pa se bo kolona plovila podala na pot in mimo Bilj ter Mirna prešla državno mejo pri Ruppi. Živopisani čolni bodo nato nadaljevali s polno paro skozi Gabrje in mimo Sovodenj do izliva Vipave v Sočo, kjer bo cilj in zaslužen okrepčilo z družabnostjo. Vsi udeleženci bodo ob vpisu prejeli kartonček, ki jim bo služil kot prepustnica tako pri rečnem prehodu meje (kjer zagotovo ne bo nihče opravljal pregleda!) kot tudi pri vrnitvi domov preko mejnega prehoda Miren.

Ljubitelji rekreacijskega čolnarjenja torej vabimo, da se oboroženi s čolnom, veslom in obilico dobre volje udeležijo vipavske regate. Preživeli bodo pač nekoliko drugačno nedeljo. Možen je predpis pri Andreju Briscu v Štandrežu (tel. 21760) ali pa na dan prireditve uro pred štartom v Renčah.

V. PRINČIČ

2. v prostem programu in 3. v kombinaciji, začetnica Monica Quaggiato (Vipava) pa 7. v prostem programu, tako sta se obe uvrstili na državno prvenstvo.

HOKEJ NA ROLERIJH

POLET KWINS
ZMAGALI PRVENSTVO

GORICA - V nedeljo so na zadnji tekmi deželnega prvenstva Polet Kwinsi premagali še Gradisco z 8-3 (Mitja Kokorovec 2 gola) in tako nepremagani končali prvenstvo.

ROKOMET

KRASOVKAM ZADIŠALO
PO ZMAGI

ZGONIK - Krasove drugoligašice so bile v nedeljo zjutraj za las ob zmagi. Gostje iz Fregone so namreč stalno rahlo vodile (6-8 ob polčasu) in prednost obdržale vse do konca, ko so premagale Krasovke s 17-13. Res škoda, saj našim že dolgo ni tako močno zadišalo po zmagi.

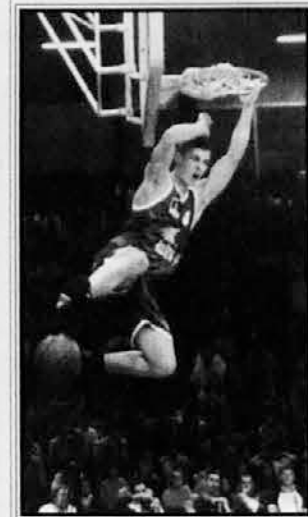
POHOD

V NEDELJO MAVHINJE -
GORJANSKO

Občina Devin-Nabrežina vabi v nedeljo, 20. t.m., na Pohod prijateljstva skozi odprto mejo Mavhinje-Gorjansko, ki ga tudi letos prireja športno-kulturno društvo Cerovlje-Mavhinje pod pokroviteljstvom občin Devin-Nabrežina in Komen. Ob 10. uri je predvideno zbiranje na trgu v Gorjanskem, uro kasneje pa bodo udeleženci odšli proti mejnemu prehodu, kjer jih bosta ob 12.30 pozdravila oba župana. Ob 13. uri bo kosilo v Mavhinjah, dve uri kasneje pa sta še predvidena pozdrav gostov in kulturni program.

KOŠARKA

OLIMPIJA V OLIMPU

RIM - Ljubljanska Smelt Olimpija je v letošnji moški evroligi presenetljivo izločila zagrebško Cibono in milanski Stefanel ter se tako uvrstila v končnico štirih najboljših ekip (na sliki med zabijanjem "ljublanski fenomen" Marko Milič). Finalni del se bo v Rimu začel prihodnji torek, 22. t.m., ko se bodo ljubljanci ob 18.30 v polfinalu najprej srečali z grškim Olympiakosom (sodnika sta Finec Jungenbrandt in Italijan Colucci), tej tekmi pa bo ob 20.30 sledil še drugi polfinale Barcelona-Asvel. V četrtek, 24. t.m., bo ob 18.30 najprej na sporedu mali finale za 3. in 4. mesto, kateremu bo ob 20.30 sledil veliki finale za osvojitve evropskega naslova.

SLOVENSKE ZADRUŽNE BANKE VABIJO NA LASTNE OBČNE ZBORE

**ZADRUŽNA KRAŠKA
BANKA**

27/4/97 - ob 9.30 uri

V Občinski Telovadnici v Zgoniku

**ZADRUŽNA KREDITNA BANKA
DOBERDOB**

24/4/97 - ob 19.30 uri

V Župnijski Dvorani v Doberdobu
Ulica Gorizia, 5

**ZADRUŽNA KREDITNA BANKA
V SOVODNJAH**

30/4/97 - ob 20.00 uri

V Kulturnem Domu v Sovodnjah

TVOJE DOMAČE BANKE